

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredne nedelje in praznike. — Inserati do 80 petič vrst A Din 2, do 100 vrst A Din 2.50, od 100 do 300 vrst A Din 3, večji inserati petič vrst Din 4.—, Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopis se ne vrača.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knašjeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocanova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101. SLOVENJ GRAD, Slomakov trg 5. — Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Halifax o zunanji politiki Anglije:

Enotno stališče Anglije in Francije glede interesov v Španiji

Anglija je pripravljena sodelovati pri reševanju praktičnih problemov za ohranitev miru, prav zato pa se mora oborožiti, da bo lahko uspešno izvrševala svojo nalogo

LONDON, 4. febr. AA. Snodi je imel angleški minister za zunanje zadeve lord Halifax v Helu govor, v katerem se je dotaknil vprašanja angleške oborožitve in vladnega čela v tej smeri v zadnjih treh letih. Halifax je v svojem govoru demantiral Hitlerjevo trditev, da je bil namen svetovne vojne izključiti Nemčijo z vseh svetovnih trgov. Nadalje je dejal: Zaradi miru in enotnosti v oborožitvi je Anglija danes na najboljši poti k stari moči. Ako pride do preizkušnje kjer koli na svetu, mislim, da naša domovina ne bi dovoli skrbeli zase, če ne bi uporabila vsega svojega vpliva za to, da preneha javno mnenje delati napake. Mi bi vsakakor preizpeli mnogo škod v novi vojni ter je zato potrebno, da se napravi vse, da do vojne ne pride, vendar pa anglijski narod želi, da ugleda vse nesporazume z drugimi narodi, dasti ti dvoma, kak bi bil njegov dogovor v primeru, če bi bil prisiljen sprejeti borbo.

Glede sedanjih razdvojenosti idej na sve-

tu je Halifax dejal: To je spor raznih filozofij, ki so ostale od svetovne vojne in zaradi katerih je postala atmosfera na svetu nezdrava ter se potrebuje dosti krat smatra kot znak slabosti. Ali nismo mi, angleški narod in vlada, poklicani, da v tem ozračju skušamo ohraniti trajen mir? Halifax je na o izrazil svoje priznanje delu Chamberlaina za ohranitev miru ter nadaljeval: Če naši napori ne bi imeli upeha in bi bila država prisiljena stopiti v vojno, ne dvomim, da bi obžalovali, da smo hoteli ohraniti Evropi mir. Anglijski narod bo ne glede na pripadnost k raznim idejam in strankam zedinjen v primeru napada. Nisem med onimi, ki smatrajo, da je vojna neizogibna.

Glede dogodkov v Španiji je Halifax dejal, da so zbudili veliko zanimanje v Angliji in Franciji, ker je njihova rešitev za obe državi življenjskega pomena. Zaradi tega s a obe državi posebno vztrajali na tem, da Mussolini gotova jamstva v tej smeri. Interesi Anglije in Francije se v

tem pogledu krijejo ter želijo, zato angleška zunanja politika, da se ustvari pri-
stojni odnos z Italijo.

Nato je Halifax govoril o uspehu registracije v nacionalni register ter dejal, da se je že nad milijon prostovoljcev vpisalo in prijavilo za obrambo pred letalskimi napadi, kar smatra kot najboljši znak moči angleškega naroda.

Pred nekoliko tedni je Anglija čula krepke besede predsednika Roosevelta. To je bil ljubeč narod, ki čolguje svojo neodvisnost in svoj obsej ljubezni za svobodo. Ta duh je danes močnejši kakor kdajkoli prej. Ta duh je ustvaril angleški imperij.

Nato je Halifax ponovno govoril o Hitlerjevem govoru v nemškem državnem zboru ter dejal: Hitler je izjavil, da mora nemški narod živeti in da mora izvažati ali pa umreti. Ni nobenega dvoma, da je to točno tako za Nemčijo kakor tudi za Anglijo, samo da je Hitler netočno naglasil, da se je svetovna vojna vodila zaradi te-

ga, da bi se Nemčija izključila s svetovnih trgov. Pred vojno je bila Nemčija najboljši kupovalec angleškega blaga. Njena trgovina je cvetela in napredovala ravno kakor naša ter je začela padati z njo v vred.

Mi verujemo v miren razvoj konkurence v trgovskem poslovanju, toda razsipanje sil za oborožitev ter nezaupanje in strah pred vojno ovirata in uničujeta trgovino. Hitler je dejal, da veruje v dolgo dobo miru. To želimo tudi mi in se pridružujemo tej njegovi želji.

Halifax je na koncu posebno naglasil, da je treba v Evropi ustvariti čim več zaupanja na političnem in gospodarskem polju, ker se samo tako lahko prihrani osnova za trajen mir. Anglija je vedno pripravljena sodelovati pri reševanju vseh praktičnih problemov, ki bi poprli mir, navzlic vsemu pa obstoja potreba ne samo materialne, temveč tudi moralne oborožitve ter priprave za obrambo, kajti samo tako bo britanski narod lahko uspešno izvršil svojo nalogo za ohranitev miru.

Politični obzorik

Zveza združenih delavcev na novi poti

»Slovenec« in po njem »Hrvatska straža«, »Novosti«, »Obzorje« in »Delavska politika« poročajo, da je Zveza združenih delavcev, ki je vodi župnik v Tunjicah Andrej Križman vstopila v Jugos. Zdržištev slo izvedla Andrej Križman in predsednik J. Prezelj. V kratkem pridejo delegati Jugos. iz Beograda, da izvedejo formalno to združitve v Ljubljani.

Andrej Križman odgovarja Zvezi akad. izobraženih žen

Znana kulturna delavka Angela Vodetova je spisala in izdala knjigo »Spol in usoda«. Radi te knjige je gosposu surovo in prostasko napadel »Slovenski delavec«, ki ga urejuje Andrej Križman. Proti takemu načinu kritike je poslala Zveza akademsko izobraženih žen vsem našim dnevnikom in tednikom protest, ki ga je večina teh listov tudi objavila. Na ta protest odgovarja sedaj »Slovenski delavec« v daljšem članku in izvaja: »Angela Vodetova je izdala knjigo »Spol in usoda«. Z njo ruši temelje krščanske družbe, Duh, ki veje iz nje, pomeni smrt zakonske in predzakonske čistosti. Razdira temelje družinske sreče in zdrave narodne rasti. Družino samo podkopava. Posredno, vsaj po duhu, je v službi komunizma... Za nas je postranski pomen, kdo take nauke širi. Je to lahko na zunanjo lepa gospodična, je lahko v strasteh osi-
vela dedec. Narod ima za tiste »gospodič-nice«, ki tako žive, kot uči in propagira Angela Vodetova, svoj krepki izraz, ki namah izloči še tako stasito dekle kot neveredno iz občestva poštenih deklet. Narod osvodi tako z enim udarcem zgrešeno življenje in obenem človeka s skupinskimi paritenimi nagoni. Ali veste, kako narod pravi takim gospodom in »gospodičnam« pa je novodobni gospod, pa če bi bili tudi iz akademskih krogov? Mislimo, da veste. Če ne veste, pojdite in pogledajte Pleteršnikov slovar... Gospe in gospodične iz Zveze akademsko izobraženih žen, mi bi si upali reči sledeče: Če bi kak konjski hlapec kladal, govoril nesposobno, ne bi bile najbrže prve, ki bi ga obsodile. V vašem občestvu tudi kot sluga, kot hlapec ne bi bil mogoč. Mi rečemo: Prav bi imelo. Toda, ko že pišete »kot član slovenskega narodnega občestva« o uničevanju temeljnih osnov našega narodnega sožitja in o delu bratov in sester v narodnem občestvu, ali se zavedate, da je kvanta konjskega hlapca v primeri s strupom protikršćanskih naukov knjige »Spol in usoda« komaj omejena vredna?... Mi upamo, da ljubljanska sek-cija Zveze akad. izobraženih žen vendar resno misli z narodnim občestvom. Uverjeni smo, da je njeno izjavo mimo mirne preudarnosti in treznega upogleda v življenje narekovala le trenutna čustvena razpoloženost, prava ženska sentimentalnost, v kateri se trudijo, da bi plemenito gledale na delo bratov in sester. Toda življenje v tako usodnih stvareh čustva voditi ne smejo. Razum pa kaže v drugo smer. Tja, prosim, obrnite svojo borbo, da bo narod zdrav.

O apostolatu »Hrvatske straže«

Klerikalna »Hrvatska straža« se bori s velikimi finančnimi težavami. Nima dovolj naročnikov, da bi lahko uspevala, a še ti naročniki ne izpolnjujejo svojih dolžnosti tako, kako bi bilo potreba. Zato list poskuša vsa sredstva, da bi pridobil nove naročnike in zbudil vest pri onih, ki so mu naročnino na dolgu. Tako vestno imenoma zabeleži v listu vsakogar, ki je poslal naročnino za vse leto ali vsaj za pol leta naprej, kakor tudi vsakega, ki se je končno vendarle spomnil, da je poslal za več let dolžno naročnino. Na naslov onih, ki so ostali gluhi na vse opomine, pa čitamo v »Hrvatski straži« tole milo tožbo: »In apei stoji pred našimi očmi apostolat katoliškega dnevnika. Bolj kakor kdaj do sedaj je treba braniti in zagovarjati katoliško resnico. Ta resnica mora biti polna, borba brez kompromisov. Radi vzvišenih Kristovih načel je nastala ločitev duhov na vsej črti. Liberalci so ostali vedno isti! Danes se morda kažejo v lepši luči, toda že jutri se pojavi v njih z neugasnim ognjem stara borba proti katolištvu. Potreba je, da smo brez prestanka in brez dahu na straži. »Klerikalizem« je postal splošno strahilo in naj-silnejše agitacijsko sredstvo naših sovražnikov. Vse je nastopilo proti požari »klerikalizma«, dani ni o njem ne glasu, ne sle-du. Ostala je na poprišču gola golcata sveta katoliška vera — napadana, osvojevana, preganjana, na križ razpeta, po lica bita in s klevetami in lažmi zasipana s pomočjo izmišljenega klerikalizma...«

Borzna poročila.

Curik, 4. febr. Beograd 10.—, Paris 11.7125, London 20.725, New York 44.94, Bruselj 74.75, Milan 23.30, Amsterdam 238.30, Berlin 177.75, Praga 15.15, Varšava 83.65, Bukarešta 3.40.

Vlada odstopila

Zaradi odstopa petih ministrov je dr. Stojadinović podal ostavko celotne vlade

BEOGRAD, 4. februarja. AA. Ker so prometni minister dr. Mehmed Spaho, minister za socialno politiko in narodno zdravje Dragiša Cvetković, minister za zgradbe dr. Miha Krek ter ministra brez portfelja dr. Džafer Kulenović in Fran Snaj podali snodi predsedniku vlade ostavko, je predsednik vlade dr. Milan Stojadinović dal kolektivno ostavko celega kabineta

BEOGRAD, 4. februarja. Današnja seja narodne skupščine, ki se je pričela ob 11.20, je bila zelo kratka, trajala je samo 2 minuti. Ko je predsednik Stevan Čirić otvoril sejo, je sporočil, da je prejel od n. n. predsednika dr. Stojadinovića obvestilo, po katerem je podala ostavko celotna vlada. Zato mi je čast, je izjavil, predlagati narodni skupščini, da se seja odgode za nedoločen čas, kakor je običaj, kadar poda vlada ostavko.

Narodna skupščina je sprejela predlog predsednika Čirića soglasno, nakar je bilo objavljeno, da bo prihodnja seja sklicana pismeno.

Katastrofa parnika »Avala« ob Južni Afriki

Potopil se je ob rtu Dobre nade, vendar pa so posadko rešili

London, 4. febr. e. Na poti okrog južne Afrike se je včeraj zaletel v pečino jugoslovnski tovorni parnik »Avala« in se kakih 50 km zapadno od rta Dobre nade potopil.

Prvo poročilo o nesreči jugoslovnskega tovornega parnika »Avala« so sprejeli pomorske in vojaške postaje v Captownu. Ključ na pomoč se je glasil: »Ako nam ne pride pomoč v eni uri, se bo potopila vsa posadka »Avala«. Nahajamo se 30 milj od rta Cap Aguel. Vojaske oblasti v Captownu so ta poziv sprejele točno ob 5.30. Angleška križarka »Neptun« je poslala na pomoč takoj svoj hidroplan, obenem pa je krenilo p. oti rtu Aguel več manjših parnikov. Akcija za rešitev jugoslovnskih mornarjev je bila izredno razburljiva. Prvi je prišel na pomoč neki tovorni parnik, ki je pravočasno sprejel klice SOS. Točno ob 7.45 po našem času je bila »Avala« popolnoma zapuštena in vsa posadka rešena, nekaj minut pozneje pa se je parnik potopil. Tovorni parnik »Avala« je bil last Jugoslovnskega Lloydja in mu je poveljeval kapetan dolge plojbe Josip Šitić ki je obvestil »Jugoslovnski Lloyd« o nesreči z br-zojavko: »30 milj od rta Aguel se je parnik potopil rešena je vsa posadka«. Pri »Jugosloven-kem Lloyd« izjavljajo, da jim je glavno na tem, da se je posadka rešila. Poveljnik pones čenega parnika je sposoben mornar in je nesrečo pripisati le gosti megli, v katero je zašla ladja na najnevarnejšem kraju južne Afrike.

Parnik je imel natovorenega nad 10.000 ton premoga, ki ga je vkrcal v Ca difu, in je bil namenjen v Durban v južni Afriki.

Nesreča je doletela parnik tik pred ciljem. »Jugoslovnski Lloyd« je kupil ta parnik za 28 milijonov din v Angliji. Zavarovan je bil pri »Lloyd« v Londonu. Nosilost »Avala« je znašala 10.760 ton, brutto registrirana tonaža pa 6278 ton. Družba »Jugoslovnski Lloyd« ima sestrsko ladjo »Triglava«, ki je »Avala« na sliha. »Jugoslovnski Lloyd« upa, da bo zavarovalnica plačala odškodnino v višini kupne cene iz leta 1929. Družba bo kupila novo ladjo, ki pa bo dražja, ker so se sedaj cene zaradi splošnega oboroževanja zelo dvignile.

Cianov obisk v Varšavi in Berlinu

Rim, 4. febr. AA. Obisk italijanskega zunanjega ministra grofa Ciana v Varšavi je določen za 25. februarja. Grof Ciano bo odpotoval iz Rima 23. februarja ter bo po obisku v Varšavi odšel bržkone še v Berlin.

Varšava, 4. febr. AA. Kakor trdijo, bo poljski zunanji minister Beck imel svoj veliki ekspozit o poljski zunanji politiki, ki ga javnost z nest-pnosjo pričakuje, šele po obisku italijanskega ministra zunanjih zadev grofa Ciana v Varšavi.

Nar. soc. stranka v Podkarpatski Rusiji

Praga, 4. febr. AA. Vlada Podkarpatske Rusije je dovolila ustanovitev nemške nacionalno-socialistične stranke.

Gafencu o obisku v Jugoslaviji

Sodelovanje malih in srednjih držav pogoj za uspešno politiko v Podunavju

Bukarešta, 4. febr. e. Rumunski zunanji minister Gafencu se je snodi ob 21. vrnil v Bukarešto. Na postaji so ga sprejeli jugoslovnski poslanik Dučić, turški poslanik, višji uradniški zunanjega ministristva ter mnogi novinarji. Gafencu je izjavil novinarjem, da je zelo zadovoljen z rezultati svojega obiska v Beogradu. Odgovorni krogi vseh evropskih držav so z največjo pozornostjo spremljali njegove beograjske razgovore. Obe državi. Jugoslavijo in Rumunijo, vodi realno pojmovanje razmer, ki temelji na njeni moči, da lahko brani svojo integralnost in vse svoje pravice, na drugi strani pa želita, da ustvarita dobre odnose z vsemi sosednimi državami. Nove politike v Podunavju si ni mogoče zamisliti brez zblizanja in sodelovanja malih in srednjih podunavskih držav, ker je to pogoj za uspešno politiko v Podunavju. Politične smernice, ki so bile ugotovljene za sodelovanje Rumunije in Jugoslavije, imajo predvsem namen, doseči to zblizanje in sodelovanje na gospodarskem polju z vsemi državami. Ves rumunski tisk čestita Gafencu k uspehu beograjskega obiska. Ministra Gafencu bo danes zaprisegel kralj Karol in bo ob tej priliki tudi poročal o obisku v Beogradu in razgovorih z dr. Stojadinovićem.

List »Semnanul« pravi o Gafencu izjavi poročevalcem listov, da kaže dostojanstvo in veliko resnost. Jugoslavija in Rumunija upoštevata politične realnosti in radi stopata v mednarodno sodelovanje z vsem svojim velikim naravnim bogastvom, da se doseže evropska solidarnost. Obe državi se zavedata svoje moči, zveza v Jugoslavijo pa je za Rumunijo izrednega pomena, ker temelji na popolnoma enakih interesih.

Vsi rumunski listi posvečajo tudi obširne članke Jovanu Dučiću, ki je imenovan za prvega jugoslovnskega veleposlanika v Bukarešti, in poudarjajo njegove velike diplomatske in književne sposobnosti, njegovo osebno avtoriteto kot največjega jugoslovnskega književnika svetovnega slovesa in njegove nesporno velike zasluge za domovino. Novi veleposlanik razvija že leto dni plodno delovanje za utrditev jugoslovnsko-rumunjskega prijateljstva z bližnjim seznanjanjem obeh narodov. Njegovo imenovanje za veleposlanika pomeni zaslužen nagrado.

Avtomobilska cesta Jadran — Črno morje

Bukarešta, 4. febr. AA. Rumunski listi objavljajo uradno poročilo o Gafencovem obisku v Beogradu in izjave o sodelovanju in pomirjenju v Podunavju. Pri tem omenjajo uradne razgovore italijanskega zunanjega ministra Ciana z dr. Stojadinovićem na Belju ter poudarjajo, da je sestane Gafencu in dr. Stojadinovića neposredna posledica in nadaljevanje dobro začete dela fašističnega zunanjega ministra »Triplum« govori, da je do sestanka v Beogradu prišlo neposredno po pomembnih razgovorih dr. Stojadinovića s Ciano in tik pred balkansko konferenco, ki pomeni kulminacijo v akciji za solidno organiziranje odnosov v Podunavju. Pri tem poudarjajo, da se je v Beogradu utrdilo realistično pojmovanje, ki ga imata Jugos-

slavija in Rumunija glede mednarodnih razmer in mednarodne politike.

Nadalje objavljajo listi vest, da se bo v kratkem začela gradnja velike avtomobilske ceste, ki bo družila Jadran s Crnim morjem iz Trsta preko Postojne, Ljubljane, Zagreba, Beograda, Turn-Severina, Bukarešte v Konstanto. Ta velika cesta bo vezala Italijo s Jugoslavijo in Rumunijo, zidalo pa jo bo, kakor se je zvedelo, neko italijansko velepodjetje, ki se je specializiralo za gradnjo velikih sodobnih prometnih cest.

Zboljšanje odnosajev Nemčije in Rumunije

Bukarešta, 4. febr. e. V Bukarešti se mudi že več dni nemški letalski ataše polkovnik Gerstenberg, akreditiran v Varšavi, ki je osebni prijatelj Göring in je bil med vojno tudi v sloviti letalski eskadri-
li v Richthofna. V diplomatskih krogih tomlačijo to kot znamenje zboljšanja odnosajev med Rumunijo in Nemčijo. Gerstenberga je sprejel kralj Karol v avdi-jenci, bil pa je tudi pri posameznih član-
nih vlade in pri ministru za letalstvo Teo-dorescu. Zatrjujejo, da ima ta obisk po-
leg političnega tudi čisto vojaški značaj, ker gre za naročila orožja za rumunsko vojsko. Pogajanja v zvezi s temi naročili napredujejo zadovoljivo. Akcija glede zboljšanja odnosajev med Nemčijo in Rumunijo je na najboljši poti. Te dni bo odpotoval v Berlin s posebnim namenom Georges Bratianu. Glede na njegove dobre zveze v Nemčiji pričakujejo, da bo imelo njegovo potovanje ugodne posledice.

Bukarešta, 4. febr. e. Včeraj je bil ob-
javljen ukaz o ratifikaciji rumunsko-gospodarske konvencije z Italijo in Nemčijo.

Demobilizacija v ČSR

Praga, 3. febr. AA. (ČTK). Uradno objavljajo, da je vlada sklenila ukiniti 28. febru-
arja pripravljenostno stanje češkoslovaške vojske, ki je bilo razglašeno ob mobilizaci-
ji 23. septembra. Dne 28. februarja preneha veljavnost vseh ukrepov v zvezi s priprav-
ljenostnim stanjem češkoslovaške armade. Z dekretom predsednika republike se ge-
neral Krejčí razreši funkcije generalisima, ki jo je vzel med mobilizacijo in pri-
pravljenostnim stanjem. General Krejčí bo
tudi nadalje obdržal svoje prejšnje po-
sele; ostal bo namreč načelnik štaba češkoslo-
vaške vojske. Vsi letniki, ki so še pod zasto-
vo, bodo ob koncu februarja odpušteni do-
mov.

Bombe pred židovsko sinagogo v Budimpešti

Budimpešta, 4. febr. e. Snodi okrog 18. sta v središču mesta pred sinagogo v hany ulici eksplodirala dva bomba-
stroja. Ker je bila istočasno v sinagogi služba božja in je bilo v nji polno ljudi, je eksplozija zahtevala več človeških živ-
ljenj, več ljudi pa je bilo tudi huje in lažje ranjenih. V zvezi z atentatom so bi-
le aretirane tri osebe.

Šušmarji v odvetniškem poklicu

Tudi zakatnim pisarjem je težko priti do živega
Svojega otroka je hotela zavreči

Ljubljana, 4. februarja. V Ljubljani je mnogo advokatov, nekateri gre dobro, nekateri se borijo za obstanek, kakor je to v skoraj vseh svobodnih poklicih. Kakor pa obrtnikom nejo škodujejo šušmarji, tako se morajo tudi odvetniki neprestano boriti proti šušmarjem v svoji stroki, ki je proti zakatnim pisarjem. Obrtniki, ki plačujejo davke in imajo koncesije, največkrat prav dobro vedo, kdo šušmarji, saj smatrajo, da je to težko priti do živega. Prav tako se godi ljubljanskim odvetnikom. V Ljubljani je nekaj oseb, ki se pečejo z zakatnim pisarstvom, toda do živega jim odvetniki, oziroma Odvetniška zbornica ne more priti, kajti napoved je treba pred sodiščem le dokazati, da je obtoženec šušmarji.

Pred malim kazenskim senatom, ki mu je bil predsednik s. o. s. Ivan Kralj, se je pred dnevi moral zagovarjati neki J. Rafael. Odvetniška zbornica je vložila pritožbo njemu ovadbo zaradi zakatnega pisarstva, s čimer se je obtoženec pregrešil proti § 120 zakona o advokatih. Ta paragraf določa, koga je smatrati za zakonitega pisarja. Odvetniška zbornica je zastopala odvetnik dr. Ražem, ki je dokazoval, da je obtoženec kot zakatni pisar zastopal stranke, predlagal stroškovne in opravil podobne posle, ki jih smejo opravljati samo pooblaščen odvetniki. Sodisce se je prepričalo, da se je obtoženec pregrešil proti § 120 zakona o advokatih in ga je obsodilo na obdružno denarno kazen.

ZAPUŠČEN GLUHONEM IN SLABOUMEN OTROK

Služkinja B. Antonija iz Gradca pri Litiji se je morala zagovarjati pred obtožbo zločina po § 176 I. k. z. Po tem paragrafu našega kazenskega zakonika se kaznuje z robijo do petih let, kdor zapusti onemogočeno osebo, ki mu je zaupana ali za katero je sicer dolžan skrbeti, ali jo pusti brez pomoči v razmerah, ki so nevarne za življenje in zdravje.

Dne 29. septembra lani je gostilničar Ivan Savšek v Devici Mariji v Polju našel blizu svoje hiše dekca, ki se je jokala, pa ni znal povedati, kako mu je ime in odkod je. Dekle je bil gluhonem in slaboumen. Orožniki so poizvedovali za brezsrčno materjo, ki je otroka prepustila usodi. Dognali so, da je deklica nezakonski sin služkinje B. Antonije.

Obtožnica služkinje je zanikala, da bi hotela otroka naložiti pustiti brez varstva in nadzorstva. Dne 29. septembra jo je uprava ljubljanske gluhonemnice obvestila, naj

pripelje otroka. Služkinja je namreč še več let proslila, da bi gluhonemnico spravila dekca v zavod a prostora v zavodu je le za omejeno število gojencev. Vesela je bila, da je naposled dobila odgovor na svoje prošnje in odpeljala se je s otrokom v Ljubljano s upanjem, da bo njen bedni otrok končno sprejet v gluhonemnico. Služkinja se je pa morala vrniti domov z otrokom, kajti v zavodu so videli, da je deklica izredno slaba in duševno močno oslaba, v zavodu pa se za zdrave in normalne gluhoneme otroke ni prostora. V Devici Mariji v Polju je služkinja izstopila iz vlaka in otroka enostavno pustila na cesti. Sodisce je upoštevalo številne olajšilne okoliščine in je brezsrčno mater obsodilo samo na 3 mesece strogega zaporu in še to pogojno za tri leta.

SUMLJIVE ŽICE IZ KLETI V STANOVANJE

Neki postajenačnik se je moral zagovarjati pred sodnikom poedincem okrožnega sodišča na obtožbo, da je speljal z državnega električnega voda žice na svoj zasebni vod in je žgal v svojem stanovanju državno elektriko. Obtožen je bil nadalje, da je utajil nekaj denarja iz naslova »pavšal za čiščenje«. Za čiščenje kolodvorskih prostorov je dobil določeno vsoto, v knjigah je vpisal pa za čiščenje večji znesek, kot so ga čistilke v resnici dobile. Sodnik je zaslišal več prič, med njimi tudi pomočnika železniškega direktorja g. Hojca, ki je izjavil, da je železniška direkcija dobila ovadbo, da obtoženec krađe državni tok in poneverja pavšal za čiščenje. Direkcija je poslala svojega eksperta, ki je preiskal vode v stanovanju ovadenega postajenačnika in ugotovil, da ni nobenih sledov, ki bi kazali na to, da grede električni vodi od državnih vodov na zasebne. Glede pavšala za čiščenje je pomočnik direktorja izjavil, da so postajenačniki v resnici tako prakticirali, da so denar iz pavšala za čiščenje porabili za druge izdatke, kakor za okrasitev kolodvorov, ki je bila predpisana. Odgovorni uradniki so si naklonili zaradi tega v mnogih primerih disolninske preiskave.

Obtoženec je zanikal, da bi kradel državni tok, priznal pa je, da je iz pavšala za čiščenje porabil denar za okrasitev kolodvorov. Dva obtožbeni podrejeni uradniki in štiri ženi sta povedali, da sta videli električne žice, ki so bile napeljavane iz kleti v postajenačnikovo stanovanje. Sodnik je obtoženca onostil krivde in kazni po § 280 k. p. zaradi pomanjkanja dokazov.

Ivan Cankar: Hlapci — jubilejna predstava

Odlična uprizoritev je žela celo med dejanji tople izraze priznanja

Ljubljana, 4. februarja. Ob jubileju dvajsetletnice naše drame v lastnem poslopiju je bil s prisojnost slovenskega odrit spomenik največjega slovenskega dramatika Ivana Cankarja, zvečer pa slavnostna predstava njegove drame »Hlapci«.

Nobenega dvoma ni, da so »Hlapci« Cankarjeva odsko najbolj učinkovita, v avtorjevo duševnostjo najbolj globoko nadahnjena, daleč preko razmer svojega stanika prav do klasičnosti dozorela drama. Saj je bistvenost klasične nevenljivost umotvorje lepote v celoti, izbruseno jezika in klenost idej ter večna veljavnost dramske fabule.

Nikdar ne bo obledela etična borbenost Cankarjevih »Hlapcev«; večna bo mržnja vseh plemenitih duhov, mržnja in vojna proti neznajčnosti, nesramni konjunkturisti, obračunju plačila po vetru, klečeplazništvu in davljenju človeške vesti, oklepanju duševne svobode z verigami trenutno vsemočnejših nasilnikov. Cankarjevi »Hlapci« bodo zato ostali aktualni, zmerom nanovo resnični, odsko udarni in pošteni gledalci publikli ki duše in vesti zajeti.

Ako tudi propade moralna zavest se huje, ako činični materializem prepoji človeštvo se grje, zmerom se bo našlo še dovolj postojanost, ki bodo spoštovali in ljubili Cankarjevega Jermana in Kalandra, cela moža čiste vesti in neomajnega prepričanja, da je hlapčevstvo največja sramota in nesreča za posameznika in za ves narod, a da je svoboda in ponosno moštvo najvišja sreča in čast.

Za ta ideal se je boril, se bori in se bo boril naš in vsak narod. Zato je bilo pravilno, da so uprizorili za jubilej naše drame in Cankarjeve smrti baš to zmerom aktualno dramo. Poln katastrof in strasnih, usodnih prevarov je svet. Kaj vse se je izpremenilo od vrha do tal! Ostala pa je sramota hlapčevstva, izdajstva, propadanja vesti in značev, dočim nasladije, korupcija in seblenost triumfirajo. Zakaž slovenski »Hlapci« veljajo za vse človeštvo.

Tako jih je razumelo in občutilo tudi naše občinstvo, zlasti pa naša mladina. Meška neustrašenost, brezkompromisna značajnost, pogumna resničnost in pravilnost, duhoviti, zgod aforizem, ki kratko in točno razgalja in seka, pa pristna toplota brez fraz in vzduhov so našli močan odmev in se je javil v ponovnih aplavzih med igranjem in ko je padla zavesa. Tako je Cankar s »Hlapci« zadeval v živo in žil uspeh kakor bi nam kazal sodobnost, dasi so »Hlapci« zajeti iz žalostne, a nepozabljive preteklosti.

Predstava je bila v celoti odlična. Ker je namenjena za gostovanje v Mariboru, pa bi si želel tudi v vseh stranskih ulogah naših zrelih igralcev, torej brez začetnikov, čeprav nadarjenih. Zastopnika in glavna zvešila dveh različnih duševnih svetov in nasladije sta bila Skrbinski kot župnik in C. Debevec kot učitelj Jermán. Skrbinsku gre prav posebno priznanje za kreacijo župnika, v kateri se je pokazal s čisto nove strani. Fina diskretnost in opasnih trenutkih najljepša umerenost v govorici in kretnjah, s katerima je ustvaril oblastenost, v svojih načelih nepopustnega, a vendar srčno blagega in kulturnega moža, sta želi vsemplodno zadovoljstvo.

Simpaticnega borca značajnika Jermána je postavil Debevec z naravno igro, vgladeno izbruseno govorico ter pristno čustvenost. Jasno in bistro prirešeni Cankarjevi aforizmi so prišli do prodorne uveljavljenosti, da so izjavili neprikriti soglasje.

Izvrstne tipe so ustvarili Cesar s Kalandrom, neustrašenim kovcem, Plut s pristnim Fskom, Lipah z neumljenim, pa tudi dobri učitelj Hvaszto, Potokar s švigašvago Komarjem, Gregorin z elastkom nadučiteljem in Sever s omejenim kmetom Nacetom. Ženske uloge so le epizodne, vendar ni nobeni odrekli odčne karakterizacije, da je gledalcu lahko ustvariti popolne ženske različnih osebnosti. Plitko, igrivo in izdajniško Anko je posebej Vida Juvanová, Kalandrovo hudo ženo Poloma Juvanová, bistro in klinično učiteljico ženi Mira Danilová, a smešno omahljivko Minka Gabrijelčičeva.

V ospredje stopi v zadnjih dveh slikah učiteljica Lojzka, doseledna značajnica in tiho ljubica Jermánova tovaršica. Igra jo z lepo zadržanostjo in inteligentno toploto Boltarjeva. Prav prikupen tip matere, ljubice, čeprav ne razume s'na Jermána je ustvarila Rakarjeva Zdravnik je Galé, poštar Murgelj in župan Preselnik.

Uprizoritev v dekoracijah scenografa inž. Franza in režiji C. Debeveca so bile skrbna in točna. Ansambelski prizori so bili odlični in burno zborovanje v krčmi s medsebojnim pretepom in kamenjanjem Jermána se je izvedlo s polno realistično. Vsa predstava je stala na višini, ki je očitovala ljubezen in poglubenost v delo ter prinesla režiserju kot junaku in vsem sodelujočim, na čelu Skrbinsku, zaslužno prav toplo pohvalo.

Bil je lep večer, in publika, ki je navolnila poslopije, je odhajala zelo zadovoljna. Fr. G.

Viškim posestnikom v upoštevanje

Ljubljana, 4. februarja. Pred kratkim je imela podružnica Sadržarskega in vrtnarskega društva Ljubljana-Vid svoj XIII. redni letni občni zbor. Iz poročila odbora je razvidno, da šteje podružnica 211 rednih članov, da ima 8 samodelnih nahrbtnih in 1 prevozno škroplilnico. Za zatiranje sadnih in zelenjadnih škodljivcev se je potom članov porabila rekordna količina arboricidov, čvepleno-apnene bruzge, neoprasila, azezina, šveplene prahu, tobačnega izvlečka, mušljega leša itd., za zlobojanje težke ilovnat zemlje pa večja količina živega apna. V zimskem času prireja podružnica vsako leto vrsto strokovnih predavanj tako iz sadjarstva, kakor iz vrtnarstva. V letošnjem letu so se še vršila tri taka predavanja, nadaljnjih pet pa se sledi in sicer 9. 16. in 23. t. m. ter 2. in 9. marca. Kako so taka predavanja važna in obče krsietna, najbolj govorno priča vnoznog negovanju stari kakor tudi novi sadovnjaki in mali vrtniki, katerih je ravno na področju Viške podružnice zelo veliko.

Odbor si je nadel hvaloslovo nalogo, da še bolj poviša smisel za sadjarstvo in vrtnarstvo potom sadjarskega in vrtnarskega odbora. Ti odbori so še pridno na delu. Prvi tak sadjarski sestanek se je vršil v petek dne 27. januarja v goslini pri »Katrce« pod Rožnikom. Določilo se je podrobno delo, ter bodo nadaljnji sestanki po raznih sadnih vrstah. Namen tega odbora je, da se uredi res vzorni sadni vrtovi, vzgoji sadno dreve, ki odgovarja klimatičnim in semejnim pogojem, ter pravilno škropljenje in obrezovanje. Vrtnarski oidek pa je imel svoj prvi sestanek istotam v ponedeljek dne 30. janua-

ja. Tudi na tem sestanku se je določil program za bodoče delo na polju sadjarstva in cvetličarstva. Nadaljnji sestanki se bodo vršili istotam in sicer vsaki mesec najmanj enkrat. Prihodnji vrtnarski sestanek bo v torek 7. februarja ob 19.30. Po možnosti bodo taki sestanki, ta ko sadjarski kakor vrtnarski združeni s strokovnimi predavanji in prosto dežato. Želja odbora in obeh oidekov je, da se zanimanje za sadjarstvo in vrtnarstvo zane v slovensko hišo, ter da je vsak hišni in zemljiški posestnik čla podružnice. Le tako bo mogoče že itak lepi del naše velike Ljubljane še polepsati in dati vzgled in spodbudo ostalim delom mesta. Še imamo lepo naseljeno Rožna dolina, naredimo naš kraj še lepši, da se bo lahko imenoval sadni in rožni del bele Ljubljane. Članarinarji glede na ugodnosti, katere ima član, res ni velika, saj za borih 25 din letno dobite še mesečno list »Sadjar in vrtnar« s pestro vsebino sadjarskih in vrtnarskih člankov.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20 uri

Sobota, 4. februarja: Veronika Desenška. Izven. Znižane cene. Nedelja, 5. februarja: ob 15. uri: Dobruža 1916. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. Ob 20. uri: Potopljivi svet. Izven. Cene od 20 din navzdol. Ponedeljek, 6. februarja: ob 15. uri: Snelguldica. Brezplačna mladinska predstava. Torek, 7. februarja: Kralj na Betajnovi. Gostovanje ansambla mariborskega Narodnega gledališča. Izven. Sreda, 8. februarja: Pot v Benetke. Premiera. Premierski abonma.

Za ponedeljkovo brezplačno otroško predstavo je toliko prijav, da še tem ne bo moglo ustreči v polnem obsegu. Zato se noh prijav ne more sprejemati. Šolska vodstva določijo v ponedeljek zjutraj. Začetek predstave ob 15. uri.

Gostovanje dramskega ansambla mariborskega Narodnega gledališča v ljubljanski drami bo v torek, dne 7. t. m. zvečer. Vprizori bodo Cankarjevega »Kralja na Betajnovi« ter je v posameznih vlogah zaposlen skoro celotni ansambel gledališča v Mariboru. Mariborska drama uživa odlične sloves in je prav gotovo, da bo tudi v Ljubljani veliko zanimanje za prvo gostovanje mariborskega gledališča v Ljubljani. Gostovanje bo izven abonmaja.

Premiera komedije »Potovanje v Benetke« bo v sredo 8. t. m. v režiji g. Debeveca.

OPERA

Začetek ob 20 uri

Sobota, 4. februarja: Frasquita. Red A. Nedelja, 5. februarja: ob 15. uri: Pod to goro zeleno. Izven. Cene od 30 din navzdol. Ob 20. uri: Evgenij Onegin. Izven. Cene od 30 din navzdol. Ponedeljek, 6. februarja: zaprto. Torek, 7. februarja: zaprto.

V petek 10. t. m. bo v operi izredno zanimivo gostovanje. Nastopi bo prvič znameniti balet »Devi Dja«, ki bo izvajal v originalnih kostumih najrazličnejše plesne igre s otokov Java, Sumatra in Borneo. Skupina šteje 35 oseb ter je žela največje priznanje in bila delčna velikanjskega zanimanja po celi Evropi, kjer je gostovala. Svetovno znana pevka Jarmila Novotna bo gostovala v naši operi dne 17. t. m.

Iz Cella

—c 1370 brezposelnih. Brezposelnost v zadnjih tednih stalno narašča. Višek pa je dosegel porast števila brezposelnih v času od 21. do 31. januarja, ko se je pri celjski borzi dela na novo prijavilo 390 brezposelnih in sicer 338 moških in 52 žensk, med njimi okrog 120 delavcev, ki so bili zaposleni v kamnolomu v Čezlakah pri Oplotnici ter delavci iz tekstilne tovarne Bergmann in drug v Celju in iz tovarne pletenin na Polzeli. Od 21. do 31. t. m. je bilo pri celjski borzi dela ponujeno delo za 26 oseb, posredovanj je bilo 16, odpotovalo je 20, odpadlo pa 36 oseb. Dne 1. t. m. je ostalo v evidenci 1370 brezposelnih (1191 moških in 179 žensk) nasproti 1052 (908 moških in 144 žensk) dne 20. januarja. Delo dobijo: po 1 kovač, mizarjski vajenec in hlapec, 4 kuharice, 4 kmečke deklet, po 3 natakarice in sobarice ter po 1 vzgojiteljica in postrežnica.

—Dvoje zanimivih predavanj. Pod okriljem Društva absolventov drž. trgovskih šol v Celju bo predaval v sredo 8. t. m. ob 20. v risalnici meščanske šole g. Viktor Pirnat iz Ljubljane, glavni tajnik podmladka Jadranske straže za dravsko banovino, o temi »Naša pomorska tržišča in njih odnos do tujih tržišč«. Predavanje bodo spremljale skiptične slike. Pod okriljem Savinjske podružnice SPD v Celju pa bo predaval v četrtek 9. t. m. ob 20. v risalnici meščanske šole znani planinski delavec mlade generacije g. Uroš Zupančič z Jesenic o aktualni temi »Nazaj k naravi«. Opozarjamo občinstvo na obe predavanji, ki bosta gotovo nudili lep užitek.

—O ideji češkoslovske države v teku stoletij bo predaval g. prof. Janko Orožen v četrtek 23. t. m. ob 20. v dvorani Narodnega doma. Predavanje bo priredila Jugoslovensko-češkoslovska liga v Celju.

—c Zločinski podvig dveh maskiranih razbojnikov. V petek okrog treh zjutraj je prebudi gostilničarja, posestnika in bivšega frankolskega župana g. Karla Zerovnika na Frankolovo ropot, ki je prihajal iz prostora poleg njegove spalnice. Gosp. Zerovnik je vstal iz postelje in stopil iz spalnice. V hiši je zaslišal dva maskirana možka, ki sta bila vdrla skozi kuhinjsko okno. Neznanka sta takoj napadla g. Zerovnika, eden izmed njiju pa je napeljal nanj samokres in pritisnil na petelina, k sreči pa je samokres odpovedal. Gosp. Zerovnik se je začel s roparjema ruvati. Na pomoč mu je prišlo tudi njegova žena. Med ruvanjem s razbojnikoma sta dobila g. Zerovnik in njegova žena lažje poškodbe, vendar pa se jima je posrečilo sneti razbojnikoma maski in čepici, napadalcev pa kljub temu nista mogla spoznati. Razbojnika sta se očitno zbal, da bi ju Zerovnikova spoznala, in sta pobežela. Orožništvo, ki je bilo takoj obveščeno o roparskem napadu, je razbojnikoma že na sledu.

—c Skakalna tekma v Celju. Smučarski klub Celje razpisuje tekmo v skokih za prvenstvo Mariborskega simkospornega združenja. Tekma bo v nedeljo 12. t. m. s startom ob 14. na Kugyevi skakalnici v Liscach pri Celju. Skakalnica omogoča skoke do 40 m. Pravico tekmovalja imajo vsi tekmovalci, verificirani pri JZSS. Tekmuje se po pravilih JZSS. Prijave se sprejemajo na seznamih prijavnih najpozneje do 11. t. m. na naslov: Ervin Gračnar, Celje, trdnica Gustav Stiger. Prijavnine ni. Vsak tekmovalac starta na lastno odgovornost. Zrebanje startnih števil bo v nedeljo 12. t. m. ob 13. v salonu restavracije Petriček v Liscach pri Celju. Najboljši tekmovalac v JZSS bo prejel naslov »Prvak JZSS v skokih za leto 1939«, častno darilo in spominke diplomo, drugi praktično darilo in diplomo, tretji diplomo. Za tekmovalce izven teritorija JZSS so razpisane posebne nagrade in spominke diplome. Objava rezultatov in razdelitev daril bo po tekmi ob 17. v salonu restavracije Petriček. V primeru slabih snežnih razmer bo morebitna odpoved tekme objavljena v časopisih ter v soboto 11. t. m. opodine in zvečer po ljubljanskem radiu.

—c Tekma za poudarjeno prvenstvo v slalomu za juniorje in naraščaj pri Celjski koči, razpisana za nedeljo 5. t. m., se odpoveduje, če bi danes ne zapadlo tudi v nižjih legah nekaj novega snega.

—c Umrl je v sredo v celjski bolnici 13-letni pastir Jože Brbre iz Oplotnice.

—c Nesreča ne počiva. Ko je 62-letni posestnik Gasper Kožuh iz Jankove pri Vojniku spravljal v sredo les v svojem gozdu, je padel težek hloď nanj in mu zlomil desno nogo nad členkom. V Braslovčah je padel 33-letni posestnik Miha Stakne doma s skednja in si zlomil levo nogo v členku. Ponesrečenja se zdravita v celjski bolnici.

—c Nočno lekarniško službo ima od sobote 4. t. m. do vstete petka 10. t. m. lekarna »Pri orlu« na Glavnem trgu.

—c Usoden padec v sobi. V torek je padel petletni posestnikov sinček Jože Flaskan v St. Pavlu pri Prebodu doma v sobi tako nesrečno, da si je zlomil desno nogo pod kolonom. Otroka so prepeljali v celjsko bolnico.

—c V celjski bolnici je umrl v sredo 53-letni Franc Lukanc, rudar brez posla in stalnega bivališča.

Liscach pri Celju. Skakalnica omogoča skoke do 40 m. Pravico tekmovalja imajo vsi tekmovalci, verificirani pri JZSS. Tekmuje se po pravilih JZSS. Prijave se sprejemajo na seznamih prijavnih najpozneje do 11. t. m. na naslov: Ervin Gračnar, Celje, trdnica Gustav Stiger. Prijavnine ni. Vsak tekmovalac starta na lastno odgovornost. Zrebanje startnih števil bo v nedeljo 12. t. m. ob 13. v salonu restavracije Petriček v Liscach pri Celju. Najboljši tekmovalac v JZSS bo prejel naslov »Prvak JZSS v skokih za leto 1939«, častno darilo in spominke diplomo, drugi praktično darilo in diplomo, tretji diplomo. Za tekmovalce izven teritorija JZSS so razpisane posebne nagrade in spominke diplome. Objava rezultatov in razdelitev daril bo po tekmi ob 17. v salonu restavracije Petriček. V primeru slabih snežnih razmer bo morebitna odpoved tekme objavljena v časopisih ter v soboto 11. t. m. opodine in zvečer po ljubljanskem radiu.

—c Tekma za poudarjeno prvenstvo v slalomu za juniorje in naraščaj pri Celjski koči, razpisana za nedeljo 5. t. m., se odpoveduje, če bi danes ne zapadlo tudi v nižjih legah nekaj novega snega.

—c Umrl je v sredo v celjski bolnici 13-letni pastir Jože Brbre iz Oplotnice.

—c Nesreča ne počiva. Ko je 62-letni posestnik Gasper Kožuh iz Jankove pri Vojniku spravljal v sredo les v svojem gozdu, je padel težek hloď nanj in mu zlomil desno nogo nad členkom. V Braslovčah je padel 33-letni posestnik Miha Stakne doma s skednja in si zlomil levo nogo v členku. Ponesrečenja se zdravita v celjski bolnici.

—c Nočno lekarniško službo ima od sobote 4. t. m. do vstete petka 10. t. m. lekarna »Pri orlu« na Glavnem trgu.

—c Usoden padec v sobi. V torek je padel petletni posestnikov sinček Jože Flaskan v St. Pavlu pri Prebodu doma v sobi tako nesrečno, da si je zlomil desno nogo pod kolonom. Otroka so prepeljali v celjsko bolnico.

—c V celjski bolnici je umrl v sredo 53-letni Franc Lukanc, rudar brez posla in stalnega bivališča.

Vlomilski strokovnjak na deželi

Ljubljana, 4. februarja. Trgovca z mešanim blagom in gostilničar v Bukovici pri Vodich M. Špenko je bil na praznik zjutraj zelo neprijetno presenečen, ko je opazil, da mu je nekdo ponoči posteno, a na neposten način izpraznil zalogo. Na prvi pogled se je zdelo vse v najlepšem redu, ko so pa ljudje zahtevali to ali ono blago ter tobak — Špenko ima tudi trafiko — je trgovec opazil, da je zaloga skopnela čez noč. Sele pred dnevi se je dobro založil s tobakom, nakupil ga je za nad 1000 din, a prav pred praznikom ko se je obetala najboljša kupčija, ga je obiskal tat.

Toda spreten vlomilec se je založil tudi z mnogimi drugimi dobratami, ne le s tobakom, s klichasami, okoločadi, slanino in kruhom. Nabral si je tudi manufakturne blaga in perila. Špenko ima nad 4.000 dinarjev škode, ki jo bo tem težje utrpel, ker ni bil zavarovan.

Da je bil na delu pokličen rokoma, sklepamo po tem kako strokovnjak je odprl vezna vrata. Iz vrat je ob ključavnici izšel luknj, posegel skozi ujo ter zavrtel ključ, ki je bil v vratih. Iz veže je bila pot v trgovino lahka. Niso pa mogli ugotoviti, ali se je vlomilec poslužil vitrihla ali si je pa, sposodil ključ, ki je bil shranjen v kuhinji. — Dolej se ni mnogo upanja, da bodo slikovca izsledili, ker za seboj ni zapustil sledov.

SPORT

Alpsko prvenstvo GZSP

Gorenjska zimsko sportna podzveza na Jesenicah razpisuje za dne 11. in 12. II. 1939 — alpsko prvenstvo GZSP, ki se bo vršilo na Črnem vrhu nad Jesenicami.

Program: Sobota, 11. II. 1939: Ob 15. nastop za tekmovalce v smuku. Nastopno mesto na Španovem vrhu. Cilj pod Črnim vrhom. Nedelja, 12. II. 1939: Ob 11. uri nastop za tekmovalce v smučskih likih.

Določila: Tekmuje se po pravilih in pravilnikih JZSS. Pravico do nastopa imajo samo verificirani tekmovalci GZSP. Vsak tekmovalac nastopi na lastno odgovornost. K tekmi za »smučske like« (za komb.) bodo pripuščeni samo oni tekmovalci, ki se bodo pri tekmi v smuku plasirali do 25. mesta. Prijave na predpisanih tiskovinah sprejema tajništvo GZSP do 10. t. m., prijavnine ni. Zrebanje nastopnih števil bo v soboto, dne 11. t. m. ob 11. uri dopoldne v koči ASK. Gorenjca na Črnem vrhu ob prisotnosti sodniškega zbora in zastopnikov klubov. Vsi pravosčasno prijavljeni tekmovalci bodo nastajeni v kočah na Črnem vrhu, ostali pa pri Sv. Križu.

Prvi trije tekmovalci v alpski kombinaciji dobijo »plakete«, prvi v »smuku« in v »smučskih likih« pa priznanice, poleg naslova prvaka GZSP za leto 1938-39. Razglasitev rezultatov in razdelitev daril, bo ob 16. uri v koči ASK. Gorenjca na Črnem vrhu.

Vodstvo tekme: Predsednik: Godec Tomaž, nam. Vovk Pero, teh. vodja: Langus Beno, starterja: Grčar Marko, Volčič Heliodor, Casmeril: Cop Ika, Razinger Ignac, Novšak V., sodnik na cilju Smolej Ivan, Bajboda Stanko, zapisnikarja: Brun Viktor in Pohar Avgust. GZSP.

Občni zbor SK Polža bo v ponedeljek 6. t. m. ob 20. v lovski sobi restavracije Slamič na Gosposvetski cesti s običajnim dnevnim redom.

Snežne razmere

Poročilo Tujkoprometnih svez v Ljubljani in Mariboru, SFD in JZSS z dne 4. II. 1939.

Kranjska gora 810 m: —9, sončno, 30 cm snega, pršič; Kranjska gora—Vrliš 1515 m: —12, sončno, 70 cm snega, pršič; Ratoče-Planica 870 m: —9, sončno, 40 cm snega, pršič, skakalnica uporabna; Peč-Petelinček 1440 m: —12, sončno, 70 cm snega, pršič; Pekljica 1300 m: —10, sončno, 85 cm snega, pršič; Bohinj »Zlatoreg« 530 m: —8, delno oblačno, 15 cm snega, osrnenjen; Dom na Komni 1530 m: —4, sončno, 185 cm snega, pršič;

Dom na Voglu 1540 m: —5, sončno, 180 cm snega, pršič; Gorjule 1000 m: —12, sončno, 60 cm snega, pršič; Dom na Krivcu 1700 m: —8, sončno, 90 cm snega, srez; Velika planina 1558 m: —6, sončno, 80 cm snega, srez; Radovljica: —8, sončno, 40 cm snega, osrnenjen, na Jelovci 80 cm snega, osrnenjen; Kureček 833 m: —5, sončno, 10 cm snega, srez; Senjorjev dom 1522 m: —8, sončno, 40 cm snega, osrnenjen; Ribnica na Pohorju 715 m: —5, delno oblačno, 12 cm snega, osrnenjen; Koča pri Sv. Treh kraljih 1191 m: —10, sončno, 60 cm snega, pršič, na sončnih legah osrnenjen; Koča na Pesku: —10, sončno, 100 cm snega, pršič; Ruška koča 1249 m: —10, sončno, 50 cm snega, osrnenjen; Koča na Smrekovcu: —8, sončno, 100 cm snega, pršič; Peča 1654 m: —12, sončno, 70 cm snega, osrnenjen; Rimski vrlec 530 m: —6, delno oblačno, 17 cm snega, pršič; Dvojje Mojstrana 650 m: —7, sončno, 30 cm snega, osrnenjen; Koča na Zelenici 1534 m: —10, sončno, 200 cm snega, pršič.

3. II. 1939. Menina planina 1308 m: —8, delno oblačno na sončni strani 50 cm snega, na senčni strani 90 cm snega; Koča na Golteh 1344 m: —6, sončno, 120 cm snega, pršič; Koča pod Kopo 1377 m: —8, sončno, 110 cm snega, pršič.

FILM, KI JE BIL NAGRAJEN Z VISOKO DRAVNO NAGRADO ZA UMETNOST! JUGOSLOVENSKA PREMIERA TE ČESKE UMETNINE SE VRAJA V LJUB-LJANI POD CASTNIM POKROVITELSTVOM ČEŠKEGA KONZULA V LJUBLJANI G. INŽ. STANISLAVA MIROVSKÉGA

izdelan po slovitom romanu Karoline Svetlove pod režijo ženijskega mojstra MIROSLAVA JAREŠA
Krasna vsebina, naravnost motiv, blesteča fotografija, virtuozna umetniška igra, ki očara gledalca!

Križ ob potoku

V glavni vlogi znamenita lepota, neposadna in filmska »MARTICA«

Jiřina STEPNIČKOVA

VITSLAV VEJSEKA in MIRKO ELIAS

KINO UNION, tel. 22-21

„KRIŽ U POTOKA“

Film, ki ga kritika imenuje triumf in biser slovenske filmske umetnosti! Vsak zaveden Slovenec si bo ta film prav gotovo ogledal in občudoval to redko umetnino!

Nenormalna zaposlitev železničarjev

Nastavljeno železniško osebje je preobremenjeno, delavstvo pa trpi zaradi redukcije dela

Ljubljana, 4. februarja
Naša javnost naj izve, kako so naši železničarji preobremenjeni in kaj jim grozi zaradi preobremenitve in pomanjkanja kreditov ter nenormalnih razmer v zaposlitvi. Baš tekoči mesec in prihodnji mesec marec bosta za železničarje dva kritična meseca. Tudi to ni malenkost, da gre za interese skoraj 12.000 ljudi, ki opravljajo važno, naporno in odgovorno službo.

Današnji stalež okrog 5100 po zakonu nas-avljene aktivnih železniških uslužbencev v območju ljubljanske železniške direkcije ne zadošča za opravljanje vseh poslov železniške službe. Zelo se občuti pomanjkanje osebja v prometni in kurilniški službi. Ker je tako, mora sedanje osebje delati čez mero in tudi čez svojo telesno in duševno normalno zmogljivost. Strojno, prometno in vzorno železniško osebje že dolgo ne pozna več osemurnika. Že leta in leta ne dobiva dopustov, tudi vmesni počitki niso zadostni. Temu osebju je poverjena skoraj vsa skroja za varnost in točnost železniškega prometa, ki se zdaj še dokaj v redu opravlja, vprašanje pa je, kako dolgo bo to še mogoče.

Čeprav je promet na naših progah zelo narastel v zadnjih letih in je v zadnjih letih odpadlo priložno visoko število izvež-banega osebja zaradi upokojitev in smrti, odpadlo osebje ni bilo nadomeščeno z novim. Zato je zelo pereče vprašanje izvež-banega železniškega osebja, ki daje lokalnim odgovornim čimteljem veliko skrbi. Glede tega se bo stanje še poslabšalo, če se bo rešitev odlašalo.

Vprašanje razbremenitve osebja v službi je prav tako važno kakor vprašanje zboljšanja plač. Odločini naj bi bili pri reševanju tega problema ne samo socialni in moralni interesi osebja, temveč tudi interesi železniške uprave same, interesi našega železniškega problema sploh. Železničarjem so zaupana življenja potnikov in milijarde vrednosti blaga in investicij. Železničarji morejo v redu in točno opravljati zaupane jim posle le tedaj, če so za službo telesno in duševno sposobni, kar pa je mogoče le, če so gospodarsko podprti in imajo priliko za duševni in telesni odpočitek.

Izredno pereče je vprašanje zaposlitve železničarskih delavcev. Železniški delavci ne žive v pomanjkanju samo zaradi nizkih mezd, temveč tudi zaradi redukcije dela. Na železnici se delovni problem danes kaže v dveh ekstremih: nastavljeno oseb-

je je preveč obremenjeno in prezaposleno, železniško delavstvo pa pavzira, ker uprava reducira delovni čas zaradi štednje izdatkov. Najbolj trpi zaradi redukcije dela delavstvo progovodilne službe, in to v zimskih mesecih, v katerih je to delavstvo zaposleno največ 20 dni v mesecu.

Zadnji dve zimi je imelo stalno progovno delavstvo v območju ljubljanske železniške direkcije zajemeno minimalno zaposlitev vsaj 20 dni na mesec. Danes pa je železniško delavstvo pred grožnjo katastrofe. Celotno delavstvo progovne službe bo prisiljeno pavzirati v februarju in v marcu, ker primanjkuje železniški upravi okoli 2.700.000 din za potrebne kredite. To stanje povzroča upravnim organom težke skrbi, med osebjem pa ustvarja razumljivo razburjenje in ga spravlja v obup.

Tudi za delavstvo mariborske delavnice je uprava letno odredila občutno pavziranje. V jeseni lani je uprava sporočila delavstvu mariborske delavnice, da bo do konca proračunskega leta imela za 40 ur skrajšano zaposlitev. V mesecu decembru lani je moralo delavstvo polovico te žrtve prestati. Dne 5. januarja letos pa je sprejela uprava delavnice telefonično odredbo generalne direkcije iz Beograda, da se mora do konca proračunskega leta zmanjšati delovni čas še za nadaljnjih 40 ur. To pomeni, da bo moralo delavstvo v mariborski delavnici pavzirati v prvih treh mesecih tega leta skupaj 60 ur, ali povprečno tri dni na mesec.

Temu primeru se seveda avtomatično zmanjša delavcem zaslужba, tako da izgubi delavstvo v mariborski delavnici okrog 70.000 din. To je težka izguba za delavstvo v zimskih mesecih, ko ni mogoče dobiti nikjer druge zaposlitve. Izguba na zaslужbo se pozna delavstvu seveda še veliko mesecev po uvedbi normalnega delovnega časa.

Nujno je potrebna od pomoči zaradi nedostojnih kreditov za gradbeno službo kar tudi za delavnico v Mariboru.

Prometnemu komercialnemu oddelku ljubljanskega ravnanstva primanjkuje tudi v tekočem proračunskem letu okrog 3 milijone din za materialne izdatke. Iz tega kredita se krijejo tudi izdatki za delavce mezd, potnine in potne pavšale za vse osebje. Uprava zaradi tega ne more plačati osebju dolžnih razlik na potne pisalec od aprila do avgusta 1. 1959, ta del znaša okrog 100.000 din.

Katera bo kraljica Jadrana?

Ljubljana, 4. februarja
Katera bo kraljica Jadrana, se ugiha po Ljubljani z veliko radovednostjo, ki bo trajala še do sobote 4. februarja, ko bo na Taboru pri Plesu Jadranske straže popolnoma svobodno in s tajnim glasovanjem izvoljena kraljica Jadrana. Pri tem glasovanju bo glasoval vsakdo s poljubnim številom glasov, izvoljena pa bo za kraljico ona dama v narodni noši, ki bo pri svojih občudovalcih pridobila največ dopadenja. Postopek volitev je enostaven. Na glasovnice se napiše številko, ki jo bo dama nosila pripeto na vidnem mestu in se jo odda v nabiralnik. Seveda bo komisija pri številu glasovnic izločila vse neveljavne glasovnice in pripoznala samo one, ki bodo opremljene z žigom Jadranske straže.

Obenem s kraljico Jadrana, ki prejme najlepšo nagrado, bo nagradijen tudi več drugih narodnih noš, ki bodo po številu prejetih glasovnic kraljici najbližje. Tako mikavna prilika bo gotovo privabila mnogo naših lepotic, da se pokažejo v bleisku divnih narodnih noš. Vstopnice se dobe v predprodaji v pisarni Jadranske straže v Kreditni banki do sobote popoldne.

SPORED:

1. Uvod: Koncertni komadi — igra vojaška godba.
2. Oficialni sprejem.
3. Otvoritev: Himna Jadranske straže.
4. Slavnostni sprevod narodnih noš in svečano kolo Seljančica.
5. Slavnostne točke. 1. Češka beseda ob 75-letnici njenega obstoja. 2. Kolo Jadranske straže.
6. Ples. Po odmoru izvolitev kraljice Jadrane in nagradjevanje narodnih noš. Narodne noše se prostjo, da pridejo zanesljivo pred pol deveto uro. Nocoj se bodo vozovi cestne železnice ustavljali na vogalu Vrhovčeve ulice, na kar občinstvo posebej opozarjamo.

Jeseniški smučarski prvaki pišejo

Jesenice, 3. februarja
Začnaja številka »Tovarniškega vestnika«, ki ga za svoje namene izdajajo delavci izdaja KID, je posvečena sportu in vzgoji naše mladine. Na delu ista je krasna slika planine Rošce, na kateri so došli visoko znanje jugoslovanski smučarski prvaki v alpskih disciplinah. V listu je objavljenih več slik naših smučarskih prvakov, orjeka skakalnice v Planici in druge slike, ki kažejo smučarje pri nas ohi in njih življenje v zasneženih gorah. Bivši predsednik GZSP g. Jože Cinkovic je prispeval daljši članek pod naslovom »Jeseniški kovinarji vodijo smučski sport Jugoslavije. Članke sta prispevala tudi naša državna smučarska reprezentanta in olimpijca France Smolej in Pracek Ciril, dalje tehnični referent GZSP g. Anton Lengus, smučarska god. Silva Pahorjeva in naš stalni sodnik g. Susnik Matija, ki je v sesavku »V telesu zdravem zdrav prebiva duha« orisal uspehe smučarjev, ki so bili večinoma deležni temeljite vzgoje v telovadnicah.

Najzanimivejša sta članka Franceta Smoleja in Cirila Pračka. Oba opisujeta svoja pota in težke borbe pri raznih mednarodnih in olimpijskih smučarskih tekmah. Oba sta preprovala velik del Evrope in to preko Cortine d'Ampezzo, Chamonixa, G. Pa. Banske Bistrice, Zakopanov in Smolej se posebno gori na evropskem severu v Lahti in Finskem.

Zelo zanimivo je Smolejevo opisanje potov v širni svet in doživljanje, ki jih je doživel pri smučih, mednarodnih in olimpijskih tekmah. Med drugim piše: »Med mojimi 80 tekmami, kar jih imam za seboj, sem doživel marsikaj prijetnega in neprijetnega. Na neki tekmi sem imel št. 1 in sem srečal pota dohitel one, ki so progo šele markirali, naprej do cilja sem progo prevozil sam. Nekot sem na tekmi pri 28 stopinjah mraza padel v Savo in vozil naprej. Enkrat sem imel v teku na 15 kilometrov samo 17 minut naskoka, zopet drugič sem prišel na cilj, ko so bili časomerilci že v gostini. Pri neki tekmi za državno prvenstvo mi je nekdo tik pred nasetopom ukradel hikary-smučke. V Boni zlasti sem imel pri teku na 18 km več kot pol ure naskoka. Od jugoslovanskih smučarjev imam samo jez dve FIS plaketi žal, da nam prostor ne dopušča, da bi objavili vse druge zanimivosti, ki sta jih naša smučarska prvaka opisala v listu.

—Vik—

VZOREN MOŽ

Kam se ti pa tako mudi? Domov moram, da skuham ženi obed. Kaj je bolna? Ne, temveč lačna.

Po 11 letih zopet velika matura

Važno kulturno in nacionalno poslanstvo gimnazije v Murski oboti

Ljutomer, 3. februarja
Po presledku 11 let bo letos spet velika matura na gimnaziji v Murski Soboti. Ta srednjošolski zavod je v osrčju našega Prekmurja velike važnosti. Sem zahata ves naš naraščaj iz Prekmurja in Murskega polja. Željan nadaljevati študije in izpopolniti izobrazbo, da potem lahko koristi vsemu narodu in s svojim delom podpre nacionalne težnje države. Kako velike važnosti je gimnazija za ta kot naše ožje domovine, se ne da popisati. Nedvomno pa drži dejstvo, da je ta zavod kljub temu, da ima za seboj burno zgodovino in se je moral ves čas boriti za svoj obstoj, izpolnil svoje naloge tudi v kulturnem in nacionalnem pogledu ter svoje poslanstvo. Dijaki, ki so vsa leta zahajali v murskosoboško gimnazijo, so se rekrutirali iz vrst našega najnižjega statusu, malih kmetov, železarjev in sezonskih delavcev. Ta mali človek je s težkimi žrtvami dal študirati svoje sinove in hčerke, mišleč, naj imajo boljši kruh, kot ga imajo oni. Pa saj ima tudi ta mali človek pravico do izobrazbe in potem tudi pravico do službe, v katerih bo delal za občo korist države.

Ob dvajsetletnici naše svobode bo spet prva velika matura. Gojenci, ki bodo spet prvi letos višji tečajni izpit, so veseli, da ga bodo polagali doma. Dočim so morali njihovi orejšnji tovaršji predsedati na razne gimnazije po Sloveniji, da bi nadaljevali študij, ki je bil silno drag in sigurno hud gospodarski udarec za vsako družino, ki je svojega študenta odpravila drugam. Gimnazija je bila otvorena v šolskem letu 1919-20 in sicer takrat prvi razred, kateremu je sledil postopoma vsako leto naslednji. Raznim hujšakom ni bilo po volji delo novo ustanovitvenega srednjošolskega zavoda, zato so njegovo delo zelo ovirali. Tudi pomanjkanje znanja slovenščine je

oralo redno delo. Čez nekaj let, ko so bile namere tudi na ljudskih šolah urejene in sprijajali na zavod dovolj pripravljeni dijaki, je prišlo delo v pravi tri in gimnazija je postala kulturno, prosvetno in nacionalno žarišče Prekmurja.

Leta 1920 sta bila 6 in 7. razred ukinjeni zaradi premalega števila dijakov. Od takrat se je pričel križev pot naših prekmurjskih dijakov po vsej Sloveniji. Leta 1928 so se odločili za razne inteličenčne izpite. Štela je še ena matura in zadnja. V Murski Soboti je bila potem le nižja gimnazija. Do leta 1936 so bile na gimnaziji stalne semembe. Enkrat se je otvoril 5. razred, tem spet ukinil itd. Po dolgih in številnih dijah, protestih in intervencijah je bila letu 1935-36 otvorena postopoma samostojna višja gimnazija, katero je vzdrževala občina, banovina pa je prispevala 40 tisoč din k vzdrževanju. Končno pa so vse akcije kronane z uspehom, ko je leta 1936 murskosoboška gimnazija s kratkim ukazom pretvorjena v popolno. Danes ima zavod nad 600 dijakov in dijanj in bo na zavodu letos po 11 letih spet velika matura.

Na zavod je nedvomno velike važnosti, da na ozemlju, ki je bilo pod najhujšim vplivom potujčevanja in deluje še danes v obmejni pokrajini, kjer je treba moč kulturno dobro podkovane inteligence, da zna popravi vse, kar je bilo grešnega nad našim narodom.

Gimnazija v Murski Soboti je večje važiti, kakor pa ona v Kočevju, kljub temu, da ona deluje na rodno mešanem ozemlju. Murskosoboška gimnazija deluje v obmejni pokrajini, kočevska pa v centru, kjer pripadniki tuje narodnosti le otičijo v čenaskem morju. Baš radi tega je poslanstvo gimnazije v Murski Soboti zelo veliko, da treba ta zavod podpreti moralno in materialno in ga obvarovati, da ne bo njegova zgodovina nikoli več tako burna, kakor je bila. Letošnjim maturantom pa želimo pri maturi mnogo uspehov.

Ob dvajsetletnici naše svobode bo spet prva velika matura. Gojenci, ki bodo spet prvi letos višji tečajni izpit, so veseli, da ga bodo polagali doma. Dočim so morali njihovi orejšnji tovaršji predsedati na razne gimnazije po Sloveniji, da bi nadaljevali študij, ki je bil silno drag in sigurno hud gospodarski udarec za vsako družino, ki je svojega študenta odpravila drugam. Gimnazija je bila otvorena v šolskem letu 1919-20 in sicer takrat prvi razred, kateremu je sledil postopoma vsako leto naslednji. Raznim hujšakom ni bilo po volji delo novo ustanovitvenega srednjošolskega zavoda, zato so njegovo delo zelo ovirali. Tudi pomanjkanje znanja slovenščine je

Časten dolg, ki še vedno ni plačan Poziv pripravljalnega odbora za postavitev javnega spomenika Ivanu Cankarju pred 20 leti

Ljubljana, 3. februarja
Za nas je značilno, v kakšnih okoliščinah in s kakšno zamudo postavljamo svoj velikim možem spomenike. Mnogim je še v spominu, kaj se je dogajalo v Ljubljani pred odkritjem Prešernovega spomenika in kako se je razglašala slovenska tesnoba in celo na omejenost se-gajoča miselnost enega izmed taborov našega javnosti.

Kako smo se razburjali glede Aleksandrovega spomenika in koliko zolnih, upravičenih in neupravičenih javnih debat in razprav je bilo objavljenih, preden je žirija končno razpisala konkurenco in nagradila in izbrala enega izmed osnutkov, vemo vsi, saj se je vse to dogajalo v preteklih mesecih in v neposredni sedanjosti.

Cetrtek je Ljubljana duhovno središče Slovencev, dobila Cankarjev spomenik v javni kulturni instituciji. Celih 20 let je preteklo v svobodni državi, preden je dobila Ljubljana Cankarjev spomenik. Dobila je sicer samo umetniško oblikovano poprsje akademskega kiparja Nika Pirnata v veži dramskega poslopja, in ne spomenika na javnem prostoru, kar bi moral dobiti Cankar z enako pravico kakor Prešeren že pred 20 leti se je slovenska kulturna javnost zavedala, da mora Cankar dobiti javen spomenik, ta zavest pa je postajala od leta do leta bolj medla, zato moramo biti veseli, da smo večerj odkrili vsaj Cankarjevo poprsje v drami. Morda bomo čakali nadaljnjih 20 let za Cankarjev spomenik na javnem prostoru v Ljubljani. Tako bi Ljubljana doživela šele leta 1959., kar je hotela doživeti že prva leta po Cankarjevi smrti.

Dne 11. decembra 1. 1918 je Ivan Cankar umrl. Z 21. decembra tega leta je »Slovenski Narod« objavil proglas »Pripravljalnega odbora za postavitev Can-

karjevega spomenika, ki se je glasil: Jugoslovanskemu narodu! Slovanom! Kakor svetel meteor je zablesel na zvezdnatemu nebu naše kulture. Do zadnje postaje našega križevnega pota nam je svetil skozi najhujšo sužnost. Pravi do smrti, ne posaje, do našega poveljanja... Ko je dospel na zenit, ko je začel na vzhodu zora našega vstajenja, je ugasnil. Toda zapustil je za seboj čudežen sled, ki ne mine nikdar...

Še nikdo ni pred njim govoril naroda tako krasno. Demonska je bila sila njegove besede.

Bil je glasnik Resnice, apostol Ljubeni na Ivan Cankar, mož najbližji in najplemenitejši, kar jih je rodila slovenska mati, naš največji genij, mož nesmrtn.

V nadaljnjem je v proglasu poudarjeno, da ne bi bili vredni, da se nam je rodil Ivan Cankar, ako ne bi tudi na zunaj skrbeli za njegov spomenik. Za Prešernom mu gre kot umetniku prvemu javen spomenik. Velik je dolg, ki mu ga dolguje predvsem njegov ožji narod slovenski, saj je tudi njega poslavil pred svetom. Dolg, ki mu ga dolguje sleherni Slovan, njemu — svetovnemu geniju. Ni ga izgovora, kar bi opravičeval odklonitev prispevka za ta spomenik. Časten dolg je to in neodoljiv naroden davek. Zato ne prosimo, temveč pozivamo narod, da prispeva za Cankarjev spomenik, posebno pa vsak kulturni človek slovenski. Pozivamo posebej tudi vse denarne zavode, ki žive ob narodu.

Poziv je bil, kakor vidite, imperativen. Narekovalo ga je jasno spoznanje, da je Cankar za Prešernom naš največji kulturni tvorci, narekovalo ga je čut hvalečnosti in zadolžitve do človeka, ki je Slovencev dal večne umetniške vrednote.

Poziv so podpisali za odbor gg. F. S. Finžgar, dr. Pavel Grošelj, dr. Jos. C. Oblak, Albin Prepeluh in Oton Župančič.

Sokolstvo

Šišenski Sokol Strossmayerjevemu spomenu

Ljubljana, 4. februarja
Svojemu velikemu dobrotniku in mecenu dijakovskemu vladiki dr. Jos. prof. Jurju Strossmayerju je priredilo marljivo sokolsko društvo šiška snovi v veliki dvorani lepo, prav dobro oblikano spominsko svečanost. Oder je bil okusno okrašen z zelenjem in državnim trobojnikom, pod jugoslovanskim državnim grbom pa je bila slika velikega vladke. Društveni prosvetar br. inž. Matija Roth je otvoril spominski večer, bratsko pozdravil navzoče posebno še župnega starostu br. dr. Pipenbaherja ter zastopnika bratskih društev z Viča in Zg. šiške. V svojem govoru je poudaril, da je šišenski Sokol ponosen na svojega dobrotnika in mecena, ki je ob njegovi stanovitvi leta 1902 postal njegov ustanovni član in ga tudi gmotno podprl. V lepih besedah je orisal delovanje vladike dr. Strossmayerja za jugoslovansko zedinjenje za boljše bodočnost našega naroda. Življenje in delo pokojnega vladike naj nam bo svetel zgled, kako moramo služiti svoji jugoslovanski zemlji in ljubiti jo. Posebno Sokoli smo dolžni da hodimo po stopinjah vladike Strossmayerja, ki je še v svojem življenju poudarjal, da smo Jugoslovenci en narod.

Govor brata prosvetarja je napravil vse navzoče globok vtis. Sledile so točke pestrega sporeda. Naraščajnik Lepša je lepo deklariral Neubauerjevo »Josipu Jurju Strossmayerju« potem pa je operl pevec br. Mirko Dolničar krasno zapel Pavčičevo »Jaz imam pa končja belega«, Čajkoveška arjo Onegjina iz opere »Evgenij Onegjin« in Vilharjevega »Mornarja«, ki je pri občinstvu tako vrgel, da je moral dodati še eno narodno. Sestra Bergantova je zanosno deklarirala Ganglovo »Vladiki Josipu J. Strossmayerju«, nakar sta brata Leopold Kerne in Tone Bajc odlično zaigrala prvi na violini, drugi pa na klavirju Fibichov »Poemec«, Drilov »Souvenire« in Dvojakovo »Humoresko«, med toplim odobravanjem poslušalcev, tako da sta morala »Humoresko« ponoviti. Mladi pevec br. Božo Grošelj, ki bo postal še odlični pevec, je prav dobro zapel Hatzejevo »Matko« in Ravnikovega »Vasovalca«. Pri klavirju ga je spremljal Al. Lajovic. Občinstvo je priredilo Grošlji viharne ovacije in je moral »Majko« ponoviti. Po tem je troica naraščajnikov lepo deklarirala župančičevo »Z vladkom« nakar je sestra Krstina Varlova s svojim sočnim in ljubkim glasom zavela Vilharjevo »Mrtvo ljubav« in Pavčičevo »Zanjico«. Občinstvo ji je priredilo tople ovacije, brat prosvetar pa ji je v znak priznanja poklonil lep šopek rdečih nagljev.

Ob zaključku se je brat prosvetar zahvalil vsem za lepo udeležbo, vsa mudiča pa je junaksko zapela »Le naprej brez miru...« s čimer je bila lepa spominska svečanost, ki to šišenski Sokol vsako leto priredi v proslavo rojstnega dne svojega velikega dobrotnika, zaključena. Prosvetnemu odboru naše bratske čestitke!

Novi sokolski edinic na Gorenjskem

V času, ko je malodušje zajelo skoraj vse naše ljudstvo, ki gleda s veliko strahjo v bodočnost, se je na Hrušiki pri Jesenicah ustanovila sokolska četa, ki ima vse pogoje na obstanek. Dosedaj je bila na novo-ustanovljena četa odsek Jeseniškega Sokola, ki se je v novim letom preimenoval v samostojno sokolsko četo na Hrušiki.

V sredo se je vršila ustanovna skupščina sokolske čete Hrušica, katere se je udeležilo nad 100 pripadnikov. V imenu sokolske župe Kranj se je skupščino udeležil župan starejša brat Jaka Špicar. Sokolsko društvo Jesenice pa je zastopal starejša brat dr. Obersnel in več članov društvene uprave. Župni starejša brat Špicar je imel lep govor o sokolskih nalogah in ciljih, brat dr. Obersnel pa je članstvu tolažil družstvena pravila ter pravice in dolžnosti. V upravo čete so bili izvoljeni naslednji bratje: Starejša: Divjak Jože, podstarejša: Robič Vinko, načelnik: Paglaruški Iztoč, tajnik: Mrvica Franjo, člani uprave: Živo Stanko, Mikel Franc, Majnik Franc. Namestnik: Oček Karol Turk Slavko, revizorja: Varl Rudolf, Ukmak Bogomil, namestnik: Tepina Valentin. Starejša brat Divjak se je zahvalil za zaupanje ter pozval vse navzoče, naj krepko primejo na delo. Četa ima svoje prostore v dvorani Opekove restavracije, v kateri je tudi oder za gledališke predstave in javne nastope; nekaj telovadnega orodja pa je prepustila matično društvo Jesenice.

— Sokolska župa Ljubljana ponovno vse vse župne edince na sejo zbora društvenih načelnikov in načelnic, ki bo jutri ob 9. dop v mali dvorani na Taboru. Ker se na razgovoru važne zadeve tehničnega značaja pričakujemo polnoštevilne udeležbe. — Seja zbora društvenih delegatov bo v nedeljo 12. t. m. ob 9. istotam, župna glavna skupščina pa v nedeljo 26. t. m. ob 8. v mali dvorani na Taboru. — Uprava.

Iz Brežic

— Sportni klub Brežice. V ponedeljek, 16. t. m. je imel brežiški S. K. v lokalni V. Vidmarjeva Ivanova svoj občni zbor. Ob veliki udeležbi naše mladine, željne sporta in razvedrila na telovadnici, smučeh in v vodi, je bil izvoljen za burnim vzklizanjem za predsednika aglini g. Zdobek Jože ml., za načelnika g. Sanci Drago in tajnika g. Filipič Mato. Omeniti je treba, da deluje naš sportni klub že eno leto in je v tem času odigral 35 nogometnih tekem na lastnem igrališču v Krškem, Zagrebu, Samoboru, Zapršiču in drugod, od katerih tekem je dobil okoli 25, kar dokazuje, da ima dobro moštvo, ki ima še mnogo igralcev. Leta je padla tri postelje 18-letna Otir Doroteja in je malo manjkalo, da bi jo zadel v glavo, prav tako pa so konci razbite šipe padeli na posteljo dekleta. Franco se je še dolgo jesi na mlado Dorotejo, ker ni hotela imeti s njim ljubega razmerja in se mu je veseli izgubila. Pred tem dogodkom ji je še vedno grozil, da se bo maščeval nad njo, če ga ne bo marala. Za svoje dejanje pravi lahkomiselne primerno kazen, hudič oči niki so ovadbo takoj odstopil od nje.

Robin Hood
 je vedno veliko v Ljubljani. Zato smo izposlovali podaljšanje in si ga lahko ogledate še danes in jutri. — Ničje naj ne zamudi ogleda!
 KINO MATICA 21-24. Danes ob 16., 19., 21. uri, v nedeljo ob 15., 17., 19. in 21. uri

JENNY
 James premiera!
 KINO SLOGA, tel. 27-30
 ob 16., 19. in 21. uri
 Slije in bitje pariških nočnih lokalov v mestu ljubezni, erotike in strasti!
 Ljubavni trikot med moškim in dvema ženskama: materjo in hčerko!
 Shirley Otrok iz predmestja
 Danes ob 14.30, Jutri ob 10.30
 Temple: ZNIZANE CENE!

DNEVNE VESTI

— Vojvodinja Kentška v Zagrebu. Na svečnicu se je mudila v Zagrebu enourno vojvodinja Kentška s svojo sestro groficom Taring. Izprehajala se je po mestu, opoldne se je pa odpravila proti Beogradu.

— Dalmatinski privatni nameštenci zahtevajo volitve v PZ. Poročali smo že, da se je mudil predsednik Pokojninskega zavoda v Ljubljani dr. Milavec več dni v Splitu, kjer je prišel v stik z zastopniki delodajalcev in nameštencev, da bi se dogovoril sporazum o enotni listi za volitve v Pokojninski zavod. Med sindikalnimi organizacijami Dalmacije pa ni moglo priti do sporazuma. Zastopniki Zveze hrvatskih privatnih nameštencev brez-pogojno zahtevajo volitve v Pokojninski zavod.

— Trgovinska pogajanja s Francijo končana. Več tednov trajajoča trgovinska pogajanja med našo državo in Francijo v Parizu so bila v sredo uspešno zaključena. Podrobnosti nove trgovinske pogodbe ne niso znane. Francija je ugodila mnogim našim zahtevam, zlasti glede povečanja kontingentov in preferencialov, pa tudi drugih olajšav za uvoz naših proizvodov. Francoska vlada bo še ta mesec zahtevala od parlamenta potrebna pojasnila glede trgovinske pogodbe z Jugoslavijo. Zaenkrat je znano samo toliko, da nam je zagotovljena v trgovini s Francijo aktivna v znesku 150.000.000 frankov.

VELIKI ŽELEZNIČARSKI PLES »SLOGE«

šne 11. FEBRUARJA t. l. NA TABORU!
 Igrajo tri gode!

— Nov tednik v Zagrebu. Prihodnji teden začne v Zagrebu izhajati nov tednik »Hrvatski narod«. Odgovorni urednik mu bo odvetnik dr. Kaič. List bo zastopal hrvaško narodno smer.

— Mali mariborski harmonikarji v Križevcih. Drevo nastopijo mali mariborski harmonikarji v Križevcih, kamor jih je povabila Hrvatska čitalnica. Jutri popoldne priredijo v Križevcih drugi koncert kot matinejo. Za oba njihova nastopa vlada v Križevcih veliko zanimanje, tako da so bile že včeraj skoraj vse vstopnice razprodane.

v mehko platno vezan izvod za člane SPD din 18, za nečlane din 20. Priročnik dobite v pisarni SPD, Ljubljana, Aleksandrova c. 4-I.

V soboto 4. februarja ob 8. vsi v Delavske zbornice na I. LEGIJONARSKI PLES!

— Predavanje Sadržanega in vrtarskega društva v Domžalah. Podružnica Sadržanega in vrtarskega društva v Domžalah priredi v nedeljo 5. t. m. ob 15. sadjarsko predavanje o vzgoji sadnega drevesa od posaditve do rodovitnosti. Predava Lenard Frido, znani sadjarski praktik iz št. Vida nad Ljubljano. Predavanje bo spremljalo nad 100 skioptičnih slik.

— Poklicnim šoferjem! Na razna vprašanja poklicnih šoferjev glede znižanja banovinske takse na vozna dopustila, obvešča Zveza šoferjev dravske banovine vse tovariše, da se na intervencijo pri banski upravi ni doseglo zaželenega uspeha, temveč le to, da vsi poklicni šoferji, kateri se niso vložili prošnje na bansko upravo za znižanje takse na vozno dopustilo naj isto takoj vložijo in sicer ni potrebno posebne prošnje, temveč naj na tiskovino, katero so dobili od policije ali sreskega načelnstva za prijavo podaljšanja voznega dopustila prilepijo polet dravnega kolk za 10.— din in spodaj prilepijo: Prosim krajši bansko upravo, da mi dovolijo znižano takso na vozno dopustilo, katerega že uživam od leta (tu je treba navesti leto od katerega so plačali znižano takso na vozno dopustilo). Z. A. D. B.

— Iz »Službenega lista«. »Službeni list kr. banske uprave dravske banovine št. 10 z dne 4. t. m. objavlja pravilnik o ustanovitvi in ureditvi lekarniškega sanitetnega skladišča, laboratorijev, lekarn in priročnih lekarn bratovskih skladišč, pogoje za pridobivanje pravice do specialnosti iz balneologije in klimatologije in odredbo o seznamu držav, okuženih s krompirjevim rakom, zlatcem, moljem in San Josejevim kaparjem. Tej številki »Službenega lista« je priloženo kazalo za drugo polletje 1938 (kosti 53 do 105).

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo zjutraj megla, čez dan deloma oblačno, stanovito in precej mrzlo vreme.

Oglejte si sedanje cene v naših izdelkih! — Zadnji teden, samo še do 11. februarja

Prodajamo s popustom

ANTON BRUMEC, LJUBLJANA, NASPROTI GLAVNE POŠTE

IVAR OBLEKE:

— Posebno zanimiva publikacija. V posebnem oddelku je izšel prispevek dr. N. Zupančiča, bivšega ministra, in tudi v inozemstvu dobro znanega znanstvenika iz ljubljanskega zbornika »Misli in dela« pod naslovom »Pojav obnovljenega jugoslovenstva«. Poseben odtis je bil potreben že zaradi tega, da bo zanimiva razprava še lažje dostopna. Citatelj bo v nji našel marsikaj, kar bo zanj pravo odkritje. Pisec, ki je bil v začetku stoletja urednik dunajskega »Jug«, revije, ki je obnovila jugoslovensko misel in je bila predhodnica enako usmerjenih revij, je v svoji spominski razpravi tako rekoč mimogrede odkril, kdo je mislil v tistih časih na Jugoslavijo in kdo se je zavedeno postavil v boj za njo; dandanes jih je mnogo, ki se proglajajo sami zaslužni za narod in Jugoslavijo, medtem ko na prve pobornike jugoslovenske misli — in med nje moramo predvsem prišteti dr. N. Zupančiča — pozabljajo. — Dr. N. Zupančič je napisal 1. 1903 brošuro »Macedonija in turški problem«. Brošura, ki je bila napisana v nemščini je vzbudila veliko pozornost v svetu ter opozorila svet na bistvo porajajočega se jugoslovenskega vprašanja ter na Srbijo, ki je v nji jugoslovenski ideolog gledal za Slovence in Hrvate Piemont. Ta brošura je eden najbolj dragocinskih dokumentov iz zgodovine predvojnih bojev za Jugoslavijo. — Zupančičeva publikacija pa nudi citatelju še mnogo drugih zanimivosti, ki ga bodo presenetile.

ZVOČNI KINO SOKOLSKI DOM V ŠIŠKI, tel. 41-79.

Edinstven film v naravnih barvah
Film lepote in mode
 (ZA VAS, MADAME!)
 Predstave: danes ob 14.9. uri, jutri ob 14.9. uri, v 9. v ponedeljek ob 14.9. uri
 Sokoli! Obiskujte in podpirajte sokolski kino!

Prihodnji spored:
Rasputin

— Priročnik za planince je pravkar izdalo Slovensko planinsko društvo, osrednje društvo v Ljubljani. V knjižici žepnega formata, ki vsebuje preko 200 strani, najde planinec vse podatke o slovenskih, slovenskih in mednarodnih planinskih organizacijah, o planinskih kočah, o vodništvu, relevantu, ojemnem prometu, o raznih ugodnostih itd. Priročnik kraja osem umetniških slik. Brošura izdane za člane din 12, za nečlane din 14,

dila, je nastavljal samokres na sence in sprožil. Oba so hoteli prepeleti v bolnico, toda med je še med prevozom izdihnil, šena pa se bori v bolnici s smrtjo.

— **Mariborski mariborci!** Vsi rojaki skladatelji Zorko Prelovca je nabral lepo shirko idrijskih ljudskih pesmi in jih priredil za možke in mešani zbor v prav lahkem in pevnem slogu, ter tako oti posabe narodne pesmi idrijske rudarske kotline. Shirka, ki jo založi Rudarska zadruga, ga, je še v tisku in bo hitro. Ko izide, jo takoj prejmete, če se pred naročite na naslov: Zorko Prelovca, Ljubljana, Dalmatinska ulica 13/1.

— Ker se je hoteli poročiti s drugim, je bil ustreljen. Vroč ljubec je zahteval v vasi Lužanih blizu Petrinje svojo žrtev. Tam sta se imela rada 17-letni Stanko Jović in še mlajša Jela Rakić, toda edini stari so zahtevali, da mora vzeti drugega, bogatejšega fanta. Ko je bilo že vse pripravljeno za poroko, je prišel razjarni Stanko v hišo polno svatov. Potegnil je samokres in se preden so se vsi prav zavedli, je počil strel in dekle se je mrtvo zgrudilo. Potem si je pa hotel zaljubljeni fant končati življenje, pa se je samo težko ranil.

— Iz 4. nadstropja je skočila. Včeraj popoldne je skočila v Zagrebu iz 4. nadstropja hiše št. 15. v Boškovičevi ulici Regina Löwy, stara 20let. Obležala je vsa raznesena na pločniku, kjer je kmalu izdihnila. Kaj jo je poglavo na smrt, še ni znano.

— Najmlajša mati v naši državi. Na ginekološkem oddelku bolnice v Šabcu je porodila na svečnicu zvečer zdravo deklico izletna Milena Stojanović, ki si je hotela pred 10 dnevi končati življenje in se je ta namen zastrupila s octovo kislino. To je menda najmlajša mati v naši državi. Otrok je povsem normalen in tehta 3.10 kg.

— Samomor poštnega uradnika. V Osljeku se je obesil na svečnicu poštni uradnik Josip Serčič, star 42 let. Zabel je bil v težke gmotne razmere, imel je okrog 40.000 din dolga in to ga je tako potro, da je obupal nad življenjem.

Iz Ljubljane

— **Iz šiviljske trge.** Danes mraz še ni toliko vplival, da bi bilo napredaj manj zelenjave. Vendar moramo pričakovati, da se bo zelenjava nekoliko podražila, če bo mraz držal delj časa. Nekoliko se je podražila dalmatinska cvetaka, in sicer od 3 na 4 din kg, čeprav je še vedno mnogo napredaj. Uvožene solate je še mnogo napredaj po nespremenjenih cenah. Dobro je bil založen tudi perutninski trg, predvsem s jajci, ki so se pocenila povprečno toliko, da dobiš za 10 din 12 jajc, eno ali dve jajci več kakor prejnjene tržne dni.

— **Blato na Pogačarjevem trgu** je res zelo nadležno — nam pišejo s magistrata — toda ta trg je makadamski ter je za, to ob dežju in snegu moker in razmešan. Vsek dan ga ni mogoče posuti in strganje blata vsek dan bi bilo tudi brez uspeha, zato bodo pa ljubljanske gospodinjice tem bolj zadovoljne, ko bo ves Pogačarjev trg ter splotih vse prostor od kresije pa do Zmajčkega mosta z Vodnikovim trgovim sprametratran. Ves naš živilski trg z okolico bo torej tako utrjen, kakor je še sedaj utrjen večji del Vodnikovega trga, vendar pa moramo počakati trajno suhega in toplega vremena, ker drugače ni mogoče, da prametratran cest. Še lani so bila ta dela v programu, vendar pa zaradi slabega vremena in zelo nujnih del s ceste ob novi tramvajski progi k Sv. Križu in z ureditvijo Dolenjske ter Karlovske ceste Pogačarjev trg ni prišel na vrsto. Za ureditev vse okolice šiviljskega trga potrebni kredit je zagotovljen v novem proračunu in zato se prav kmalu znebimo blata in prahu na vsem živilskem trgu.

— **20 let svobode na našem morju.** Pod tem naslovom bo v soboto 4. februarja ob 20.30 v društvu »Soča« prikazal v salonu pri »Levu« naš dobro znani in izvrstni predavatelj g. Vinko Pirnat razvoj dogodkov ob rojstvu naše svobode na Jadranu, vso obupno revščino početkov našega pomorstva v novih razmerah ob drobcu velike dediščine, ki smo je bili mi najmanjše deležni, odlično delo neuklonljivih potomcev naših starih pomorcev in današnje stanje med Rečino in Bojano. Kar vsa druga letošnja Sočina predavanja, je tudi to posvečeno zgodovinskemu pregledu te važne panoge ob 20-letnici Jugoslavije. Vabljeni člani in prijatelji društva. Vstop vsem prost 51.—

— **Lutkovni oder Sokola I na Taboru** uprizaro jutri, 5. februarja ob pol 16. uri znano mično tridejansko »Janko in Metka«. Je prav priskačna igrara. Tudi »Jurčkov orkester«. Cene običajne. Predprodaja vstopnic od 11. do 12. v pisarni Tabor. Dopoldne lahko telefonično. Vljudo vabljeni! 55—

— **Pustni korzo v Ljubljani.** Prireditelji sporočajo vsem, kateri bodo sodelovali v sprejedu na pusto nedeljo, da vse maske, alegorije, igrarke z balončki morajo biti tako narejene, da absolutno ne žalijo moralnega, verskega, nacional ali političnega. Cenj. tvrdke, katere želijo sodelovati s svojo reklamo v sprejedu, naj se javijo do 15. februarja pisмено na naslov pustni korzo v Ljubljani. Informacije se dobe v trafiki v pasaji nebotičnika 54—

— **Fevske družbe Ljubljanski Zvon** priredi 17. t. m. ob 20. uri vokalni koncert skladb bratov dr. Benjamina in dr. Gustava Ipavca v filharmonični dvorani. 53—

— **Občani zbor CMD v Mostah** bo v četrtak, 9. t. m. ob 8. uri zvečer v salonu gostilne P. Kožak na Zaloški cesti. Člane, dobrotnike in prijatelje družbe vljudo vabimo k polnoštevilni udeležbi. Istotam se bodo sprejemali novi člani in pobirala članarina za tekoče leto. 56—

— **Šentjakobčani** pevne danes ob 20.15 in jutri v nedeljo ob 15.15 kot popoldansko predstavo Hajkovega »Dobrega vojaka Svejka« z g. Lavričem v naslovni vlogi. Igra je dosegla izreden uspeh in so bile vse predstave popolnoma razprodane. Nedeljska večerna predstava komedije »Peč« odpade radi obolenosti g. Petraka. Kupite vstopnice v predprodaji, ki bo danes in jutri od 10. do 12.15 do 17 ter eno uro pred začetkom.

— **Predavanje o vplivu klime na človeka** in kulturo. Pod okriljem Prirodoslovnega društva bo v torek 7. februarja predaval o tej temi g. univ. doc. dr. Oskar Raya. Vplivom klime je vsak človek stalno in nehotno podvržen. Nanj vplivajo sončni žarki, posebno močan vpliv imajo ultravijoletni žarki, ki dajejo potemtutnje koda, važni so pa tudi za preprečevanje in zdravljenje nekaterih bolezni. Vpliv temperature je različen z ozirom na to ali je nad 37° C ali pod. Vlaga je važen čimljaj pri aklimatizaciji belokotcev v

Na plesu JADRANSKE STRAŽE necej na Taboru bo slikala samo FOTO JUSTI — nasproti Nebotičnika

tropskih krajih, sever vpliva na izločevanje vode iz telesa in končno more hitra in velika sprememba zračnega pritiska povzročiti celo smrt. Vse te bioklimatične vplive je sistematično pričela raziskavati šele moderna znanost; o njenih zanimivih izsledkih bo s pomočjo slik poročal predavatelj. Začetek ob 18.15.

— **Iz Teden rediteljskih večerov** priredi za Bežigradom državna poskusna ljudska šola. V okviru tega tedna se bodo vršila vsak večer ob 8. uri v šolski telodavnici pedagoška predavanja. Otvoritev in prvo predavanje se bo vršilo v ponedeljek dne 6. t. m. Predaval bo dr. J. Logar, šolski zdravnik »Zdravstveno stanje naše mladine«. Vse starše vljudo vabimo, da se predavanja v čim večjem številu udeležijo. Vstopnine ni.

— **Iz Planinci (ke)!** Posetite planinski ples akad. skupine SPD na pusto soboto 18. februarja v Trgovskem domu. Preživite bodečo ta večer v prijetni domačnosti in veselem razpoloženju ob ubranih valčkih in polkah ter novejših plesov. Dobro založen buffet bo po zmernih cenah zadostil Vašim željam. Obлека planinska. Pridite! 52—

— **Iz Glasbena Matica ljubljanska** priredi v ponedeljek izredno vaje in pomemben koncert v proslavo 60letnice Antona Lavjovca, na katerem bodo izvajana izključno le njegova dela: samospeli, mešani zbori, ženski zbor s premievajenimi velikimi orkestra in dvojje simfoničnih del. Lavjovic je prvi in najodličnejši reprezentativni slovenski glasbeni dobe. Od leta 1900 dalje stoji na najvišjem mestu in njegova dela so priznana in vposteva, na doma in v tujini. V svoji domovini si pač ne moremo misliti nobenega kolikaj pomembnega koncerta, ki ne bi bil zastopan z Lavjovicem. Radi ga uvrščajo v svoje sporedne tudi v Zagrebu in v poslednjih letih vsi važnejši srbski zbori. Kot simfonik pa je zastopan na vseh reprezentativnih jugoslovenskih radiokoncertih na velikih oddajnih postajah inozemstva. Lavjovic koncert bo v ponedeljek 6. t. m. ob 20. uri v veliki filharmonični dvorani. Vstopnice po običajnih koncertnih cenah v knjižarni Glasbene Matice.

— **Iz Zanimivo pedagoško predavanje** »Vzgoja odraslih na Angleškem« priredi Pedagoško društvo v ponedeljek dne 6. t. m. ob 18. uri v dvorani mineraloškega inštituta na univerzi. Predaval bo mladi slovenski pedagog dr. Vinko Brumen, ki je vse lansko leto študiral vzgojslovje v Angliji. Vse, ki se zanimajo za aktualni tema, vljudo vabimo k udeležbi. Vstopnine ni.

— **Iz V društva za pravno filozofijo in sociologijo** v Ljubljani bo v petek, 17. t. m. točno ob 18. uri v seminarski dvorani juristične fakultete predaval g. prof. Evgen Spektorski o temi »Tri pravne teorije«. Vabljeni vsi, ki se zanimajo. Istočasno se vrši občni zbor društva.

— **Iz Socialno ekonomski inštitut** v Ljubljani priredi v četrtak, 9. t. m. ob 20. uri v dvorani Delavske zbornice predavanje g. Filipa Uratnika, glavnega tajnika Del. zbornice, o temi: »Letni prirastek prebivalstva v Sloveniji in Jugoslaviji in njegova porazdelitev na področje poklicev«. Člani in prijatelji inštituta vabljeni.

— **Iz Osmutki za spomenik Viteškemu kralju Aleksandru I.** so na ogled še do vključno nedeljo 5. II. Vstopnina din 8.

— **Iz Drsalističnega ilirije odprto.** Za drsanje vneto mladino opozarjamo, da je z današnjim dnem zopet odprto drsalističnilirije pod Cekinovim gradom. Led je gladek in mladina ga bo pozdravila s tem večjim veseljem, ker letos v bližini Ljubljane nimamo snega, da bi se lahko smučala.

— **Iz Fomoko grafično delavstvo** priredi jutri ob 8. uri zabavni večer s plesom pri Lloyd 50—

— **Iz Zdrave noge — lahka boja.** Ato vas petje noge, imate kurja očesa, se vam dela trda koža in zaraščajo nohti, obiščite našo prodajalno. V higiensko uredeni pedikuri vam naš pediker odstrani vse neprijetnosti brez bolečin in brez kemičnih sredstev. Utrujene noge vam osvobodimo v posebni kopeli in s pravilno masiranjem. Pedikura in masaža nog din 10. Bata.

— **Za kulinarje v cukrni** je podarila tvrdka I. Vidmajer na Cankarjevem nabrežju 85 kg fižola v vrednosti 170 din. Mestno poglavarstvo se dobrotniku revu, žev najlepše zahvaljuje.

— **Gasilska četa Ljubljana — Barje** priredi jutri, v nedeljo ob 15. uri v Gasilskem domu na Barju veseloigro »Ugrabljeni Sabinci«.

— **Iz Pevsko društvo »Slavce«** priredi tudi letos na pusto soboto svojo tradicionalno maskarado. Vse priprave za to prireditve so že v teku. Društveni odbor se trudi, da oskrbi vse, da bo letošnja prireditve uspeša še stajnejše od lanske. Čujemo, da je že zdaj prijavljenih mnogo originalnih mask in skupin. Tudi vsi, ki so vabljeni k udeležbi na tej prireditvi, se pozabite! Slavceva maskarada se gotovo vrši na pusto soboto 18. t. m. v veliki dvorani hotela »Metropol-Milkič«. 57—

— **Od Zveze šoferjev dravske banovine.** Ker se vrši na srednji tehniški šoli vsak terek in četrtak tečaj za avtomobilnike in je več odbornikov zveze šoferjev na tem tečaju se vrši njih redna seja in se določeni dan t. j. prvi terek v mesecu (7. II.) o 9. uri zvečer po končanem predavanju. Z. A. D. B.

cer izpred Zalaznikove kavarne na Starem trgu.

Iz Maribora

— Sokolski smučarji. Ker je v Rimskem vrelcu dober sneg, bodo jutri tekme mariborske sokolske župe v vsakem primeru. Tekmovalci naj po možnosti odpotujejo že danes v Guštanj in prenoče v Sokolskem domu.

— **Ni mi več do življenja.** Na dvorišču posestnika Ivana Cafure pri Sv. Marjeti na Dravskem polju je odjeknil včeraj strel. Domači so našli vsega okrvavljene, ga domačega mlajša 31letnega Alojzja Celofiga. Kraj njega je ležala karabinka, iz katere si je poglavo kroglo v levo prso stran. Prepeljali so ga v mariborsko bolnico, kjer se zdravniki trudijo za njegovo življenje.

— **Nagla smrt.** Snoci je večerjal 45letni upokojeni česar Franc Banovšek iz Ribniške ulice 2 v Jarčevi gostilni na Glavnem trgu. Med večerjo mu je postalo slabo in se je zgrudil na tla. Poklicani policijski zdravnik dr. Zorjan je ugotovil, da ga je zadela možganska kap.

— **Modernizacija mariborske bolnice.** Lani se je v tukajšnji bolnici zdravilo 14.604 bolnikov, za 460% več nego v letu 1918. Bolnica je imela z oskrbovanjem 1.603.000 izdatkov, stvarnih izdatkov pa 3.820.000. Dnevni obroki so bili lani 245.270. V letu 1939. pa bo za mariborsko bolnico nastopila nova doba. Banská uprava je že izdelala načrt za velepotezno in temeljito ureditev mariborske bolnice, ki bo po dovršitvi obstoječega programa po, stala centralni zdravstveni zavod za severni del naše banovine. V smislu tega programa, ki bo zahteval 60 do 60.000.000 din bodo zgrajena nova poslopja za bolniške oddelke, za centralno sušilnico, za kotlarno, razkuževalnico in administracijo. Povečani bodo obstoječi objekti, tako da bo nastal v mariborskem predmestju nov velepotezen zemljiški bolniški kompleks.

Z Jesenic

SOKOLSKO GLEDALIŠČE

ponovi to nedeljo ob 15. uri sedmič

opereto »Erika«

Komur je za lep glasbeni užitek in kdor se hoče pošteno nasmejati, naj pride, ne bo mu žal!

Iz Trbovelj

— **Študijsko potovanje.** Obratovodja zapadnega okrožja rudniški inšpektor g. inž. Alfred Rogl in obratovodja vzhodnega okrožja g. inž. Jože Železnik sta danes odpotovala na daljše študijsko potovanje v inozemstvo radi proučevanja najmodernejših odkopnih metod in odkopnih strojev v rudnikih.

— **Podpiranje brezposelnih.** Zadnje čase so tatvine v naši dolini skoraj na dnevnem redu. Dolgo časa je imelo prebivalstvo mir pred tatovi, sedaj pa se v dolini zopet pojavljajo prijatelji tuje lastnine. V zadnjih nočeh je bilo na več krajih vloženo in ukradene jestvine, obleke in drugi predmeti. Orožništvo sicer tatove prdno zasleduje, toda doslej brez večjega uspeha. — Občina je že pred leti uvedla bloke za podpiranje brezposelnih in beračev. Sistem podpiranja potom blokov je izredno koristen tako za obdarovanje kakor za vse prebivalstvo v dolini. Občini ni mogoče s svojimi varnostnimi organi kontrolirati vseh delomrčev, klatčev in beračev, ki se običajno ob plačilih dnehi priklajajo iz drugih krajev v našo dolino in nadlegujejo prebivalstvo. Z listki pa je taka kontrola zelo olajšana. Vsek, ki želi podpirati bodisi berač, brezposeln ali druge potujoče podpore potrebne, kupi na občini blok listkov po 50 para ali po 1 din. Vseakemu, ki prosi za podporo, izroči listek ali dva, katena mora obdarovanec nositi na tukajšnji občini, kjer najprej v socialnem uradu ugotovi njegovo identiteto in šele nato, če ugotove, da je podpore potreben, mu nakažejo z listkom bodisi hrano v brezposelnih kuhinji, ali v kaki gostilni, ali pa tudi druge jestvine v trgovini ali pekarni. Oni pa, ki se priklajajo iz drugih občin in so znani delomrčarji, bodo takoj odpravljani iz doline nazaj tja, od koder so prišli. Le na ta način bo občini mogoče kontrolirati vse neštete pohajče in klatče, ki prihajajo v dolino iz vseh vetrov z namenom, da bi se med našim prebivalstvom okoristili na kariksenkoli način. Zato je nujno potrebno, da prebivalstvo samo s vsemi možni podpira občino pri njenem stremljenju, da odpravi iz doline vse berače in klatče, pa tudi za domače brezposelnost je koristnejše, da je regulirano podpiranje edinele potom občine. Oni, ki morejo, naj nemudoma nabavijo na občini podporene bloke s listki bodisi po 0.25, 0.50 para ali pa po 1 din komad, ki pridejo v prid domačim brezposelnim, ki jih podpira in oskrbuje občina. Mnogi bodo sicer kritizirali te bloke odnosa listke, toda treba se je navaditi na red, glavno pa je, da bo s temi bloki občini omogočena kontrola tujih beračev in pohajčev, ki prihajajo v našo občino očividno s drugimi nameni, ki se izražajo v številnih tatvinah v zadnjem času v naši dolini. Vsem tem in sličnim pojavom bo treba takoj posvetiti vso potrebno pozornost.

— **Na tukajšnji pošti I** bo blagajna poslovala za stranke do naslednjega sams v dopoldanskih urah, kar naj stranke upoštevajo. Pošti manjka namreč 1 uradniška moč.

Z Ježice

— **Podmladje Jadranske straže** iz Domžal je v nedeljo gostovalo v Sokolskem domu s harmonikarji, pevci in plesnimi parčki. Občinstvo, ki se ga je nabralo polno dvorano, je mlade podmladkarje nagradilo s glasno pohvalo, narodni ples so morali celo ponoviti. V nedeljo 5. t. m. bodo uprizarili igralci in igrarke dramskega oddelka Sokola veseloigro »Zakoni stavkajo«. Igra je bila že na drugih oddaji sprejeta s največjim uspehom, zato bodo sodelujoči zakonci tudi pri nas sbrali veliko razpoloženje in smeh — za poč. Začetek ob 20. uri.

Dogodki, katerih ne smemo nikdar pozabiti

Nekaj odstavkov iz zgodovinskega dela jubilejne številke revije „Misel in delo“

Ljubljana, 4. februarja. Dragoceno in važno gradivo je izšlo naša kulturna in socialna revija „Misel in delo“ v 12. jubilejni številki pod naslovom »Ob 20 letnici Jugoslavije«. Reprezentativno knjigo, ki obsega 370 strani revijskega formata, je v zvezi uredil urednik dr. Branko Vrtoč. Ni moglo samo v enem članku niti v najbolj skopem izveščju opozoriti na vsa nesestavljena zgodovinska dejstva, zgodovinske dogodke, impresije, misli in hotenja vseh 28 avtorjev zanimivih esejev, kritik in studij te številke. Vse avtorje druži v povezanost skupnost, kakor je napisal urednik v uvodu, pozitiven odnos do države, ki jim daje možnost, da se tudi najbolj kočljivih problemov dotikajo s ono kritičnostjo, ki je vsekoli ustvarjaljoča. Naj opozorimo to pot na nekatere zanimive dogodke, ki so jih popisali sodelavci v zgodovinskem delu jubilejne zvezke.

KO SMO PRIPRAVLJALI POTA . . .

Rasto Pustoslavski je opisal, kako se je slovenska, hrvaška in srbska mladina ob koncu prejšnjega stoletja lotila dela, da utre pota jugoslovenski ideji. Dijaško društvo »Slovenski jug« v Beogradu je dalo pobudo, da bi beograjske slavnosti leta 1904. dobile značaj predvsem kulturne, pa tudi nacionalne manifestacije vsega slovenskega juga. Mnogo doslej neznanih podrobnosti je pisec objavil o poteku beograjskih slavnosti leta 1904, ko je bil kronan kralj Peter I. Mladi Stepan Radić se med kronanjem ni mogel vzdržati, da ne bi sredi cerkvenega obreda vzkliknil: »Živio jugoslovanski kralj!« Pomembna prireditev je bila umetniška razstava, kateri je sledila druga v Sofiji leta 1906 in tretja v Zagrebu leta 1910. Jugoslovenski umetniki so v Beogradu sklenili, da bodo izdajali vsako leto »Jugoslovenski almanah«, a ta ideja ni bila uresničena. Velik del krivde na tem so nosili, ugotavlja pisec, slovenski književniki, ki se v nasprotju z umetniki in akademsko mladino niso mogli povzpeti preko domačega plota in se dvigniti na višino, da bi domumeli in razumeli veliko idejo, ki je bila porojena v Beogradu. Važno so pisceve ugotovitve o beograjskem dijaškem kongresu. Najglednejši predstavljatelj slovenskega dijaštva je bil tedaj Gregor Zerjav. Marsikaj novega je pisec objavil glede sodelovanja slovenskega časopisja pri propagandi jugoslovenskega pokreta, kako je kot urednik »Slovenskega Naroda« pridobil Milana Pluta za stalnega beograjskega dopisnika in kako je bila slovenska javnost na tistem obdobju o vseh dogodkih na slovenskem jugu. Silno zanimiva je »madžarska epizoda«: prihod dr. Istvana Kovacza, zaupnika znanega Kossutha, v Ljubljano, ki je hotel pridobiti Slovence za borbo proti Dunaju. Kako je postal kapetan Milan Pribičević osrednja osebnost v jugoslovenskem pokretu, je avtor popsal pod posebnim poglavjem. Ko je izbruhnila balkanska vojna, so bile že po vseh južnih pokrajinah razpredene jugoslovenske revolucionarne niti. Tudi med Slovenci! Dijaška revolucionarna organizacija »Preporoda« je bila ena izmed celice pokreta.

Stvarno in zanimivo je pisec opisal tudi septembrske dogodke v Ljubljani leta 1908, zagrebški veleizdajniški proces, ustanovitve Plutovega »Jutra«, Lahovega »Dana« in Zalarjevega »Glasa juga«. Studija Rasta Pustoslavskega potrjuje njegovo sklepno misel, da prirodni razvoj s svojimi trenutnimi zastanki in recidivami lahko za hip zajez, nikoli pa ne more preprečiti zgodovinskega procesa, ki nezadržno snuje in ustvarja nacionalno, kulturno in politično enoto na slovenskem jugu.

V ZAČETKU JE BILA ZAMISEL

Dr. Niko Zupanič je objavil del svojih memoarov iz dobe obnovljenega jugoslovenstva ob začetku 20. stoletja. V uvodu je zadel v črno s šegavo in duhovito pripombo o očetu Jugoslavije. Nekaj manj kot tisoč tednov šteje Jugoslavije, ugotavlja avtor. Ko se veselimo jubileja, je prav, da se spomnimo njenih roditeljev in botrov. Pa je res čudna rez z rojstvom naše Jugoslavije, kar je treba ugotoviti, ali je ona zakonski ali nezakonski otrok dogodkov okoli l. 1918. Ker jo je rodila revolucija in svetovna vojna, bo najbrž nezakonski otrok, legitimiran na konferenci v Parizu. Pri nezakonskih otrocih je običajno, da sta nesrečna i mati i oče, kajti oče navadno tajni očetovstvo in beži od otroka. Pri rojstvu Jugoslavije pa je nastopil čuden politično psihološki paradoks: vse hoče biti njen oče ali vsaj njen boter. Se tisti, ki so hoteli njen začetni plod na najostrejši način odpraviti, se danes laskajo in dobrih zornih mladenk, vsiljujoč ji svoje lažno očetovstvo in svojo lažno ljubezen.

Zelo zanimiva so pisceva izvajanja o dunajski reviji »Juge«, ki je bila »močna balkanska bomba, ki je padla med našo dunajsko mladino v začetku stoletja«. Za mairskega bo presenečenje, ko bo preči-

tal poglavje »Macedonija in turški problem«. To je bila nemška pisana brošura dr. Niko Zupaniča, ki je izšla l. 1903. na Dunaju in ki je opozorila vsi Evropo na macedonsko vprašanje. Ganično je popisano, kako so jugoslovenski dijak dne 23. junija l. 1903 pozdravljali na Dunaju kralja Petra s klici »Živel kralj Jugoslavije«.

KO JE NOSIL GLAVO V TORBI

Božo Borštnik je popisal, kako je bilo z našo mafijo med vojno, ko je prišel k vojnemu tiskovnemu uradu na Dunaju, odkoder je obveščal s pomočjo dr. Gregorja Zerjave antanto o vseh važnih dogodkih v propagandni Avstro-Ogrski. Dramatično pripoveduje pisec, kako mu je dr. Zerjav poveril neverno misijo:

Decembra l. 1917 sva se lotila z dr. Zerjavom novega podjetja. Sestajala sva se v kavarni Atlashof in dr. Zerjav mi je zaupal, da ima že popolno zvezo za poročevalsko službo med Dunajem in Švicco, le zadnjega člena v verigi mu še manjka. »Ako ste še tako pogumni, kakor ste bili v Trstcu, mu je dejal dr. Zerjav, »bi naši stvari izkazali veliko uslugu. Stavil vam bom predlog in vam ne bom prav nič zameril, ako ga odbijete. Najprej pa besedo, da boste molčali kakor grob. ako predloga ne sprejmete.«

Kako poslujejo sleparji po trafikah

Nekaj primerov, ki kažejo, kako spretni so sleparji in s kakšnimi triki si pomagajo

Ljubljana, 4. februarja. Sleparji se udeležujejo dandanes marsikje, ne le v trafikah ter bi lahko rekli, da je sleparksko območje najrazsežnejše. Toda v tem primeru govorimo predvsem o sleparjih, ki najraje odirajo revnejše ljudi in ki so prav zaradi tega najnevarnejši. Na nje je treba še posebno opozorjati, da bodo ljudje pazljivejši. Zato je prav, da jim je tudi trafikantski kolektor, ki je nedavno izšel, posvetil pozornost.

»Mali« sleparji, ki izbirajo žrtve v trafikah, pa tudi med mesarji in sploh prodajalci, ki so najbolj zaposleni, čeprav najmanj zaslužijo, so po večini cigani in ciganke, toda kolikor toliko naturalizirani ter civilizirani, da jim cigansko kri izdajajo navadno le dolgi prsti. V Ljubljani se udeležujejo že več let nekaj cigank tako spretno, da jih nekateri dože le nekoliko prehude strasti do numizmatike. Osleparjenci ali okradenci so navadno tako elegantno okrađeni, da pogosto niti ne sprevijo, kdaj in kako se jim je izgubil denar od prodaje.

Čeprav je ciganski trik izbiranja kovnega denarja že zelo star ter obrabljen, mu vendar prodajalci nasedajo. Povsem jasno je, da si hoče sleparja, ki hoče izbirati med kovanci komade »s posebnim znakom« samo okraši prodajalca in bi jo bilo treba takoj prijeti. Nekateri prodajalci so tako neopredilni, da dovolijo sleparjem brskati med drobitjem. Mislijo, da jih ne more nič okraši pred njihovimi očmi, kar pač ne vedo, kako nevarna je umetniška rokohitrost in kako nevidno izginja denar v rokah ali žep.

Sleparji pa poznajo seveda še celo vrsto drugih trikov. Zelo pogost je, da slepar vrže pred prodajalca najprej denar, navadno 50 dinarski kovancec, včasih pa tudi stotak, nakar šele zahteva blago. Medtem ko prodajalec zavija blago, slepar spretno spravi denar ter čaka na drobit. Če se prosilec zdi, da denarja še ni sprejel, je slepar ogorčen, češ da ga je pro-

»Častna beseda, molčaj bome.«
»V redu. Ako sprejmete, boste molčali v lastnem interesu. Stvar je naslednja: Diplomati ne smejo nevarne države je pridobiti na to, da bo posredoval našo stalno zvezo z Jugoslovenskim odborom v inostranstvu. S svojo kurirsko politiko bo poslal naša obvestila v Švicco, po istem potu pa bodo prihajali odgovori na vsa. Vi bi ali jutri k njemu in uredili stvar. Vi ste zadnji člen v verigi. Stvar je seveda opasna. Glavo boste nosili v torbi. Ali sprejmete?«

Sprejemam!
Nato avtor opiše napeto in podrobno, kako je nosil po Dunaju glavo v torbi.

JUGOSLAVIJA V EMIGRACIJI

Dr. Bogumil Vošnjak ima v zgodovinskem delu zvezke spomine in dejstva o delovanju jugoslovenskih emigrantov. Njegov prispevek je eden izmed tistih v reviji, v katerih se pisce dotikajo najbolj kočljivih problemov s kritičnostjo, ki je vsekoli ustvarjaljoča. Vse, kar je pridobil v prvem delu revije, potrjuje avtorjevo misel:

Jugoslavija je sed smotrnega hotenja pešice ljudi, instinktivnega napora mas in krvavih žrtve vojne generacije.

dajalec skušal oslepiti. »Denar ste že pobrali, in zdaj, prosim mi izplačate drobit, če ne, se bom moral obrniti na policijo.« Do takšnih prizorov pride navadno v trafikah, ko je najvažnejši promet in ko prodajalec že mehanično streže gostom, navadno večim hkrati.

To so manjše sleparje, a nekateri sleparji se udeležujejo velikopotezno tudi po trafikah. V ljubljansko trafiko je prišel gospod uglasjenega vedenja ter zahteval za 3.000 din kolikov. Ko mu jih je gospa izročila v kuverti, je kupec, ki je bil medtem že položil na mizo nekaj tisočakov, dejal, da je po pomoči vzel premalo denarja s seboj. Vrnil je kuvertu in dejal, da se bo kmalu vrnil ter mu naj gospa kolke spravi in jih ne proda.

Toda kupec se ni vrnil in ko so gospe posli drugi kolki, je posegla v kuvertu po spravljene. Toda kolki v kuvertu so se spremenili v ničevredn, narezan papir. Gospod slepar je odšel s kolki, ne da bi jih plačal. Preden se je lotil posla, je proučil, kakšne kuverte ima trafikantka in zalozil se je iz vsemimi vrstami kuvert. Izvelozel je iz žepa enako kuvertu, ko je »vznil« kolke, toda ne isto... Režijski stroški sleparje so bili nizki, saj so kuverte poceni.

Trafikantom hodijo tožiti razni ljudje, kako je hudo na svetu. V večji ljubljansko trafiko je prišel »režeč«, sicer se prece dobro oblečen, zapet v dežni plašč, ter potopil, da je v silno hudi stiski za denar. Prosil je, naj bi mu posodili 100 dinarjev, za kar bo zastavil suknjič. Ko se je v ozadju za zaslonom sčel, je prejel denar in odšel s polnim usti hvale, ginen. Gospa ni utegnla takoj pogledati, kakšen suknjič ji je pustil. Ko je pa bilo že prepozno, je našla namestu suknjiča precej oguljen telovnik.

Sleparjem nikdar ne poidejo ideje, zato svoje žrtve presenečajo vedno z novimi triki.

Dve novi slovenski glasbeni publikaciji

Ljubljana, 4. februarja. Lajovčeva čitanka (antologija del, zbral in uredil L. M. Škerjanc; Glasbena Matica v Ljubljani 1938).

Ob 60letnici rojstva našega odličnega skladatelja Antona Lajovca je izšla ljubljanska »Glasbena Matica« tkzv. »Lajovčevo čitanko«, ki predstavlja po izdelani obliki v slovenski glasbeni literaturi novost, slično po zunanem, kakor delo, nam tudi po notranjem — vsebinskem značaju tovrstnim češkim izdanjem (n. pr. Smetanovi, Dvořakovi ali Fibichovi čitanki). Na prvem mestu prikazuje L. M. Škerjanc Lajovčevo biografijo ter nas analitično razvija in po strukturi seznanja z njegovimi skladbami. V svojem prispevku je opredelil činitele in potek skladateljevega ustvarjanja, glavne znake in posebnosti njegove stilnosti ter njegovo vrednost v slovenski glasbeni produkciji; končuje z željo, da bi Lajovčev zakladnici dosedanjega dela dodal novih draguljev. Pregledna Škerjancova razprava prinaša nekatere nove vidike v motrenju Lajovčevega stvariteljskega dela in utegne biti v nekaterih izvajanjih tudi problematična; v celoti je strnjeno, lepo zajet prikaz Lajovčeve glasbene podobe.

Zatem dodaja Slavko Koželj izčrpno

»Bibliografijo skladb«, ki bi formalno spadala boljše na konec uvodnega dela. Bibliografija je razdeljena po značaju skladb in natančno opremljena z vsemi poednostmi, ki so bibliografskemu pregledu potrebne. — Sledi zanimiv esej Božidarja Borka o »Antonu Lajovcu kot kulturnem ideologu«. Borko razčlenja Lajovčevo ideološko miselnost ter kaže notranje vzroke, ki so Lajovca vodili k izvenzaglednemu kulturnemu dejstvom, in pa zunanje činitele, ki so to dejstvovanje pospeševali ter večali raznolikost Lajovčevega eseiističnega, publicističnega in kritičnega dela. Lajovčevo kulturno ideologijo označuje za enega najznačilnejših poskusov zgraditve slovenske kulturne ter narodnostne filozofije in pravi, da je skladatelj Anton Lajovic »edini slovenski umetnik, ki je skušal po globokih spremembah naših političnih in socialnih razmer postaviti nove temelje naši umetnostni politiki«. Borkov prikaz ideologa Lajovca lepo dopolnjuje Škerjancova analiza skladatelja Lajovca, oba doneska pa značilno riše celotno skladateljevo osebnost; Škerjancova analiza je tudi koristen prispevek slovenski glasbeni zgodovini.

Središnji del zbirke je izbor Lajovčevih skladb; prav ta izbor se mi ne zdi povsem

zaključen, ker manjkajo mnoge najboljše Lajovčeve stvaritve. Dosledno pojmovanje izraz »antologija«, s čimer je »Lajovčeva čitanka« tudi na zunan izrečno označena, vede izbiranje na najkvalitativnejše stvaritve. Če že ni možna popolna izbira, prav zavoljo omenjenega kriterija želeli čim popolnejše slike vseh skladateljevih vzornih stvaritev. Seveda pa je dobro, da se široki krogi seznanijo tudi s skladbami, ki jih doslej večinoma še niso poznali in jih sedaj prinaša izbor v »Citanki«. — Lajovčeva čitanka« je pomemben pojav v slovenski glasbeni literaturi in bo čitatelju odprla pogled v marsikatero zanimivo ter značilno strani slovenske glasb. Tvarnosti zadnjih štirih desetletij. Upajmo, da se bo začelo delo Glasbene Matice v tej smeri nadaljevalo ter bomo postopoma dobili tudi teoretske prikaze ostalih pomembnejših zastopnikov slovenske glasbe.

Mladinske pesmi (DPMZ, Slov Konjice, 1938).

Društvo pevovodij mladinskih zborov« je izdalo po uspehi prvi zbirki drugi zvezek mladinskih pesmi, v katerega so prispevali skladbe M. Bravničar, D. Cvetko, S. Osterc, M. Pirnik, R. Savin in M. Tomc. Zastopane so torej tri skladateljske orietacije, kar prinaša zbirki zanimivo pestrost, mladinskim zborom pa široke izbirne možnosti. Vendar po kompozicijski tehniki in strukturi kljub označeni trimernosti ni kakšnih diametralnih razlik, marveč so gotove sorodnosti, ki dokazujejo, da vsi iščejo čim popolnejšega in pravilnejšega izraza svojih doživljanj ter naziranj.

Bravničarjevi skladbi »Polček — čarodejec« in »Moja očka je rudar« sta polni barvite harmoničnosti brez intonativno težjih kombinacij; v ritmičnem pogledu sta skladbi dokaj komplicirani, kar pa vsebinski del, ki ga skuša Bravničar s čistim glasbenim čimolj ziliti, docela opravičuje. Bravničarjev način izražanja je pretežno linearnega značaja, kljub temu pa prihaja melodični naglas zlasti v nekaterih delih lepo do veljave. Sledita dve skladbi podpisane »Moja mati« in »Naš psiček«, zatem pa Slavka Osterc »Mamica« ter »Ovce in psi«. Osterc se je kot mladinski skladatelj zlasti populariziral z znanim »kvartetom«, v katerem se je prav hudomušno približal čistosti otroškega smeha in otroške iskrenosti. Tudi novi zbor »Ovce in psi« vsebuje mnogo takšnih vsvojskih prvin v melodiki in harmoniki ter je zavoljo enolične ritmike še značilnejši; skupno s prvo skladbo »Mamica«, ki je povsem drugačnega vsebinskega značaja in zahteva torej tudi drugačnega izraza, predstavlja nov zanimiv material, ki se ga bodo mladinski zbori lotili z veseljem.

Pirnikove pesmi »Marija je po polju šla«, »Rakovska narodna« in »Nebeški mlinar« so po notranjem razpoloženju in zato tudi po ritmiki ter celotni arhitektoniki različne; podobno kakor pri Bravničarju, prevladuje tudi pri Pirniku linearni, harmonično naglasni postop s široko zajeto melodičnostjo v zgornjem glasu. Vse tri skladbe so čustveno in zvokovno zelo razgibane in posebej zanimive zaradi zaporednih sekundnih, kvartnih ter septimnih kombinacij. Savinovi pesmi »Maj« in »Tecimo« segata po tehniki v polpreteklost, vendar pa skušata uspešno uporabljati tudi nekatere nove dosežke glasbenih iskank; obe sta izrazito melodični, harmonično in ritmično enostavni ter v izvedbi učinkoviti. Zbirko zaključujeta Tomčeva zbor »Glad« in »Kralj Matjaž«; prvi je težek, po glasbenem občutju zelo dosleden vsebinskemu delu, ritmično enoten, harmonično mešan ter melodično v skladu z doživljem omejen. Nasprotno pa je »Kralj Matjaž« živahen, ritmično vprav komplicirano mešan, harmonično pester in melodično odgovarjajoče razsežen; obe skladbi nudita interpretaciji širokih možnosti ter sta vsaka zase formalno-vsebinsko lepo zaključeni celoti.

Zbirka vsebuje mnogo odličnih prispevkov šestorice mladinskih skladateljev ter dokazuje, da produkcija kvalitativnih mladinskih zborov spričo potreb, ki so nastale z ustanovitvijo mnogih mladinskih pevskih organizacij v zadnjih letih, lepo in uspešno raste. V muzikalni mladinski literaturi s tem čedalje bolj izginjajo vrzeli, zavoljo česar je tudi omenjena zbirka zaželjen prispevek ter bo nedvomno zbudila pozornost.

ed.—

Z Zidanem mosta

— Sokolsko gledališče. Tukajšnji sokolski dilantje uprizorje v sokolskem domu v soboto ob 20.30 in v nedeljo ob 16. gledališko igr »Trije vaški svetniki« v treh dejanjih. Igra obeta mnogo zabave in smeha. Zato naj nihče ne zamudi prilike in s tem podpre nesebično delo naših Sokolov. Igra se bo uprizorila na novem odru, ki je bil kakor znano narejen šele pred kratkim.

— Komisija si je ogledala porušeno cesto. Te dni smo pisali, da se je cesta med Zidanim mostom in Loko na pobočju Čelovnika nad železniško progo v dolžini 12 metrov udrla, zaradi česar je otežkočen promet z vozili. V torek je dospela iz Laš-

Perilo je hitro oprano

če vzameš vedno SCHICHTOVO TERPENTINOVO MILO

...in za namakanje ženske hvala

kega komisija, v kateri so bili sreski tehnik in načelnik cestnega odbora. Ogledala sta si cesto, ki bo razširjena. Delavci bodo odmetali zemljo od pobočja. Razumljivo je, da je to le začasna rešitev, ker je svetlovržen udorom. Ako ne bodo napravili primerne škarpe, se bo cesta ob prvi priliki vnovič podslala. S tem bodo nastali novi stroški in nepotrebno delo.

Ne hodi na sejem, če ga ni

Litija, 3. februarja

Pred svečnico imamo pri nas živinski sejem. Iz vseh okoliških, tudi precej oddaljenih hribovskih vasi so prignali kmetje živino na prodaj. Kupčija pa ni bila tako izdatna, kakor so si želeli kmetje. Mnogi bi radi prodali živino, ker jim je primanjkuje krme.

Zivinski sejem se vrši na občinskem sejmišču za Savo. Kadar je pa kramarski sejem, tedaj je vse živo na našem Glavnem trgu. To pot pa je bilo seveda prazno, ker ob živinskem sejmu ne prihajajo kramarji k nam. Zdaj pa se je nekaterim dolenjskim sejmarmem nekaj zmedlo. Z dolenjske strani je namreč prišlo več sejmarmev na vozovih in tudi tovornih avtomobilih.

Gostje z Dolenjske so pričeli postavljati stojnice in ko so to opazili nekateri naši trgovci in obrtniki, ki tudi postavljajo na sejanje dneve stojnice, so tudi oni pričeli vlačiti droge in nategovati platnene strehe. To pa seveda ni bilo všeč nekaterim trgovcem, ki so se zbal, da bodo kmetje, ki so prodali svojo živino na sejmišču, kupovali na stojnicah in ne pri njih. Zato se je nekaj trgovcev proti kramarjem na hitro roko pritožilo. Posredovati so morala oblastva in sejmarmji so morali brez pare zaslužka pospraviti svoje kolbe in se vrniti domov. Seveda so se jezili nad Litijo, ki jim ni dala niti toliko izkupitja, da bi kriti vsaj del stroškov.

— Litija je umazanija, ko se hudovali sejmarmji in pospravljali stojnice.

Naši pa so jim odgovarjali: »Drugi glejte bolje v pratike in ne hodite na živinskem sejmu s štanti...« Pred slovesom pa so jih naši hudomušneži še zbadali: »Kdor ne pozna »puhštavov« v pratiki, pa naj gleda na vreme. Kadar je v Litiji sejem, imamo dež. Zdaj pred svečnico imamo že del časa lepo vreme...«

Spor zaradi stojnic pa se bo do drugega sejma že pozabil. Tedaj pa želimo toliko kupčij, da bodo zadovoljni vsi.

Pod vlak je hotela

Loka pri Zid. mostu, 2. februarja. V soboto se je pripetil na postaji Loka pri Zidanem mostu zelo razburljiv dogodek. Med potniki, ki so čakali na vlak, je bila tudi neka 20-letna, elegantno oblačena Zagrebčanka, ki se je izprehajala po kolodvoru zelo sumljivo. Čim se je bližal vlak, je nenadoma planila ter se vrgla na tračnice, da bi jo vlak povozil. K sreči je planil za njo nek moški ter jo v zadnjem trenutku potegnil s tračnic. proti čemer pa je nesrečnica z največjim ogorčenjem protestirala. Odsila je nevoljna proti odprti progi, kjer je očividno hotela ponoviti svoje obupno dejanje. O tem pa so bila pravosodno obveščena oblastva, ki so preprečila njeno nakano. Odpeljali so jo na pristojno mesto, odkoder pa so jo odpremili proti Zagrebu.

Zakaj je hotela nesrečna Zagrebčanka v smrt, ni znano. Domneva se, da je temu vzrok nesrečna ljubezen.

Nicholas Silveri

Hiša groze

roman

— Še nekaj morate priključiti k svoji prvi zgodbi, Hopkins. Ali pa hočete to prihraniti za sodnika? — je vprašal John Cable.

— To ne pride pred nobenega sodnika, — je odgovoril mornar. — Te zgodbe nihče pred sodnikom ne bo slišal, prijatelji.

Ozrl se je na vse tri s svojimi drobnimi, prašičjimi očmi, izredno majhnimi v primeri z njegovim širokim obrazom. Se zdaj se je kazal samozavestnega.

— Vrniti se moramo v čase, ko sta se Colfax in kapitan izkrcala na samotnem otoku blizu Sumatre. Bil sem eden izmed tistih, ki so veslali obali. In dočim so drugi delali na skalnati obali, čolnu, je jaz skrivaj ubral za kapitanom in starim Colfaxom. Podrobnosti niso važne. Glavno je, da sem videl, kako sta prišla do stare kolibe za grščem in videl sem tudi, kako sta jo preiskovala. Pogledal sem v kolibo skozi okno in videl, kako z lučjo v rokah nekaj iščeta. Na otok sta se bila dala prepeljati ponoči. In tedaj sem videl, kako je kapitan nekaj pobral in spravljal v žep — in kako sta odkopala zaboječ ter brskala po njem.

Kapitan se je delal, kakor da ni ničesar našel, toda jaz sem vedel, da ne bosta ničesar več našla.

Vrnil sem se na obalo in povedal drugim fantom da sem se izprehajal po otoku. Spominjam se, da so me ozmerjali, češ, da sem prismojen, ker gojim tako telovadbo ponoči na neznanim otoku.

Pritiskala je neznozna vročina in vsi so bili veseli, da se lahko odpčijejo.

Mornar je ob tem spominu vzdihnil.

Začelo se je daniti in vsi so zaspali, ko sta se kapitan in stari Colfax vrnili. Odpeljali smo se nazaj na ladjo in nadaljevali svojo pot. Ko so pa legli drugi fantje k počitku, mi radovednost ni dala miru. Načrt sem imel že zasnovan. Čez dobro uro sem odšel na krov. Če ima kapitan to, kar je našel, bo gotovo še pokonci in pregledoval bo svoj zaklad, sem pomislil. Bil je že dan. Sonce se sijalo na morje in jelo je pripekati na krov. Izbral sem trenutek, ko na krovu nikogar ni bilo.

Smuknil sem h kapitanovi kabini, prijel previdno za kljuko in ugotovil, da je kabina zaklenjena. Tega sem se itak bal. Potem sem stopil k oknu in tudi tam nisem imel sreče, kajti oknice so bile zaprte. Mislite si človeka v taki vročini pri zaklenjenih vratih in záptrem oknu! Zgrabil sem oknice in jih odtrgal.

Mornar je dvignil desnico. Na notranji strani palca je imel dolgo rdečkasto brazgotino.

— Ranil sem se na roki in to mi je ostalo za spomin — je nadaljeval. — Črepinja mi je razrezala meso do kosti. Toda to me ni motilo. Ne ne, Jacka Hopkinsa to ni oviralo.

Pritisnil sem čelo na okno in videl sem kapitana, kako sedi za mizo in ogleduje osem rdečih kamenčkov pred seboj.

V past

Naglo je dvignil glavo. Niti na misel mu ni prišlo, da bi rubine skril. Pogledal mi je srepo v oči in ob njegovem pogledu me je spreletel mrz — postalo mi je doslovno slabo, kar ni bila posledica bolečin, niti krvavitve iz ranjene roke. Odšel sem od okna in si obvezal ranjeni prst. Ko sem se vrnil na krov, sem videl, da si je dal kapitan znova natakiniti oknice in da pripoveuje mizarju, da jih je odtrgal slučajno.

Ko se je kapitan ozrl name, so mi klecnila kolena. Nisem dojenček, toda kapitan je bil mož, ki je znal človeku nagnati strahu. Toda ogovoril me je veselo in vedel sem, da se mi ne bo zgodilo nič hudega. Salutiral sem mu in odšel po svojih opravkih, ne da bi črnil le besedico.

Čez dva dni, ko sem popravljal vrve, sem opazil na tlen kraj sebe senco. Ozrl sem se — bil je kapitan. Tako sem se ga bil prestrašil, da sem si zasadił iglo v nogo. Toda izdri sem si jo in popravljal vrve naprej, kakor da kapitana sploh ni sem opazil.

— Zbodel si se v nogo, — je dejal.

— Ali mislite mene, gospod? sem vprašal.

— Da, — je odgovoril. — Kri ti teče iz noge.

— To je samo malo rdeče barve, s katero me je davi polil Chester, gospod, — sem odgovoril.

Tedaj pa je stopil kapitan k meni in mi pogle-

dal naravnost v oči. Stisnil sem zobe, poskusil nasmehniti se in pogledal sem mu v oči enako naravnost kakor on meni. To je trajalo kakor dve minuti.

Potem se mu je pa raztegnil obraz v nasmech in odšel je.

Zopet sem se lotil dela, toda bilo mi je tako slabo, da nisem mogel držati vrvi v rokah. Pot mi je ekel s čela v oči, da niti videl nisem. In tedaj se je kapitan vrnil k meni.

— Jack — je dejal, — mislim, da bom nekaj napravil iz tebe.

— Hvala, gospod, — sem odgovoril in mu znova salutiral.

To je bilo vse, kar sva si prav za prav povedala o Colfaxovih rubinih. Nikoli me ni vprašal, kaj sem videl, sam mu pa tudi nisem nikoli tega povedal. Dobro sva se poznala. Po tej vožnji se je umaknil v pokoj, naselil se je v tej hiši, me vzel s seboj za slugo in godilo se je mi je dobro. Pred dvema letoma mi je pa naenkrat dejal:

— Jack, dovolj dolgo si služil pri meni.

— Kapitan, — sem odgovoril, — nikoli ni dobro odkrili se starega, vdanega služabnika kakor sem jaz.

Kapitan se mi je pa samo zarežal, kakor je bila njegova navada, kadar mu je kdo ugovarjal. In nobene besede nisem več spregovoril. Vedel sem, da sem do

15 mož v objemu večnega snega in ledu

Ledene gore zanašajo ruski ledolomilci skoraj po isti poti kakor se zanašale pred 40 leti Nansenove ladje „Fram“

Nansen s svojo ladjo „Fram“ v polarnih krajih

Trije ruski ledolomilci, »Sedov«, »Sadko« in »Malygin« so odpluli v začetku plovne sezone 1937 v polarne vode proti vzhodu k Novosibirskim otokom. Ekspedicija je bila naročena, naj poskusi med drugim najti skrivnostno Sannikovovo Zemljo. Ledolomilci so se prebijali skozi led, dokler jih ni ob koncu oktobra 1937 ustavila ogromna ledena gora. Kmalu je posadka opazila, da se ledena polja počasi premikajo. Ekspedicija je bila prisiljena kreniti dalje proti severu, potem se je pa obrnila proti zapadu, gnana vedno bolj proti severnemu tečaju. Opetovano so bili ledolomilci v nevarnosti, da jih zdrobe ledene gore ali pogoltnje morske globine. Na vseh treh ledolomilcih je bilo 270 mož.

Pomoč z neba

Ze nad pol leta so se prebijali ledolomilci iz objema večnega ledu visoko na severu. Bilo je lani v začetku aprila, ko so se nenadoma pojavile daleč na obzorju tri temne točke in kmalu so zabrnili nad ledolomilci letalski motorji. To je bila dobrodošla pomoč od zgoraj, z neba. Tri letala s piloti Aleksejem, Golovinom in Olovim, samimi preizkušenimi in v borbi z Arktido prekaljenimi možmi, so se spustila na led blizu ladji. Od februarja so iskala letala ledolomilce. Bazo so si bili piloti uredili v zalivu Tiksi in letali so v raznih smereh nad 1000 km dalje proti severu, dokler niso našli blodeče ekspedicije.

Posadka ledolomilcev, ki so jo bili piloti brezčasno obvestili o svojem prihodu, je na hitro roko očistila led in pripravila primitivno letališče. Na beli plošči so vihrale zastavice in letalski znaki so kazali letalom varno pot, kam naj se spuste. Očistiti 1300 m dolgo in 100 m široko ledeno polje ni bilo lahko delo. Toda moralo je biti opravljeno, sicer bi bila ostala letala ujeta skupaj z ledolomilci. Ne bila bi se mogla dvigniti te, odpeljati vsako po 40 tonnikov z njihovo prtljago. Letala so prepeljala 148 mož posadke in članov znanstvene ekspedicije na celino. Na ledolomilcih, kjer je bil pod njihovimi kotli že davno ugasnil ogenj, je pa ostalo 33 mož z zalogo živila za dve leti.

„Sedov“ se poslovi od tovaršev

Lani ob koncu avgusta se je pojavil v bližini ulete karavane veteran ruskih ledolomilcev 40-letni »Jermak«. Priplul je bil na 80. meridian, toda tam so ga ustavile izredno gosti ledeni gore. Štiri dni ga je odnašal s seboj led, potem je pa zapihal jug, ki je pomagal ledolomilcu prebiti še 300 milj daleč med ledenimi gorami do treh ledolomilcev. Za 10 milj dolgo pot je rabil 6 ur. Za tem ledenim pasom so bili ujeti ledolomilci »Sedov«, »Sadko« in »Malygin«. Bil je obupni boj, toda končno se je posrečilo rešiti dva ledolomilca iz objema večnega ledu. »Sedov« je izgubil v tej borbi krnilo, »Jermak« je izgubil dva vjaka, ki sta se pogreznila 3000 m globoko na dno morja in na dveh njegovih strojih so počila vretena. »Jermak« je moral opustiti poskuse da bi rešil še »Sedov«, na krovu »Sedov« je ostalo 15 mož, ki so se poslavljali od svojih tovaršev. Bili so mirni, pogumni in odločni nadaljevati žilavo borbo z vrteglavo Arktido.

15 ledenih mož

Na kapitanskem mostičku je stal poveljnik »Sedov« kapitan Konstantin Badygin. Pravi mladi morski volk, star šele 28 let. Kapitan je sin kmečkih staršev. V mestu se je izučil tapetništva, toda mikalo ga je morje in sreča mu je bila mila, da je bil sprejet v vojasko pomorsko šolo in pozneje v pomorsko tehniko. Služil je na »Krasin« in na »Sadku«. Kmalu mu je postala Arktida nova domovina. Predlagali so mu, da bi se odpeljal na »Jermak«. Badygin je pa odgovoril: Zapustim »Sedov«, kadar pripluje v matično pristanišče.

Njegov pomočnik na »Sedovu« je ostal Andrej Jefremov. Dopršil je leningrajski prometni zavod in pomorsko tehniko, ima diplomu inženirja in krmarja dolge plovice. Z Badyginom se poznata še s »Krasina«. Tudi on je geograf, ki je hotel uveljaviti svoje znanje v polarnih krajih.

Veliko vlogo na »Sedovu« igra radiotelegrafist Poljanski. Njegovo ime dobro poznajo ladje in polarne radijske stanice na obali. Pravijo mu »Strelec etra«. On skrbi za zvezo »Sedov« s svetom. Njegove izkušene roke na aparatih govore s posadko tam daleč v polarni stanici in on je tisti, ki vlije posadki pogum z vestmi z one obale.

Za zdravje 15 ledenih mož skrbi izkušen zdravnik dr. Sobolecki, ki ima za seboj že 10 let naporega dela v polarnih krajih. Tudi vsi drugi so odzlonili možnost vrniti se domov in ostali so na osamljenem ledolomilcu. To so mladi pomorščaki Sernov, Getman, Meger in Bekasov, ki opravljajo zdaj naporno delo kurjačev, strojnikov, kuharjev in mornarjev, pomagajo pa tudi glavnemu radiotelegrafistu. Na »Sedovu« so ostali tudi stari pomorščaki, mehaniki Tokarev in Alferov, čolnar Butovin, strojnik Gamanov in Nedzveckij, in mla-

di gost »Sedov«, Budnicki, študent hidrografskega zavoda, ki vodi znanstvena opazovanja, pri katerih mu pa vsi pomagajo. Budnicki je ostal na ledolomilcu, čeprav je preživel že poldrugo leto v Arktidi in bi se lahko kot član ekspedicije na »Sadku« vrnil z rešenima ledolomilcema.

Z »Jermaka« se je preselil na »Sedov« mehanik Trofimov. Ze 14 let križari po polarnih morjih. Bila je sploh težka odločitev, ker so se priglasi s »Sadka«, »Malygina« in »Jermaka« skoraj vsi člani posadke. Vsi so hoteli ostati na »Sedovu«. Na »Sedovu« so pretovorili 120 ton premoga, vso polarno opremo in zalogo živila za štiri leta, dve radijski postaji in vse potrebne znanstvene aparate. Ljudem zapuščeni v beli puščini, se je pridružilo tudi nekaj živih prašičev, ki jih je bil pripeljal »Jermak«. Tako natovoren je krenil »Sedov« na svojo pot, ki jo je bil pred njim nekoliko južneje pred 40 leti prevozil Nansen z ladjo »Fram«.

Ovržena legenda o Sannikovi zemlji

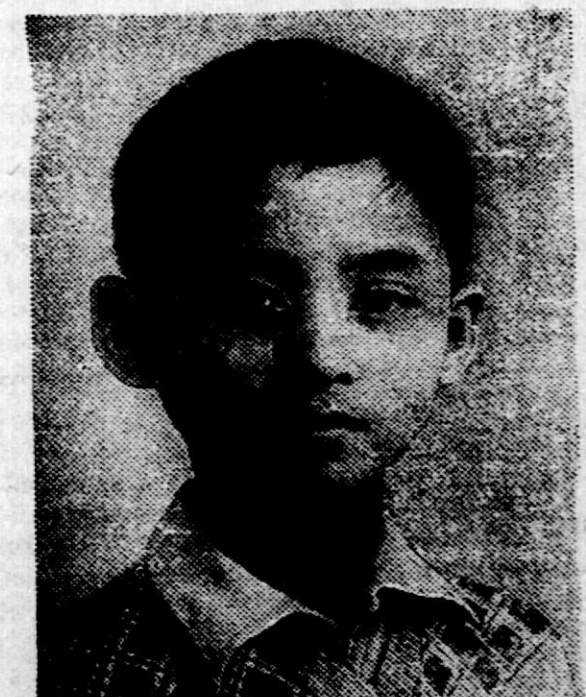
Ena izmed nalog poverjenih trem ledolomilcem, je bilo kot rečeno iskanje tako zvane Sannikove zemlje. Leta 1811 je opazil na Novosibirskih otokih naseljeni lovec Sannikov visoko zemljo severno od otoka Kotelnega. Sannikov se ji je skušal približati, pa ni mogel, ker je imel pred seboj ogromne ledene gore. Dozvedna zemlja je dobila po njem ime in pozneje je neprestano vznemirjala fantazijo polarnih raziskovalcev. Ruski raziskovalec Toll je tudi trdil, da je leta 1886 opazil eno zemljo z Novosibirskih otokov. Njegovo poročilo iz leta 1894 je bilo jasnejše. Govorilo je o štirih visokih gorah na cni zemlji in njihove obise je celo zarisal na zemljevid. Njegovi spremljevalci so to vest potrdili.

Sannikovo zemljo je iskala Tollova polarna ekspedicija od 1900 do 1903 na ladji »Zarjak«. Leto dni pred svetovno vojno sta jo iskala ledolomilca »Tajmir« in »Vajgač«, ki sta znova prevozila to pot leta 1914. Po vojni leta 1924 je iskala Sannikovo zemljo norveška polarna ekspedicija na ladji »Maud«. Toda zagonetne zemlje nobena ekspedicija ni našla, nihče pa tudi ni mogel overiti vesti o nji, ker se ni posrečilo prodrati tja, kjer naj bi bila neznana zemlja po starih poročilih. Šele »Sedov«, »Sadko« in »Malygin« so pripluli predanski tja, kjer naj bi bila Sannikova zemlja. Zlasti »Sedov« je dvakrat prevozil morje od Novosibirskih otokov, pa ni našel nobene zemlje. Nasprotno, tam so izmerili morje, globoko do 3 tisoč metrov.

Nova zarota proti siamski vladi

Bila je že tretja in zasnovali so jo častniki — Politično ozadje zarote

Iz Bangkoka je prišla po radiu vest, da so v Siamu odkrili novo zaroto proti vladi, že tretjo v razmeroma kratkem času. Ob povratku 13 let starega siamskega kralja Ananda Mahidola iz Švice na kronanje in

začasnemu bivanju v Bangkok je bil na kralja pripravljen atentat na Ceylonu. Nedavno so pa zarotniki poskušali zasedati siamskega ministrskega predsednika in njegovo rodbino. O tretjem nameravanim atentatu pravi uradno poročilo, da so hoteli zarotniki na člane vlade izvesti v državi nemire ter poklicati nazaj strmoglavljene kralja Prajadhipoka ali njegovega brata Nagana Svargu, ki tudi živi v izgnanstvu. V nedolgi zvečer je pa dobila policija povelje naj aretira zarotnike. Nekega visokega častnika siamske armade so ustrelili, ko se je od aretacije upri, guverner nekega provincijalnega mesta si je pa končal življenje, ko so ga peljali po stražo v Bangkok. V Bangkoku so odstopili šupan in trije člani mestnega sveta.

V zvezi s odkrito zaroto so temeljito očistili armado ter odpustili mnogo častnikov brez pravice do pokojnine. Aretacije so še nadaljujejo. Vlada izjavlja, da je s pravdočasnim nastopom zarote povsem zatrla. Jedro zarote je bilo haje v armadi. Šlo je za pohlep po oblasti in vpliv v ar-

Doznanj uspeh blodenja ledolomilca »Sedov« po Arktidi je v tem, da je ovrženo legendo o Sannikovi zemlji. Obenem je pa posadka sistematično proučevala vreme ter hidrografske in geografske razmere polarnih morij, po katerih se ni pla nobena ladja. Plovba »Sedov« ugotavlja ledne razmere in zakon premikanja ledenih gor okrog severnega tečaja. 15 mož plujejo proti neznanim krajem in neznanim usodi naproti, to je prednja straža človeške prodiranja daleč gori na sever, v kraljestvo večnega snega in ledu.

„Sedov“ se oglaš

Ledolomilec »Sedov« je poslal v Mostovo brezčasno brzojavko, v kateri pravi posadka, da je bila sredi januarja približno 250 milj od severnega tečaja. Ledolomilec zanaša skoraj po isti poti, kakor pred 40 leti Nansenovo ladjo »Fram«. »Sedov« je bil še opetovano v nevarnosti, ko so se okrog njega grmadila ledena polja in orjaške ledene gore. Zadržne čase so se pojavile v ledenem masivu široke razpoke. Močan veter zene led naprej. Posadka ledolomilca je zaposlena s meteorološkimi, astronomskimi, magnetičnimi in hidrološkimi opazovanji. Ugotovila je v globini 250 do 300 m toplejša morske toke. Proti čas preživi posadka pri šahu, s citanjem, predavanjem in poslušanjem radija. Ledolomilec je stalno v zvezi s polarnimi radijskimi postajami.

Ledolomilec v nevarnosti

V drugi polovici januarja se je močno poslabšal položaj ledolomilca »Sedov«, ki ga ženejo ledene gore, daleč na sever. Ledolomilec je že precej trpel v neprestani borbi z ledenimi gorami in je v nevarnosti, da ga med novim premikanjem tako poškodujejo da ne bo mogel več naprej. Okrog njega je nastalo več razpok v ledenem polju, ki ga že poldrugo leto nosi seboj in sproščene ledene gore butajo ob njegov trup. Posadka je v stalni pripravljenosti. Nad polarnimi vodami se vali gosta megla, da je večina mrčno. Temperatura se je gibala v januarju okrog —26 C.

Posadka je iztovorila vse zasilne rezerve, šotorske priprave in posode na ledeno polje in malo je manjkalo, da ni led vsega odnesel. Patuljka, ki je šla pogledat zasilno skladišče na »edu, je opazila nevarnost in je s streli in raketami poklicala na pomoč. Vsa posadka razen kapitana, enega mornarja in telegrafista, je odhitela na ledeno polje. Prihitela je tja v trenutku, ko se je ledena gora že blizala skladišču Zedela je en vogal šotora in odnesla posadki orodje. Posadka je brz prenesla zalogo živila, orodje in posode na varnejše mesto. Po petih urah naporega dela se je posrečilo vse rešiti. Ledene gore pa znova ogražajo ladje in njeno zasilno skladišče.

Po zadnjem sporočilu je »Sedov« na 84° 45' severne širine in na 124 stopinj 16' vzhodne dolžine. Stalni tok ledenega oceana zanaša ledolomilca z ledenim poljem vsak dan 2 km dalje od vzhoda proti zapadu. Polarni raziskovalec prof. Zubov pravi, da ledolomilec »Sedov« s plovbo Nansenovega »Frama« v letih 1893 do 1896. Obe ladji sta odpluli od Novosibirskih otokov in obe je zanašal led. Pot »Sedov« vodi skoraj sporedno s potjo »Frama« v isti smeri, samo da se je »Sedov« bolj približal severnemu tečaju. Prof. Zubov je prepričan, da je pravilna Nansenova teorija o toku v ledenem oceanu od sibirske obale do Novosibirskih otokov proti Zemlji Franca Jožefa. Pitzbergom in Grenlandiji od vzhoda proti zapadu. Plovba »Sedov« potrjuje tudi druge Nansenove teorije, tako teorijo o vplivu vetra in drugih elementov na polarne morske toke.

Ceste za 40 milijonov avtomobilov

Ameriške ceste so bile še nedavno vsemu svetu za zgled. Vendar je pa ravnatelj ameriških podjetij za gradnjo cest Ch. Upham izjavil, da zdaj ne odgovarjajo več potrebam časa in da je treba misliti na nova pota v gradnji modernih cest. Upham je dejal, da bo v bodočih 10 letih naraslo število avtomobilov v Ameriki za 40 milijonov. Temu ogromnemu številu motornih vozil ne bo več zadostovalo sedanje omrežje avtomobilskih cest niti po številu, niti po obsegu. Za idealne avtomobilske ceste smatra Upham nove nemške državne avtomobilske ceste zgrajene za štiri kolone motornih vozil.

Za gradnjo novih cest vlada v Ameriki veliko zanimanje. Ne samo država in vojno ministrstvo, temveč tudi poimne avtomobilske tovarne in velika mesta bodo podprla akcijo za gradnjo modernih avtomobilskih cest. Američani nameravajo zgraditi najmodernejšo cestno omrežje, segajoče od enega oceana do drugega ter od severa do juga. Tako bodo zaposleni stotisoči delavcev dolga leta in s tem bo deloma rešeno pereče vprašanje nezaposlenosti v Ameriki.

Moderni hram vestalk

V severoameriški državi Alabama je mesto istega imena kakor znano mesto v Angliji Birmingham. Blizu tega mesta v gorah Chadoes stoji krasen starorimski hram boginje Veste, točno tak, kakor je v Rimu, samo da se mu še na prvi pogled pozna, da je bil zgrajen še nedavno. Zgraditi ga je dal zase milijonar George Battey Ward. Milijonar je bil na potovanju po Evropi, ogledal si je večni Rim in tam mu je bil zelo všeč hram boginje Veste, zlasti ko so mu vodniki povedali, da so prebivalci v njem deviške vestalke. To kar so imeli nekoč stari Rimljani vsi skupaj, si lahko

privožiti zdaj ameriški milijonar sam za svojo zabavo.

Ward si je dal napraviti model svetišča, kupil je ribe in razne stare dokumente o hramu in hajdi s tem v Ameriko. Tam je takoj vpregel v delo graditelja in 180 delavcev. V dobrem letu je zrasel v krami goraki pokrajini iz tal rimski hram. Na zunaj starorimski, znotraj pa povsem modern s toplo in mrzlo vodo, elektriko, dvigali ter pohištvo iz stekla in jekla. Za postrežbo Wardu so tu trije služabniki zamorci Pompeus, Scipio in Lucullus. Velik ribnik na vrtu nadomestuje Sredozemsko morje. Tudi vestalko je bilo treba nadomestiti. Ko je imel Ward god je povabil v hram vse svoje prijatelje in zbor obsegajoč 200 girls iz Hollywooda. Le te so mu pod vodstvom slovečega filmskega režiserja prikazale na njegovem vrtu prizor, med katerimi se je počutil kakor med praviimi vestalkami.

Clemenceau in uredniki

V Parizu je jel izhajati nov dnevnik »La Justice«, ki je bil nekoč dnevnik »starega tigra« Clemenceaua in ki je po njegovih smrti zaspal. K novemu življenju ga je obudil bivši urednik lista »Le Homme Libre« Frossard. Pariški listi so porabili to priliko, da so se spomnili slavne preteklosti lista »La Justice«, ki je njegovo usodo vodil iz privatne pisarne v montmartrski ulici bodoči »tigr« Clemenceau.

Nekega dne je prišel tudi glavni urednik Clemenceau v uredništvo, da bi se posvetoval s svojimi glavnimi sodrujniki. Toda v uredništvu je bilo vse tiho in prazno. Razen sluga ni bilo žive duše nikjer. Clemenceau je vzel nekaj kos papirja, ga prihl na vrata, pritisnil nanj pečat glavnega urednika in napisal nanj: Gospode urednike prosim, da bi ne odhajali pred mojim prihodom. Ta Clemenceau razglas se je ohranil kot redek spomin na slavnega francoskega državnika.

Proces proti Jamesu Hinesu

Še pred začetkom obnovljenega procesa proti vodji močne newyorške politične skupine Tammany Hall Jamesu Hinesu, obtoženemu soudeležbi pri gangsterskih kupcih Dutch-Schultze Flegelheimerja, trgovca z alkoholnimi pijačami v času prohibicije in organizatorja sleparske loterije, je nastala nova ovira zaradi samomora ene izmed glavnih prič proti Hinesu George Weinbergerja. Tudi on je bil Dutch Schultze pačdaš. S pričevanjem proti Hinesu si je hotel izposlovati odpuščanje za svoje grehe, toda bal se je, da bo končno vendarle prišel v ječo. Ni pa še točno znano ali je bil to pravi vzrok samomora. V tej zadevi je še marsikaj nejasnega.

Državni tožilec Dewey, ki hoče na vsak način spraviti pod streho proces, je odredil strogo preiskavo, kako je mogel dobiti Weinberg samokres v domu, ki ga je bil najel Dewey samo zato, da bi si zagotovil važne priče. Preiskava je pokazala, da je prinesel samokres sam odgovorni preiskovalni sodnik Kaiz. On pa trdi, da je bil to samokres, ki ga vedno nosi pri sebi in ki ga je imel v žepu tudi ko je obiskal Weinbergerja. Med zaslišanjem bi moral za hip zapustiti sobo, svrtnik je pa pustil na obehalniku. Ta trenutke je izrabil Weinberg, da se je polastil samokresa, po tem je pa odšel v kopalnico in se ustrelil. Kaiz pa ne bo več vodil preiskave v Hinesovi zadevi, ker je osumljen, da je nalašč dal Weinbergerju samokres, odnosno da ga je sam nagovoril k samomoru.

NE GRE

Gledališki ravnatelj: Vprizorili bi vašo dramo v treh dejanjih, toda z dramaturgom in režiserjem smo se domenili, da je treba črtati eno dejanje.

Avtor: Saj to bi moralo šlo, gospod ravnatelj.

— Da toda vsak izmed nas misli na svoje dejanje.

E. Kirchberger:

Potepuh morje

Pri Creensu je morje podobno svetlolasemu potepuhu.

Vem, da se vam bo zdela ta primer čudna. Toda imam pač take oči, da vidijo vse drugače. Kar pogledate. Čez dan je nebo pooblačeno in morje se guga zaspano sem in tja, — tako potepuh dela. Kadar se zabliška, recimo da dviga težke verige sider in ima roke črne od olja. Zdjaj pa zdaj zazdeha. Zvečer je morje najnevarnejše. Briše se srdito ob nasipe, naenkrat besno zatuli in se postavi uporno proti vsemu nebu. Tedaj je potepuh v krčmi, recimo »Pri Trachiti«, kjer je precej temno in kjer brli na kosu mornariške vrvi petrolejka.

Ponoči pa spi, potepuh morje. Leži razprostrti proti nizkemu nebu in pušti, da se mu zvezde veselo poigravajo po lilih. Tu pa tam se prevali iz sna, pa ne stori nikomur žalega. Ima svetle lase, moj potepuh ali morje, jutraj pri Creensu. Češe jih v severnem vetru, šumetom od ledenikov z Gane in posuši jih z zlatimi nitkami solca, ki jih ovije trikrat okrog vsakega lasu. Ali pa petkrat, tega ne vem.

Na obali takoj v zalivu ima hišo stara Miniella. Hiša, poravnano kame-

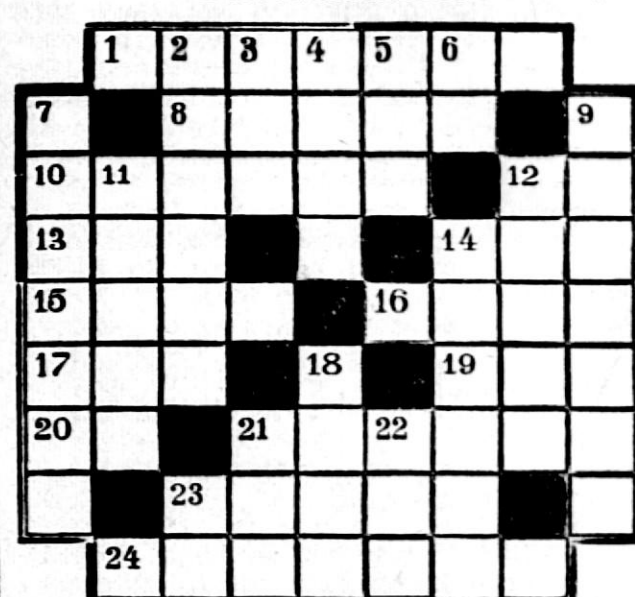
Rim se bo razširil do morja

Kmalu se bodo dvigali nad Tiberom štirje novi mostovi. Ze zdaj ima Rim 17 mostov čez Tiber, od teh dva izključno železnika, dočim je tretji visoki most za pešce privatna last. Kdor hoče čez ta most, mora plačati mostnino. Prvi novi most bo vodil na velik kramni trg, nasproti Mussolinijevega foruma. Temelji so že položeni. Nedavno je bila oddana gradnja še treh mostov. Eden bo sredi mesta, druga dva pa na južnem delu.

Ti mostovi so namenjeni v prvi vrsti prometu med svetovno razstavo v Rimu leta 1942. Prvi bo vezal trasteverski okraj z arentinskimi. Imenova se bo Afriški, ker vodi ena bližnjih ulic na Piazza di Porta Capena, kjer je bil postavljen ogromni obelisk iz Abesinije. Drugi most Sv. Pavla je namenjen železniškemu prometu in vezal bo trasteverski okraj z okrajem Sv. Pavla. Ta dva mostova bosta precej daleč ob toku Tibere. Ker nameravajo izgraditi Rim tako, da bi se sčasoma razprostrl do morske obale, bodo najbrž zgradili še več mostov.

Razstavišče, kjer bo leta 1942 svetovna razstava, se bo razprostiralo med starim Rimom in morjem. To bo prvi korak k razširjenju Rima v to smer. Najzanimivejši most v Rimu je most Milvio, ki spada med najstarejše mostove na svetu. Ta most se odpira na temelju starega Pons Milvius, zgrajenega okrog 200 let pred Kristusom. Ker so se pa temelji na enem bregu ob zadnji povodnji premaknili za dobrih 25 cm, bodo ta most za promet zaprti, čim bo zgrajen novi most, vodeč na Mussolinijev forum.

Križanka

Pomen besed

Vodoravno:

1) Mesto v savski banovini, 8) grški otok, 10) Pregljska drama, 12) prislov kraja, 13) šahovski pojem, 14) staro orožje, 15) starogrška dežela, 16) pisalna potrebnica, 17) industrijska rastlina, 19) slovenski skladatelj, 20) član, 21) preplah, 23) modri atenski državnik in zakonodavec, 24) kulturni delavec.

Navpično:

2) Mesto v dunavski banovini, 3) predlog, 4) liter, 5) domača žival, 6) kvarta, 7) egiptovski suženj, 9) mesto v drinski banovini, 11) stran sveta, 12) dan, 14) nezorana njiva, 18) dovtipi, 21) prometno sredstvo, 22) neumen, 23) kem. znak za prvine.

Rešitev križanke priobčene 28. januarja

Vodoravno:

1) Kilometer, 9) Apis, 10) mlo, 11) Ra, 12) aga, 14) ak, 15) ako, 17) ono, 18) kisik, 19) oda, 21) Oto, 22) Ru, 23) ura, 25) Er, 26) umit, 28) vile, 30) nazarenc.

Navpično:

1) Karakorum, 2) ipak, 3) Li, 4) osa, 5) Ema, 6) ti, 7) elan, 8) rokokorec, 13) gusar, 16) Oka, 17) oko, 20) Duma, 21a) tele, 23) uta, 24) ave, 27) iz, 29) in.

SLABOČENA ŽENA

Bojevitka žena rahurli svojega ponižnega možička po povratku z družabnega večera, češ, da njegovo vedenje ni tako, kakor bi moralo biti. Možiček potrpežljivo sedi in molči.

— Pa tudi ne sedi tako in ne žugaj mi s pestmi in žepi! — zakrici nanj.

IZ DEZELE LJUDOŽRCEV

Poglarjev ljudožrcev zasaci svojo ženo pri grehu.

— Kaj pomeni ta beli mož v omari? — Vse je v redu, — odgovori žena, — omara je naša nova shramba za jedila.

AVTOMOBILIST V TRAFIKI

Avto se prevrne, gospod za volanom razbije šipo v izloženem oknu in prileti v trafiko.

— Če sem že tu, mi pa dajte deset viržink, prosim, — pravi presenečeni fikantki.

nje, zgoraj ravna streha, obtežena z zlomljenim in zarjavelim sidrom. Dopoldne med kamenjem žvižga, opoldne pritiska nanj neznozna vročina, večer se pa naseli tu, še preden prižge Maniella luč. Toda to je ne moti več. Ze davno je nehala dojemati.

Maniella je namreč umrla in se znova zdramila k življenju. Ljudje iz Creensa pripovedujejo o tem dogodku, čeprav se je pripetil pred desetimi leti. In mornarji se vedno križajo, kadar se peljejo v »Otočni zaliv« mimo Manielinega doma. Harmoni je zdaj osemnajst let, toda tega ne ve. Ve samo, da je njeni materi Manielli umrl mož, preden je prišla sama na svet. Nataknil se je bil na kavelj korvetke in visel je tam obešen za treh celih šestnajst ur. Umrl je, ko so ga sneli. To se je zgodilo devet mesecev pred Harmoninim rojstvom.

— Otroku mrtvega očeta! — so mrmrale skuštrane žene in ji prorokovale žalostno bodočnost. Zdjaj ji je osemnajst let, toda navidez je drugačna. Krivo je tudi podnebeje, da so osemnajstletne ženske podobne tu tridesetletnim. Harmoni bi pa prisodil človek še deset let več. Bila je grda — a to je malo. Bila je ostudna. In vendar je Maniella verovala, da je spravila na

Kako smo razkrinkali znanstveno senzacijo

Manevri jugoslovenske vojske na terenu, kjer je Oktavijan pred 2000 leti pobedel je-
naške ilirske Japode — Kako se delajo senzacije v tujem tisku

Ljubljana, 4. febr. Tudi v znanstvenem svetu se dogajajo senzacije. Preden so zgodovinarje in druge učene glave, pa tudi skromne čitatelje dnevnikov razburjale vesti, da je zavzetje Tarragone po Francovih četah pravilo na dan zgodovinsko drobtino in preden je Ljubljana čitala, da Shakespeare ni bil Shakespeare je mojega šefa in mene razburjala vest, da so jugoslovanski tanki na zadnjih jesenskih manevrih odkrili — Metullum.

Zgodovinska drobtina, ki je prišla baje na dar po zavzetju Tarragone je bilo to, da je bil kakor Krist vsemu krščanskemu svetu znani Poncij Pilat rojen v Tarragone najnepričakovanejši odkritje v kulturni zgodovini Evrope (tako smo čitali) glede Shakespeara je bilo to, da je bil Shakespeare sin slovite angleške kraljice Elizabete, senzacija iz sveta davne zgodovine in arheologije, ki je burila mojega šefa in mene, pa je bila to, da je naša vojska nehote rešila že dolgo trajajoči spor med našimi in tujimi zgodovinarji glede mesta in kraja, kjer se je nahajal Metullum, trdnjava junaških in bojeviti ilirskih Japodov, kjer so bili Japodi po dveletnem obleganju poraženi. Triumfal je nad njimi mladi rimski vojskovodja Oktavijan, postnovljeneč samega Cezarja. Kakor nalašč so se nakupile te vrste senzacije v zadnjem času.

Vsega je kriv neki Gerhard Hermann, ki je najbrže beograjski dopisnik velikomestnega dnevnika »Berliner Tageblatt«. Če bi ta gospod v svojem poročilu, ki ga je poslal iz Beograda v Berlin o senzacionalnem odkritju Metulluma ob priliki naših jesenskih manevrov, omenil, da je posnel podatke po članku ravnatelja ljubljanskega Etnografskega muzeja dr. Niko Zupančič, ki je bil objavljen v božični beograjski Pravdi, bi bila mojemu šefu, meni in še drugim prihranjena vsaj polovica poti, hudih besed in tistega notranjega razburjenja, ki ga poznajo samo kolikor toliko kulturni ljudje in reporterji, ki jim žilica ne da miru in hočejo biti reporterji na mestu v vsaki situaciji.

Ker se ne dogaja vsak dan, da skuša reporter v Ljubljani ugotoviti, kako je s kakšno »znanstveno senzacijo«, moram napisati, kako sem poizvedoval, ali je bil res napovedan odkrit japonski Metullum.

Nekedne dne pred tedni mi je šef izročil »Berliner Tageblatt« in me opozoril na senzacionalen članek v listu. Čital sem: Manevri po Oktavijanovih načrtih — Tan-ki so odkrili Metullum — Postranski uspeh veličinskih manevrov.

Naslovi so bili v mastnih velikih črkah, kakor se spodobi za glavno našo senzacijo. Vedel sem, da se naši in tuji zgodovinarji in arheologi prekleajo že dolgo o tem, kje je bila japonska trdnjava Metullum. Največ je o tem vprašanju pisal Walter Schmid in postavil na podlagi svojih arheoloških raziskavanj trditve, da je bila trdnjava Metullum pri Postojni, tam približno, kjer je danes Smihel. Drugi so mnenja, da je Metullum stal nekje v Beli Krajini, tretji trditvi, da so Metle na Blokah iskani Metullum.

Pa pride nenadoma iz Berlina glas, da je naša vojska odkrila Metullum. Senzacija! Približno taka, kakor bi bila vest, da so našli končno pri Ptujju grob svetega Atile. Tako dobimo včasih v redakcijo vesti. Največkrat ne veš več kot o dveh ali treh mrtvih, ali o strašni nesreči nekje na Gorenjskem. Vse ostalo, kar je treba napisati in kar zanima čitatelje, mora pač izgovoriti reporter. Tako sem šel in začel poizvedovati, kako je prav za prav s trdnjavo Metullum zlasti pa, kaj mislijo naši zgodovinarji in arheologi o odkritju »Berliner Tageblatt« in ali sploh vedo, kaj je ta list poročal o tej stvari.

Mahnili sem jo k znanemu zgodovinarju. Pomnil sem mu nemški list in ga vprašal, kaj misli o stvari. Bradati gospod je čital, vmes pa vzkliznil: »Oslarija, čista oslarija! Malodušje se me je totilo. Gospod zgodovinar mi je pa le priporočil neko knjigo Walterja Schmidja, da se bom poučil o zgodovini ilirskih Japodov, ker sem hotel o tem kaj izvedeti, da bi vsaj primerjal novo verzijo o Metullumu s starimi verzijami. Knjige ni bilo v biblioteki. Skoraj obupan sem bil. Tako so reporterji vedno obupani, ako ne izvedo ničesar od človeka, ki bi utegnil največ povedati in najbolj pojasniti. — Sicer pa, mi je rekel končno gospod z brado, sploh ne smete čitati Schmidja, če imate namen o tej stvari kaj pisati v svojem listu. Strašno se boste blamirali, če kaj napišete o tej oslariji. Katera jugoslovenska armada je prodirala proti Metliki? — Južna armada, gospod doktor.

— Kako pa je prišla armada vojskovodje Oktavijana iz rimskih dežel na naš

jug, da je podila Japode proti severu do Metlike?

— Zal ne vem, gospod doktor?

— Ali mislite, da so jih odločili na jugu z aeroplani?

— Čisto gotovo ne, sem odgovoril, aeroplanov Rimljani res še niso imeli tedaj.

— Vidite, to je dokaz, da je to, kar je pisano v tem nemškem listu velika oslarija. Blamirali se boste, strašno se boste blamirali.

Ker sem čutil, da se z gospodom doktorjem ne morem več s pridom pogovarjati o Japodih in Metullumu, sem se poslovil, sam sebi sem pa odgovoril, da se kot reporter ne morem blamirati, če informiram našo javnost, kakšno senzacijo so objavili Nemci v sedmem letu Hitlerjevega vladanja in 1939 let po Kristovem rojstvu.

Ustavil sem na cesti mladega doktorja, ki se mnogo peča z zgodovino in tudi z umetnostno zgodovino. Pokazal sem mu nemški list.

— Seveda, je rekel, tudi jaz sem trdil v nekem svojem znanstvenem elaboratu, da je moral stati Metullum nekje v Beli Krajini.

— Torej ta verzija ni takšna oslarija!

— Seveda ni oslarija. Sicer je pa o tem pisal naš dr. N. Zupančič v božični »Pravdi«. Prečitajte to.

S tem sem dobil novo sled. Neznansko sem bil vesel, čeprav sem stulil takoj, da je Nemec »preplonkal« najbrže dr. Zupančič in s poročili zadevo kot originalno senzacijo svojem listu v Berlin. Dobil sem s težavo božično »Pravdo« in moje slutnje so bile potrjene. V božični »Pravdi« dne 6. januarja je bil objavljen obširen članek dr. Niko Zupančiča, bivšega ministra, z naslovom »Oktavijanova ilirska vojna (35—33 pred Kr.) in kolpski manevri jugoslovenske vojske«. Prečital sem in spoznal, da je Herr Gerhart Hermann po svojem prepisil članek dr. Niko Zupančiča, zahteval očeta, zavil po svoje razne trditve in končno pribil, da je neki oficir, ki je vodil manevre ob Kolpi in poznal zgodovino Ilirijev ter Oktavijanove načrte, slučajno odkril tudi Metullum, kajti manevri so »strateško« dokazali, da je današnja Metlika slavni in zagonetni Metullum.

Naravno, da sem se napotil takoj nato k dr. Niku Zupančiču, ki se je smejal, ko je prečital senzacijo Gerharta Hermannja. Priporočil je dr. Zupančič takoj, da je v svojem članku v »Pravdi« hotel samo opozoriti na možnost, da je današnja Metlika kraj, kjer je bil pred 2000 leti Metullum, kar je pa treba še dokazati in je to naloga arheologov in zgodovinarjev. Nemec je pa prinesel njegovo idejo kot dokazano trditve, češ da je vprašanje Metulluma končno veljavno rešeno.

Ogledal sem si japonske figure v Narodnem muzeju, ki so jih našli blizu Vinice: arheološki dokazi, da so Japodi prebivali

tam okoli. Pokazala sta mi jih dr. Niko Zupančič in dr. Rajko Ložar.

Zanimivi so zaključki dr. Niko Zupančiča o Oktavijanovem ilirskem pohodu proti Japodom in manevrih jugoslovenske vojske ob Kolpi, ki so bili lani jeseni. Avtor je iztrpno opisal, kako je potekala vojna z Japodi, kakor so jo opisali Cezarjevi zgodovinarji Strabo, Appian in Florus ki so opisali precej natančno zadnje naravno zatočišče in naravno trdnjavo Metullum, v kateri so se junaški ilirski Japodi pred 2000 leti do zadnjega diha upirali Oktavijanu, ki je hotel imeti čisto pot med južnim in severnim delom imperija, pa so mu bili baš Japodi na poti. Avtor je precej natančno opisal, kako so potekali v Beli Krajini in v Liki jugoslovanski lanski jesenski manevri.

»Samo sličnost korena krajevnih imen Metlika in Metullum, pravi dr. Niko Zupančič, ni zadostna za identifikacijo obeh krajev. Ako pa pomislimo, kakšno važno vlogo je igrala vedno dinarska komunikacijska smer v predelih med Kapelo in Belo Krajino in kako je ta smer napotila in dovela hrvatske in srbske uskoke kakor tudi našo vojsko na manevrih v Metliko, imamo razlog več, da tu iščemo zgodovinsko važno mesto Metullum. Ko so se ilirski Japodi umikali skozi Liko pred Oktavijanom, so se pomikali v smeri planinskih grebenov, s katerimi gredo vzporedno tudi poti. Tako so po vsej priliki Japodi šli v smeri Munjave—Ogulin—Vrbovsko—Severin—Vinica—Črnomelj—Metlika, ali v smeri Munjave—Netretič—Ribnik—Metlika.

Vsekakor so se umikajoči se Japodi zbrali v kraju z zaščitenim ozadjem ob vznožju Dolenske visoke planote, odločeni, da tu nudijo Rimljanom zadnji odpor, kajti na drugi strani visokih Gorjancev jim je bil svet bolj ali manj tuji. Metlika je predstavljala prirodno trdnjavo, ki je bila prirodno zaščitenja s treh strani in oskrbovana z vodo. To se lepo sklada z Metullumom, kakor ga je opisal rimski zgodovinar Florus. Oktavijan ni mogel nadaljevati vojnega pohoda proti Sisku, dokler niso bili ukrojeni Japodi v vseh predelih med Ogulinom, Vinico in Metliko. Japodi so si poiskali poslednje zatočišče v Beli Krajini, kakor prvi Uskoki iz Hercegovine. Zato moremo reči, da je bil Metullum verjetno na kraju današnje Metlike. Tudi bogastvo železne rude v Beli Krajini, katerega so Iliri toplili na Kučari blizu Metlike leže v halštatski in v latenski dobi, je dalo tamšnjim prebivalcem možnost za dober oborožen odpor proti prodirajočim Oktavijanovim vojnim silam.

S tem je za nas kot novinarje in reporterje zadeva rešena. Damo besedo zdaj zgodovinarjem in arheologom. Samo še to naj pripomnimo, da Oktavijanove čete res niso mogle priti v Liko in h Kolpi z aeroplani, bile so pa v resnici v tej pokrajini in so od Japodov napodile Japode proti severu, izkrcal pa jih je Oktavijanov admiral v Senju. —nek.

V Kranju pripravljajo veliko razstavo

Kakšne pobude in predlogi so bili sproženi na nedeljskem sestanku razstavnega odbora

V zadnjih letih se v dedalje večjem številu pripravljajo razstave, na katerih naj se prikaže napredek pokrajine ali mesta in pa s čim se ljudje v tem in tem kraju bavijo, kaj pridelujejo, kako žive. Skratka, opazilo se je, da je nujna potreba propagande, prirejanje razstav, ki naj prikazuje gospodarski, socialni in kulturni razvoj pokrajine in ki naj poživijo gospodarske vezi.

Po sličnih potkusih drugje, je priredil tudi Kranj pred leti tri razstave, sicer v manjšem obsegu, toda še dosti skrbno pripravljene. Žal se pri teh razstavah ni gledalo na važnost takih razstav za uspešno nadaljnje delo v posameznih gospodarskih panogah. Mnenja sem namreč, da naj razstave ne prikazuje samo vrne slike življenja, temveč naj nam dajo tudi novih črnih za smotno, načrtno izboljšanje vseh panog udeleževanja prebivalstva s teritorija, ki ga obsega razstava in nam nudi obsemen pregled, kje in kako bi bilo po rečno odpraviti zastoj, oziroma odkod izvirajo vzroki nazadovanja. Tako pa nam je razstava pokazala le, kaj nam naši trgovci nudijo, kaj obrtniki izdelujejo; nihče pa se ni zanimal, odkod so nudili predmeti, kako so izdelani domači proizvodi? Ali se dolo za isto ceno boljši izdelki iz druge države ali so naši izdelki enakovredni tujim in zakaj niso, ali je izgled, da jih plačujemo pri takvi kvaliteti na tuj trg? Mogoče bo kdo ugovarjal, češ: za-

naj se brigajo obrtniki sami. Toda to ni res, interes nas vseh je, da proučimo vse te stvari. V največji meri pa bi se morali posvetiti takemu gledanju odgovorni činitelji, ki vodijo računa o našem gospodarstvu.

Razumljivo je, da bi priprava za podatek, brošure, ki bi bile v njih omenjene cene, sirovine, kvaliteta, primerjava s tujimi izdelki itd., kakor tudi priprave za razstavo samo, zahtevale ogromno delo, pa tudi precej časa za pripravljanje razstav. Najbrže ne bo še mogoče zbrati vseh teh podatkov za prihodnjo razstavo, dobro pa bi bilo, da že danes mislimo na to, kajti že pri dosedaj obhajanih razstavah bi bilo mogoče dobiti gradbene podatke.

Že danes pa je važno, da se razstavniodbor posvetuje o tem, kakšen obseg naj bi zvezala razstava, ki se bo vršila l. 1940. Na sestanku, ki ga je sklical razstavni odbor v nedeljo na »Stari postji«, so bila mnenja kaj deljena. Razstavni odbor si je začel razstavo vseh panog narodnega gospodarstva na Gorenjskem pod imenom »Gorenjski tedenc« opaziti pa smo, da se sestanka razen malo interesov iz Kranja ni udeležil nihče drugi. Na sestanku ni bilo niti zastopnikov tekstilne industrije iz Kranja. Gotovo ne bodo mogli tako široko zamišljene razstave izpeljati le nekateri obrtniki in trgovci. — Drug predlog, ki ga je iznesel g. župan Česenj, je bil, da bi se razstava vršila pod imenom »Kranj v 1000 letih«. To je že mnogo bolj obseg, za katerega pa bi bilo potrebno prav tako mnogo truda, pa tudi stroškov. Zato je bilo potrebno pripravi razstave, saj bi bilo potrebno prikazati vso rast mesta skozi stoletja, pripraviti razne slike in prikazane predmete in razložiti jih v razložnih dob in drugih družtvih, jih opozoriti na razstavo, da pravčasno prijavijo svojo udeležbo; razstavni odbor pa bi na podlagi prijavi mogel razdeliti prostor.

Torej za eno kakor za druga razstavo je potrebno precej časa in mislim, da je najpametneje, da že obsejati razstavniodbor skliče najbrže sestanek v počev prihajajočih družtev, ustanov in oblasti, da se osnuje nov odbor, ki naj odloči, v kakšnem obsegu naj se razstava vrši in takoj prične s delom. Prepričan sem, da se bodo predstavniki odločili za manjši obseg, saj za razstavo, ki naj bi obsegala ves gorenjski kot, nimamo primernega in dobi velikega prostora zlasti za prikaz gorenjskega poljedelstva in živinoreje.

Izbravaj posameznih govornikov na sestanku za prireditev razstave je bilo razvidno, da je treba vzbuditi na sestanku tudi druge interese, ki se sestanka niso udeležili. G. Peterlin, predstavnik Tujeske prometnega društva je predlagal, naj prevzame organizacijo razstave mestna občina. Srešid načelnik g. Lipovšek je svetoval, naj se povprašajo za svet razstavniodboru v Celju in Mariboru, zlasti, kakere stvari so se obnesle in katere niso imele uspeha. G. župan Česenj je iznesel tehtne razloge, ki bi eventualno razstavo v letošnjem letu zelo ovirali, kajti poleti se bo preureljava Kolodvorska cesta in okolica kolodvorov, prav tako avstrijski most, Jelenov klanc se bo razkopaval in modernizirala se bo cesta proti Naklu. Gradila se bo nova tekstilna šola, mlekarina in poštno poslopje. V tem času se bo urejal tudi vodovod in kopalnice. G. Ekar je govoril v imenu Ljudske univerze in poudarjal potrebo predavanj v času razstav, pa tudi pred njo in sodelovanje kulturnih društev pri razstavi, ki naj kaže gospodarski in kulturni razvoj mesta.

Z upoštevanjem vseh predlogov in zaradi vrste delavnosti, s katero so pričeli omastilni-obrtniki s pripravami za razstavo, smo lahko prepričani, da bo Kranj ob proslavi 1000 letnice mesta doživel res veličastno razstavo, ki bo verno kazala gospodarski in kulturni napredek mesta, ki bo vzbudila zanimanje ne le domačinov, temveč najširše javnosti, pa tudi inozemstva. Seveda pa se s temi razstavami ne bomo zadovoljili samo o priliki 1000 letnice, ampak bo potrebno pristopiti k vsakoletnim razstavam, pa tudi k razstavi Gorenjske. Čimprej pa k razstavam, ki sem jih omenil zgoraj, da ne bodo šle razstave enostavno mimo nas, temveč da bomo na podlagi podatkov, ki nam jih bodo dale te razstave, pripravljali tla za uspešen razvoj gospodarstva v bodočnosti.

Radioprogram

Podrobne sporede vseh evropskih radijskih postaj in obilo zanimivega štiva dobite v tedniku za radio, gledališče in film »NAB VALA«. Ljubljana. Književna ulica 5.

Nedelja, 5. II.

8: Golobč Rudolf igra na harmoniki. — 9: Napovedi, poročila. — 9:15: Radijski aramel. — 10: Verski govor (g. dr. Gvido Rant). — 10:15: Prens cerkvene glasbe iz zavoda sv. Stanislava v St. Vidu nad Ljubljano. — 11: Godba grenadirske garde igra (plošče). — 11:30: Koncert. Sodelujeta zbor Grafičkov in Radijski orkester. — 13: Napovedi. — 13:30: Operni spevi ob spremljevanju klavirja. Pojeta Marjan Rus, pri klavirju g. prof. M. Lipovšek; vme plošče: operni odlomki. — 17: Kmetijski predavanje: Gospodarska navodila in tržna poročila. — 17:30: Revček Andrejček, ljudska igra (člani Radijske igr. družine). — 19: Napovedi, poročila. — 19:30: Nac. ura. — 19:50: Samospevi g. Toneta Petrovičja, pri klavirju g. prof. M. Lipovšek. — 20:30: Za krajši čas, igra Radijski orkester. — 21:15: Violinski koncert g. prof. Karla Rupla, pri klavirju g. prof. M. Lipovšek. — 22: Napovedi, poročila. — 22:15: Za ples in dobro voljo (plošče).

Ponedeljek, 6. II.

12: Iz daljnih krajev in dežel (plošče). — 12:45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13:30: Opoldanski koncert Radijskega orkestra. — 14: Napovedi. — 15: V vsakdanjega zdravstva. O spanju (g. dr. Anton Breclj). — 18:20: Cvetje v glasbi (plošče). — 18:40: Melodije Faglotve pesmarice iz l. 1733 (g. dr. Josip Čerin). — 19: Napovedi, poročila. — 19:30: Nac. ura. — 19:50: Zanimivosti. — 20: Rezervirano za prenos. — 22: Napovedi, poročila. — 22:15: Prens pesme glasbe iz restavracije Emone, igra orkester New Melody-boys. Ko, nec ob 23. uri.

Torek, 7. II.

11: Šolska ura: Slovenska mladina ob meji in na Kočevskem (g. Marjan Tratar). — 12: Nove plošče. — 12:45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13:30: Štirje fantje. — 14: Napovedi. — 18:

Poster spored Radijskega orkestra. 18:40: Osnova svetosti (religioznosti) (g. Fran Terzaglav). — 19: Napovedi, poročila. — 19:30: Nac. ura. — 19:50: Deset minut zabave. — 20: Pevski kvartet »Fantje na vasi«. — 20:45: Za oddih (plošče). — 21:10: Klavirski koncert g. prof. Pavla Sivica. — 22: Napovedi, poročila. — 22:15: V oddih igra Radijski orkester.

Sreda, 8. II.

12: Iz zvočnih filmov (plošče). — 12:45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13:30: Havaške kitare in wurliške orgle (plošče). — 14: Napovedi. — 18: Mladinska ura: Glasbeno predavanje (g. dr. Anton Dolinar). — 18:40: O dolenskih gradovih (g. Leo Pettauer). — 19: Napovedi, poročila. — 19:30: Nac. ura. — 19:50: Uvod v prenos. — 20: Prens iz opernega gledališča v Ljubljani. I. odmor: Glasbeno predavanje (g. V. Ukmari). II. odmor: Napovedi in poročila. Koniec ob 23. uri.

Četrtek, 9. II.

12: Zborovske pesmi (plošče). — 12:45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13:30: Opoldanski koncert Radijskega orkestra. — 14: Napovedi. — 18: Šrnel »Škrjanček«. — 18:40: Slovensčina za Slovence (g. dr. Rudolf Kolarič). — 19: Napovedi, poročila. — 19:30: Nac. ura. — 19:50: Deset minut zabave. — 20: Ljubljanski pevski jazz-kvartet. — 20:45: Koncert Radijskega orkestra. — 22: Napovedi, poročila. — 22:15: Kvartet mandolin.

Petek, 10. II.

11: Šolska ura: Obisk v Kolinski tovar, ni — razgovor v obliki reportaže, vodi g. Mirko Demšar. — 12: Slovenske pesmi (plošče). — 12:45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13:30: Opoldanski koncert Radijskega orkestra. — 14: Napovedi. — 18: Šolska ura: Vzgajna vprašanja (g. dr. A. Lebarjeva). — 18:20: Veseli zvoki iz Pariza (plošče). — 18:40: Francosčina (g. dr. Stanko Leben). — 19:00: Napovedi, poročila. — 19:30: Nac. ura. — 19:50: O naših izseljencih (g. Jože Premrov). — 20: Prešernov spominski večer. — 22: Napovedi, poročila. — 22:30: Angleške plošče. Koniec ob 23. uri.

Sobota, 11. II.

12: Da bo postreženo vsako uho, naj v pisanem venčku zdaj plošče pojo. — 12:45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13:30: Da bo postreženo vsako uho, naj v pisanem venčku zdaj plošče pojo. — 14: Napovedi. — 17: Otroška ura: a) Selma Lagerlöf: Kako je Neli Holgerson popotoval v divjimi gosmi. — Povest v nadaljevanjih. b) Nastop otrok (vodi g. dr. Slavica Vencajzova). — 17:50: Pregled sporeda. — 18: Za delopust, igra Radijski orkester. — 18:40: Ukrajinska vstaja (g. prof. Etbin Bojc). — 19: Napovedi, poročila. — 19:30: Nac. ura. — 19:50: Beseda k prazniku (g. F. S. Finžgar). — 20: O zunanji politiki (g. dr. Alojzij Kuhar). — 20:30: O zabah, klavirski in drugih rečeh. — Kmečki pi, san večer. Besedilo napisal ing. O. Muck. Izvajajo člani rad. družine. Sodelujejo fantje na vasi in Radijski orkester. Vodi ing. Ivan Pengov. — 22: Napovedi, poročila. — 22:15: Za dober konec, igra Radijski orkester. Koniec ob 23. uri.

Iz Kranja

— Dve zmagi kranjskega šahovskega kluba. Na revanšni tekmi v Ljubljani je KSK porazil SK Železnikarjev s 6:4. V Kranju je v istem času odigrala druga skupina članov KSK turnir s škofoješkimi SK, ki je zmagala v razmerju 5:3.

— Čebelarstva podružnica priredi v nedeljo 5. februarja v lovski sobi hotela »Stare postje« ob 13.30 predavanje g. J. Okorna o plemenitju in vzreji čebelarstva v slovenski in o napredku čebelarstva v inozemstvu. Vsi prijatelji vjdno vabljani.

— Čigavi sta kolezi? Z novega kokskega mostu so ljudje opazili v strugi Kokre dve kolezi. Najdha je bila naznanjena orožnikom, ki pa so jih otroci prehiteli in odpeljali kolezi na policijsko stražnico. Obasti sedaj poizvedujejo, kdo je lastnik. Kako sta našli kolezi v strugo Kokre, je res uganka; verjetno je, da sta bili ukradeni.

— Najstarejša kranjska žena je umrla. Umrla je ga. Šumijeva v 85. letu starosti, znana kot najstarejša kranjska žena. Na zadnji poti so jo spremlili številni sorodniki in znanci, kar priča, kako priljubljena je bila blaga gospa. Na v miru poživla! Žalostnim naše globoko sožalje!

— Slovenska služba božja v Narodnem domu v Kranju ne bo v nedeljo 5. t. m., ampak drugo nedeljo v mesecu februarju to je 12. t. m. ob 11. v sokolski garderobi Narodnega doma. Vstop je vsakomur prost.

Iz Murske Sobot

— Zborovanje učiteljev JUJ za srez Murska Sobot. V ponedeljek 6. t. m. bo ob 9. uri v Sokolskem domu v Murski Soboti zborovanje učiteljev JUJ za srez Murska Sobot. Na dnevnem redu je tudi zelo lepo predavanje, ki bo zanimalo vsakega obmejnega učitelja. Knjižnica bo poslovala na dan zborovanja od 8. do 9. ure v starem poslopju drž. ljudske šole na Aleksandrovi cesti. Ob 8. uri je tudi sestanek odseka učiteljev istotam. Naprosim se, da se učitelstvo polnoštevilno udeleži zborovanja. Zlasti pa so vabljani učitelji novinci.

Imam ljubico, imam, — se je zdelo, da je začel. Potem je pa naenkrat utihnil. Potepuh morje se je pripravljaj na pot v krčmo »Pri Trachitih«. Imel je črne roke od tega, ko je divgal sidra ladje in umazane lase, raztresene po morski globini.

— Iskali jo bomo jutri zjutraj. Zdej zvečer ti nobena ladja ne krene na morje, je dejal star ribič in otožno skomignil z rameni. — Pojdi raje pogledat, kako je z ženo in ne povej ji, da je otrok utonil, — je pripomnil in se obrnil proč, da bi ne slišal Sjörensovega ječanja.

Istega večera je umrla Maniella druga. To pot je resnično umrla. Kamenjali so jo. — Priobčite to črtico mladega, izredno nadarjenega češkega pisatelja Edvarda Kirchbergerja, da ponovno opozorimo nanj našo javnost, ker ji ga hočemo predstaviti v kratkem z drugim romanom »Pot čez mrličje«. Še prvi Kirchbergerjev roman »Malokaj« Otok go baveve je vzbudil pri nas veliko zanimanje. Se vetje pa bo gotovo zanimanje za Kirchbergerjev vohunski roman »Pot čez mrličje«, saj bomo iz njega spoznali marsikaj, kar nam ni bilo jasno iz usodnih dogodkov na Češkoslavoškem v lanskem septembru.

svet najlepšo hčerko. Sicer pa vse matere mislijo tako.

Harmona je predla s pajki zaprašene mreže, tulila z jesenskim vetrom, bučala z razburkanim morjem in spala zgoraj med staro šaro, kjer so se gugali mrki netopirji. Predla je mreže kakor star ribič in sama je znala med nevihto preveslati zaliv s trhlo barko.

Dve ženski iz kamenite hiše sta bili srečni na svoj način.

— Nimam rada solnca, potim se, kadar pripeka, — je trdila Harmona.

— Solnce je stenica. Ti si lepša, — je odgovarjala tja v en dan Maniella, ki ji je bilo vseeno, ali sije solnce ali tuli bora.

Davi se je pričela pomlad. Potepuh morje je prebarval lase na modro. Veter je pihal od juga. Drsel je paglavsko po morski gladini ter nanosil na njo vonja vijolic in trobentic. Za Vražjo goro so zrasle med črni makčke in brisale tačice ob plakačito skalo. Dolji v pritičju so poteznili barko na suho in jo znova namazali s katranom. Zdele se je smešna tu na suhem kakor stoletna žena, ki je postala noseča. Hej, dajmo ji ime »Moofine« je zavriskal mornarček in briznil rdečo barvo na M. Vodomec se je zasukal na solncu, zdrsnil s krili po gladini in

zažvižgal. Potem je pa zletel na obalo in sedel na kamenje Manielinega doma.

Harmona je nehala krmiti pajke. Pogled na vodomeca jo je razburil.

— Pomlad je, mati, — je dejala zamisljeno.

— Pomlad. Da, pomlad je, — je zamrmrala. Maniella in vrgla trsko v ogenj. Harmona je vzela kamen, pomerila dobro in ga zalutala na vso moč proti vodomecu. Ptček je zapiskal in padel z razbito glavico na travo pred hišo.

— Tega bi ne bila smela storiti, — je dejala mati. — Pod nasipom ima gnezdo. Mladiči bodo poginili...

Harmona je odšla iz hiše.

— ...pomlad je in mladitji bodo poginili — je razmišljala opotekajoč se po gladkih kamnih. Mladost — kako lepo bi bilo imeti mladitje! Tamle na skali gnezdi galeb. divje race plavajo druga za drugo, ob obali švigajo ribe, ki jih tu nihče ne lovi, ker njihovo meso ni dobro.

Vse okrog nje je mlado.

Sjörensova pod Greensom je položila otroka na kup mrez, ki jih je od drugega konca krpal njen mož. Otroci je krčevito jokal in se premetaval po krpah, v katere je bil zavrt. Harmona je

zaslišala njegov jok in nozdrvi so se ji razširile. Tiho, kakor velika mačka se je plazila ob nasipu in obsedela nekaj metrov od otroka. Sjörensova je odvila cunj in majhno, žolto telesce se je prikazalo na solncu. Joka je bilo takoj konec. Debele nožice so se nekajkrat pobrcale in zaliti prstki so zakrčili po

MALI OGLASI

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din.

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din.

MEDARNA

Prva specialna trgovina za med. Ljubljana, Zidovska ul. 6, nudi prvovrsten sortiran cvetlični med lastnega pridelka in od najizkušenejših čebelarjev po najnižji ceni. Na debelo in na drobno. 12.1

OGLAŠUJE male oglase

„Slovenski Narod“!

Beseda samo 50 par.

Kokus tekači

za hodnike in stopnišča v vseh barvah v zalogi pri SEVER RUDOLF, LJUBLJANA — MARIJIN TRG 2.

LES SUH

vsakovrsten za mizarje, parkete, furnir, dobite pri Lavrenčič & Co., Ljubljana. Telefon 23-74. 425

50 PAR ENTLANJE

ažuriranje, vezanje zaves, perila, monogramov, gumbic. Velika zaloga perja po 7.— din. Ljubljana, Gospodarska cesta 12. 3. T

POČENILI

smo znatno vsa zimska oblačila površnike, Hubertuse, perilo itd.

PRESKER,

Ljubljana, Sv. Petra cesta 14

MALI OGLASI

„Slovenski Narod“! sigurno uspeh! Beseda 0.50 par.

NAJCENEJSI ZAJTRK

in večerje — najboljša mlečna izdelke — dnevno sveže čajno maslo »Zirica«, »Blegas«, »Platinski« in »Jagoda« najceneje v mlekarni »Drama«, Erjavčeva 2, tel. 45-49. 376

Sveže najfiniše norveško

ribje olje

iz lekarne dr. G. PICCOLIJA v Ljubljani se priporoča bledim in slabotnim osebam

ODDA SE V NAJEM

najmodernejše opremljeno, z vsem kompletnim inventarjem, hotel, kavarna in restavracija »Novak« na Jesenicah. Natančne informacije se dobe v Radovljici, Janko Novak, tovarna pletenja. 279

MEDENI TEDEN

prideji Slovensko čebelarstvo društvo v Ljubljani, Tyrseva c. 21, od 6 do 11. februarja. Brezplačna razstava in pokušnja medu in medice. Prodaja kontrolirane medu z namke »MEDVED« po znatno nižjih cenah. Vabljeni vsi ljubitelji medu in medice. 410

KUPEJE

ENO IN VEČERJNE JUGOGRAFIKA SV. PETRA NASIP 23

VRTNE OGRAJE različne oblike, sporniki hitra dobava. Fasade trpežne, specialno proti vlazi. Vsa stavbna dela poceni in solidno izvrši stavbno podjetje Rudolf Terčelj Ljubljana, pri novi šišenski cerkvi. 440

OVES

bosanski, v vagonih nakladah razpošilja S. G. Karanović — Bosanski Novi. 431

VELIKA KAVARNA v neposredni bližini središča Ljubljane, se odda 1. julija z vsem inventarjem — kavčice, stoli, mize, reflektanti v najem. — Pojasnila daje Kmetijska družba. 436

LEPO POSESTVO z gostilno, odgovarja tudi za mesarstvo, ob banovinski cesti Sv. Lenart — Ptuj, se zaradi preselitve takoj proda. Obsega oca 13 orolov zemlje, vse v prav zelo dobrem stanju. Vprašati v pisarni odvetnika dr. Hrovata v Ptuj. 432

Makulturni papir

proda

uprava „Slovenskega Naroda“ Ljubljana, Knaflijeva ulica šte. 5

PRODAM

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din.

PRODAM

ugodno novo Voigtlander Besso z daljinomerom 6 x 9 (4.5 x 6 cm), 1 : 3.5, Heilar s filtri. Naslov: Albert Medvešek — Celje, Kralja Petra 4. 292

JAJCA

zajamčeno sveža, 720 kom Din 500.— franko voznina razpošilja G. Drechsler, Tuzla. 425

PRODA SE

stavbišče na najlepšem mestu Hrv. Primorja ob morju. — Naslov v upravi Slov. Naroda. 328

AKO PRODAJAS, KUPUJEŠ

OGLAŠUJ

V MALI OGLASNIK „SLOV. NARODA“! NAJCENEJSI IZDATOK

REDKA PRILIKA

Proda se stavbišče na Sušaku (Boulevard) pod zelo ugodnimi pogoji. Naslov v upravi Slov. Naroda. 324

AVTO

4-sedežna limuzina, v dobrem stanju, poraba 10 litrov bencina — zelo ugodno naprodaj. Pojasnila daje H. Klubučar, Beltinci, Prekmurje. 291

SPALNICE, KUHINJE

priznana solidno izdelane, dobite najceneje pri Bitenc, mizarstvo, Gosposka ul. 10. 441

DVA MOTORJA

Metropolitan Vickers 380 volt, 3 faze, 1 HP, 475 obratov — naprodaj. — Vprašati: Singer, Zagreb, Praška 2. 432

SLUŽBE

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din.

FRIZER

prvovrstni, damski in moški, išče namestitve. Dovoljeno delam vsa v stroko spadajoča dela. — Ponudbe in pogoje za takoj ali pozneje prosim na: »Frizer«, salon Gilg, Slovenska Bistrica. 445

DEKLE

17 let, začelnica, išče službe k otrokom ali v kuhinjo. Nastopi takoj. — Ponudbe na: Trežna Orehnik, Zorjav, Crna p. Prevalje. 296

BRIVSKEGA POMOCNIKA

res dobrega in hitrega delavca, sprejem takoj ali po dogovoru. — Salon »Breskvar«, Domžale. 295

KUPIM

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din.

PULT ZA KARTOTEKO

dobro ohranjen, ognjvaren ali ravno tako omaro — kupimo. Mestna hranilnica v Ormožu. 290

BOROVH DRV

cca 100 kub metrov ali več, suhih, kupimo. — Ponudbe na Josip Koliaš in sinova, Kranj. 290

KAPITAL

Najmanjši znesek 8 Din. Beseda 50 par. davek posebej.

URADNIŠKA IN ZASEBNA POSOJILA

v zvezi vezane štednje in brezplačnega zavarovanja na večletno ugodno odplačevanje, dobijo državni, samoupravni nametščenci ter vpokojenci, oženjeni brez porokov. Vse informacije brezplačno pri pooblaščenca F. L. Klemen, Ljubljana, Gosposvetska c. 10. Banka i štedionica d. d. 412

DOPISI

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din.

POT DO SREČE

knjigo in ostale informacije dobite zastoj, ako se obrnete na poznanege psihografa Karmaha, Zalec. 13. T

Za Vašo večerno toaleto — odgovarjajo te čevlji

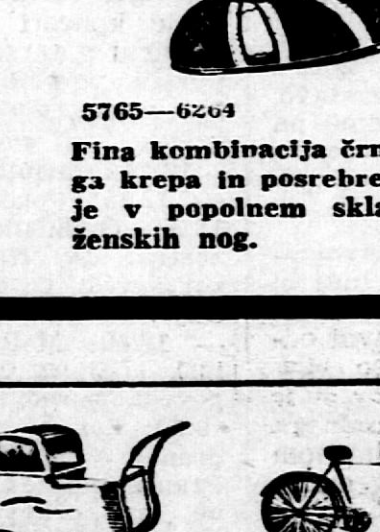

5405—6101
Lepi čevlji z izrezo, iz črnega diftina, za večer in družbo. Priporočamo vam k tem čevljem naše okusne zaponke.

6205—6216
Lahki čevlji z izrezo, za ples in zabave iz črnega mongolskega krepa, z visoko peto. Črno-srebrno okrasje in visoki jezik dajeta nogi mikavno eleganco.

4824—66637
Praktični deklški polčevlji iz črnega laka s kombinacijo črnega semiša.

5405—6101
Elegantni čevlji z visoko peto, iz črnega diftina z okrasjem iz laka na licu ter lakastim jezikom. Pristojajo k vsaki večerni obleki.

5705—1206
Lepi, elegantni čevlji iz belega atlasa z izrezo. Odlični za ples in zabave. Lahko jih dobite katerekoli barve vaše obleke.

2165—1674
Skladni, udobni in lahki plesni čevlji iz pozlacenih in posrebrnenih jermenčkov in visoko peto.

1405—6126
Ti čevlji iz črnega diftina, okrašeni s kombinacijo laka ter s podaljšanim okrasnim jezikom, nudijo videz malih nog.

5805—64165
Elegantni lakasti čevlji z visoko peto, okrašeni z okusno zaponko iz črnega semiša, namenjeni za večer in družbo.

5839—64700
Elegantni, lahki lakasti čevlji za boljše, elegantne gospode, izdelani nalašč za ples.

2405—6610
Napoli zaprti čevlji iz črnega diftina z angleško peto in okrasnim jezikom. Služili vam bodo ob vsaki priliki.

1875—66133
Mehki čevlji iz dobrega laka. Sprejaj okrašeni s perforiranim usnjem in vložkom iz katje kože. Zaradi zmerno visoke pete so udobni.

3839—64721
Lakasti polčevlji za družbo; nosijo jih gospodje finega okusa.

5765—6204
Fina kombinacija črnega mongolskega krepa in posrebrnenih jermenčkov je v popolnem skladu z eleganco ženskih nog.

Flata

Otroški vozčki, najnovjših modelov

Dvokolesni, motorji, tricikli

Šivalni stroji, pogrelniki

PO ZELO NIZKI CENI — CENIKI FRANKO

»TRIBUNA« F. BATJEL

LJUBLJANA, Karlovaška cesta 4 — Podružnica MARIBOR, Aleksandrova cesta 26

SAMO NEKOLIKO PAR VEO in Vaše zdravje je sigurno zavarovano

„OLLA“

Neprimerno bolj fina in zdrava.

Menza Kolodvorska ul. 8

nudi obilno in okusno domačo hrano po izredno nizki ceni

Palčinke kom. din 1.— Sprejemajo se abonenti!

OCARINJENJE

vseh uvoznih in izvoznih pošilk Vam po najnižjih tarifah oskrbi

RAJKO TURK, Ljubljana

VILHARJEVA C. 33 (TELEFON 24-59)

BREZPLAČNO Vam pregledamo deklaracije in damo vsakovrstne informacije

Halo!

DANES VSI

v restavracijo »Lloyd«

Sv. Petra cesta 7,

na prijetno domačo zabavo s plesom. Točila se bodo prvovrstna šibeniška vina iz lastnega vinograda. Dobra domača hrana. — Priporočila se

BUJAS.

Največja izbira

umetnih cvetlic

Naročila strokovno izvršuje

Milena Zor Ježek, Franciškanska ul. 8, dvorišče

Z nobenim drugim reklamnim sredstvom ne morete doseči enakega učinka, kakor s časopisnim oglaševanjem. Zelo učinkovit je tudi v velikem obsegu, saj je najugodnejše sredstvo za oglaševanje. Vse informacije dobite pri nas. — Priporočila se